КЛАСНІ ІГРИ

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ДИТЯЧИЙ ЖУРНАЛ

К.....! Л С.....!

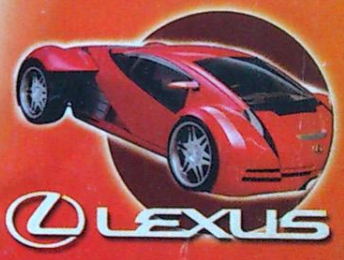

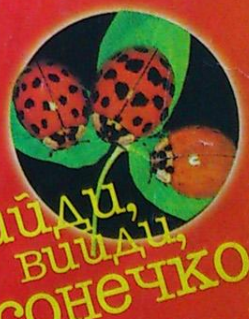

САРА МІШЕЛЬ ГЕЛЛАР

ВИГРАЙ ПРИЗ

6

Цікаво-мудро

Зазирни в котячі очі — чи далеко ще до ночі?

Задовго до появи годинника китайські селяни визначали час за... котячими очима. Відомо, що зіниця в кота звужується і розширюється по мірі того, як день прямує до ночі. Досвідчена людина точно визначає, яка зараз година. Котяча зіниця зовсім кругла вночі, стає овальною під ранок і повністю перетворюється на вузьку смужку опівдні. Від полудня ж, навпаки, зіниця поступово розширюється.

Як раптом википить все море, нас соляні оточать гори

Хто думає, що морська вода — це просто суміш H_2O та солей? До її складу входить ще 80 елементів: сульфати, магній, кальцій, поташ, бор, стронцій, фтор... Є навіть золото. Вміст солі у Червоному морі майже в шість разів більший, ніж у Балтійському. Чим тепліший клімат, тим солоніше море. Якби випарити сіль з усіх морів та океанів і розподілити по поверхні Землі, утворився б шар завтовшки понад 150 метрів. А коли солона вода замерзає, лід майже не має солі. Хоч топи його та пий!

Першості віддавши лаври, згинемо, як динозаври...

Через кілька мільйонів років, лякають нас біологи, людина передасть пальму першості іншим істотам, які за той час помітно порозумнішають. І взагалі, все живе набуде такого вигляду, який нічого спільного не матиме з його сьогоднішнім екстер'єром. Сушу топтатимуть гігантські спрути, які вийдуть на берег і навчаться ходити. Равлики сягатимуть метрової висоти. Косатки покинуть звичні моря-океани, відростять крила і почнуть літати. А найбільшими розумниками в цій милій компанії будуть мавпи бабуїни — наші наступники.

Пекуча, шкідлива кропива-жалива

Кому з нас не доводилося дмухати на обпечені кропивою руки-ноги, проклинаючи жалючі клітини з тонкими, надзвичайно гострими жалами, згорнутими в колечка, які розпрямляються при найменшому дотику. Жала ті мають форму волосинок, а маленькі клубочки на їхніх кінцях оберігають їх від ушкоджень. Варто торкнутись такого клубочка, як він ламається, і гостре вістря пронизує шкіру. Мурашина кислота, яка міститься в жалі, викликає подразнення шкіри і навіть опіки. Що аж ніяк не збільшує нашої любові до такої цікавої рослини.

Ой, знайти було непросто золотого куцохвоста...

У 1979 році автор дитячої книги «Маскарад» Уїльямс Кіт відлив із золота і зарив 20-сантиметрову фігурку героя — зайця Джека, оголосивши, що ключ до знахідки — у книзі. Почалися пошуки. Удача посміхнулася дизайнеру Кену Томасу. Зауваживши підпис до однієї ілюстрації — «Перша з шести восьмого», — він припустив, що йдеться про Катерину Аргонську, першу з шести дружин Генріха VIII. Знайшов у селі Амптхілл її пам'ятник — стелу з хрестом. У книжці фігурує час — 2.45 пополудні. Томас почав рити там, куди падала тінь від хреста о 14.25, і... Зайця було знайдено!

Освіта та дидактика — дієва профілактика!

Вчені Лондонського університету встановили, що люди без спеціальних професійних знань схильніші до хвороб порівняно з тими, хто має сяку-таку освіту. Не кажучи вже про те, що в дорослому віці надзвичайно важко засвоїти знання, неотримані своєчасно замолоду. Спостерегли вчені й те, що індивідуми без спеціальних знань вразливіші і фізично, і душевно. Схильність до стресу серед неосвічених людей зустрічається у п'ять разів частіше, ніж в освічених. Причина, мабуть, така: чого боятися людині, яка пережила не одну сесію і склала не один десяток іспитів?

Овочева зваба — неприступна баба

Лютої зими 1860 року тамбовський селянин Юхим Немоляєв придумав оригінальну пастку для тварин: на недосяжній для зайця висоті кріпилася морква. Вухань, намагаючись дострибнути до їжі, так знесилювався, що його можна було брати голими руками. Пастки ці дійшли до наших днів, і щозими міста і села просто рясніють ними. Щоправда, роблять їх уже без моркви. І називають сніговиками. Або сніговими бабами.

Гідна відповідь з екрана нечупарі-хулігану

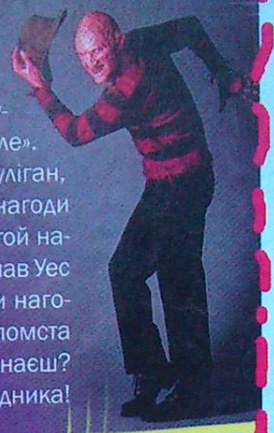

Перед II світовою війною у США народився хлопчик, якого батьки нарекли Уесом. Він ріс, ходив у школу, і було б його життя цілком стерпним, якби не одне «але». Сильно вже дошкуляв йому один місцевий хуліган, який тільки й робив, що шукав чергової нагоди принизити Уеса. Так дістав бідолаху, що той навіть школу змушений був поміняти. І задумав Уес Крейвен помститися забіяці. Став чекати нагоди, довго чекав, аж до 1984 року. Але ж і помста вийшла!.. Фредді Крюгера з вулиці В'язів знаєш? Так-от, це і є ім'я та адреса Уесового кривдника!

Гарна ванна, золота, лиш ціна не зовсім та...

У 1967 році на японському курорті Фунабара встановили ванну, купання в якій коштувало цілих 5 тисяч ієн. Однак за 4 роки її прийняло понад 200 тисяч чоловік. Одне тільки дивувало: «купальники» один за одним ламали руки, то ноги, а дехто навіть зуби. Стало цікаво японцям, від чого ж такі каліцтва в людей? Стали вони докопуватися до істини, і коли докопалися, в них очі на лоб полізли. Так, скупатися в золотій ванні хотілося багатьом, але ж не за такі гроші! От і намагалися «купальники» компенсувати собі бодай частину вартості, намагаючись хто відламати, а хто й відкусити шматочок золота від ванни. Та марно ті скнари старалися — золоті ванни, кажуть, і не таке витримують.

Про шахістську тактику та футбольну практику

Був колись в Ірландії футбольний клуб під назвою «Гетскель», який відзначився тим, що ввів гру в шахи в обов'язковий загальний комплекс тренування футболістів. Мовляв, футбол — теж гра інтелектуальна, де треба думати на п'ять ходів наперед. Та тільки футболісти стали вникати в тонкощі іспанських партій, індійського захисту, освоювати такі нові для них терміни, як «дебют», «гамбіт», «гарде», «цейтнот», нововведення довелося скасувати. Причина проста, як футбольний м'яч: команда стала грати погано і надто повільно. «Через ці шахи, — скаржився тренер, — хлопці стали надто багато думати над ходами на футбольному полі!» Цікаво, а чи дало б якісь плоди навчання шахістів колективного відбору м'яча?

Не люблять ті Штати з вогнем жартувати

Не секрет, що в США серйозно відносяться до пожеж. Настільки серйозно, що в Чикаго віддають під суд за трапезування в будинку, який горить. А в Еванстоні (штат Іллінойс) пожежа — єдиний випадок, коли можна переодягатися в авто. У Форт-Медісоні (штат Айова) пожежні зобов'язані провести 15-хвилинне тренування перед кожним пожежним викликом. У Сент-Луїсі пожежникам не можна рятувати оголених жінок, а також жінок, одягнених у халат або нічну сорочку. В окрузі Нью-Бритні (штат Коннектикут) пожежні авто ні за яких обставин не можуть рухатися швидше, ніж 25 миль за годину.

КЛАС! КЛАСНІ ІГРИ

№06'2003

ЗМІСТ

Книжка для Киці: Подругу знайти — не річку перейти
Класні справи: Найромантичніша професія у світі
Мода і врода: Нігті — дзеркало здоров'я
+ Земля талантів: Чарівний віночок
Who is хто? Покорителька вампірів
Гайда в кіно!
Класні подорожі. Краків — місто королів
Страшилки від Класного: Залізна рука лицаря Геца
Смачного! Чим хата багата — тим і рада!
Білі плями планети: Підеш і не вернешся, або Барса-Кельмес
Поряд з нами: Вийди, вийди, сонечко...
+ Муха-дракон та живий вертоліт
Літо — час пригод: Томас Майн Рід. Дерево-пастка
Уроки історії: Бендерська одіссея Карла XII
Цікавенькі були!
Разом з Класом в ногу з часом:
По «харду» зустрічають, по «софту» проводжають
Класний спорт: Теніс + прикол — і ось вам волейбол!
Легенди спорту: Кайзер Франц + Ідеальний джентльмен
Автоклас! «Lexus»: на колесах через океан
Лікбез для хлопців: Основи лідерства
Класна музика! Moby: білий кит у техно-морі
+ Східний принц з європейським шармом
Класний гіпертест: Хто ти на лайнері життя? + Klacword
Логічні задачки
Таємниці чорно-білих
Твоя сторінка + Головоломки
Фокус-покус
Кросворди від ДуКласа
Японські кросворди

«КЛАС!»
пізнавально-розважальний журнал №06'2003 (78)
Реєстраційне свідоцтво КВ №1929 від 10.04.96 р.

Засновник і видавець: ТзОВ «W», вул. Живова, 11
Адреса для листування: 46008, м.Тернопіль, а/с 523
тел./факс (0352) 22 90 05, 25 04 98
e-mail: admin@schoolboy.com.ua

Передплатний індекс: 40240
Тираж 25 000 примірників. Підписано до друку 23.05.2003
Друк: ТМ «Мандарин» ТзОВ «Видавнича група «Експрес»
тел. (0322) 97 47 68 Замовлення № 396

Розповсюдження «Школярик»
Тетяна Кошелінська, Василь Косович
тел. (0352) 23 50 35, 43 10 72. Ціна договірна

Кольороподіл «Колір ПРО»
м. Львів, вул. Глінки, 1а, тел. (0322) 35 34 40

Редакційна колегія: **Во Вік**
duklas@schoolboy.com.ua **ДуКлас**
Анатолій Саган
Ольга Косович
Художники: **Сергій Шемета**
Андрій Урбан, Наталя Марцюк
Світлана Словотенко, Євген Лазо
Набір та коректура **Олександра Вовк**
Технічний супровід **Андрій Зеленський**
Верстка **Олена Березовська**
Шеф-редактор **Володимир Головач**

Для «Класу» писали, малювали і фотографували:
Василь Тесля, Оксана Копак, Мар'яна Стеценко, Ірина Вівчар, Володимир Сушкевич

© **W ltd**, 2003
При частковому чи повному передруку текстів та відтворенні графічних матеріалів журналу «Клас!» посилання на журнал обов'язкове.

І що накажете робити з нашим гурманом-філософом? Це ж додуматись тільки — просто в очі Киці взяти й рубонути: «Не вмієте ви, дівчиська, по-справжньому дружити. От подивись на нас із Джексоном, а тепер на себе і скажи, з ким і коли ти востаннє шушукалась на перерві?..» Не знаю, що б він там ще наговорив, та добре, я саме нагодився, Пундик свого язика й прикусив.

Ну, я чоловік бувалий, мені півпогляду вистачило, аби зрозуміти, хто кого і за що. Пундик гарно вчинив, що не став чекати, поки я його проти шерсті погладжу, всі інші теж повтікали. От і добре, тепер ми, Кицю, з тобою по щирості і поговоримо. Так, я чудово тебе розумію: звідки ж подруги у тебе, коли ти сама-однісінька на цілий Клас! Хоча, з іншого боку, хто сказав, що друзі — це тільки однокласники?

ПОДРУГУ ЗНАЙТИ — не річку перейти

Давай-но ми сьогодні, Кицюню моя люба, поговоримо про дружбу. І не просто про дружбу взагалі, а про дівочу дружбу. Вона, до речі, якщо вірити психологам, набагато міцніша за чоловічу. Пояснюється це напрочуд просто: особи прекрасної статі більш стримані (рідко справа доходить до кулаків або нігтів), терплячіші, більше довіряють своїм почуттям і прагнуть до стабільності та психологічного комфорту. Я не кажу про всіх, я про більшість. Навіть розмови «ні про що» мають право на існування, бо це обмін інформацією і життєвим досвідом.

Хоча я особисто знаю кількох дівчат, які не мають справжньої подруги, і, як не дивно, не відчувають себе самотніми. В них багато знайомих, їм з ними цікаво, весело і все таке, з однокласницями теж є про що потеревенити на перерві... А от подруги — однієї, справжньої, так щоб на всі випадки життя, — такої немає.

А буває й навпаки: подруг багато, і всі такі справжні, що важко визначитись, котра з них таки краща.

Звучить банально, та тобі, Кицю моя приязна, треба знати, що всіх подруг, залежно від життєвих обставин, що вас поєднали, умовно можна поділити на кілька груп. А поділивши, оцінити їх поведінку і знати, чого від них можна сподіватися, а чого краще не чекати.

Отож до першої групи подру, заносимо однокласниць. Хтось із них тобі ближчий, хтось ні. Хтось дратує, когось дратуєш ти, а декого ти і взагалі не помічаєш. Як правило, у кожному класі по кілька дівочих компаній, і дівчата з однієї компанії не завжди лагідні до дівчат з іншої. Та це вже темний бік медалі, а світлий бік її такий — ці міні-спільноти серйозно полегшують школярські будні: і списати є у кого, і пошушукатись як на уроці, так і на перерві, і підказати, і заступитися перед педагогами. Буває, що й вихідні на пару проводять. Одним словом, подруги-однокласниці — то дуже класно!

Але зізнайся, навіть серед «своїх» по-справжньому тобі імпонує лише одна-дві однокласниці. Втім, навіть якщо таких немає, ви все одно єдина класна команда.

І все було б просто чудово, якби не... Дівчата, які належать до однієї компанії, не дуже люблять, коли хтось із них починає демонструвати свою індивідуальність («відривається від колективу»). Навіть якщо в компанії наявна дівчина-лідер, вона теж має бути «не дуже» лідеркою. Іншими словами, чому в неї одної повинен бути хлопець, якщо в інших хлопців ще немає? Однак перед тим як казати «па-па» дружній колись дівочій компанії заради регулярних побачень, букетиків та інших виявів хлопчачої уваги, спробуй спокійно поставити себе на їхнє місце. І все відразу стає на місця: їх просто тисне велика зелена жаба з банькатими очима.

Тому моя тобі порада: не розкривай таємниць свого серця у «класній» компанії,

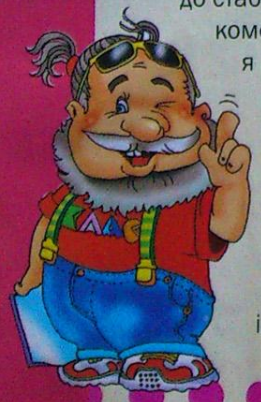

інакше може статися так, що їх обговорюватимуть геть усі. Будь з однокласницями привітною і щирою, вмій підтримати розмову, намагайся зрозуміти їхні проблеми і в разі потреби будь готова прийти на допомогу. Та пам'ятай, що «дружба» однокласниць, як і одногрупниць — це взаємини людей, що волею долі опинилися під одним дахом і змушені, хочуть вони того чи ні, бачити одне одного щодня. Часто трапляється так, що після закінчення школи, здачі випускних іспитів і прощального випускного балу подруги розходяться своїми дорогами, дедалі рідше телефонують одна одній і майже не зустрічаються.

Група №2 — подруги-сусідки. Тут тобі дівчата з сусідніх квартир, під'їздів, будинків, кварталів... Плюс дівчата, яких ти бачиш на «своїй» території, скажімо, вигулюючи собаку, бігаючи підтюпцем. Таке спілкування завжди приносить радість, адже робиться все це виключно за власним бажанням.

Третя група — подруги, в яких з тобою спільні заняття. Драматичний гурток, танцювальний колектив, хор, студія образотворчого мистецтва, курси іноземних мов, шейпінг... У таких місцях ти завжди відчуватимеш, що поруч з тобою захоплені люди, з якими тобі цікаво. Перевага такої дружби в тому, що ніхто нікому не мусить розкривати душу. Спільні інтереси — чудовий привід для дружніх стосунків. І хто знає, можливо, саме у колі цих людей ти зустрінеш справжніх подруг. Тому якщо тобі бракнуло спілкування чи допікає самотність, раджу записатися куди-небудь.

«Друзі по нещастю» — досить своєрідна група, до якої волею випадку можуть «потрапити» різні люди. Наприклад, ти і ще хтось не здали лабораторної з хімії. І ось ви йдете разом, по черзі тяжко зітхаєте, дружно ремствуєте на лиху долю... Отак, слово за словом, може виявитися, що вас об'єднує не тільки двійка з хімії.

А бувають і такі подруги по нещастю: вони надокучають тобі своїми проблемами, дзвонять тоді, коли погано їм і потрібно від когось підживитися енергією, нарікають на цілий світ, забираючи твій час. Від таких краще подалі, користі від цього спілкування, мов з риби хутра. А якщо роль «нещасної подруги» випала тобі, моя порада: коли ти справді хочеш зберегти дружні стосунки з кимось, ділись не тільки проблемами, а й радощами. І обов'язково займись аутотренінгом на предмет позитивного сприйняття світу.

Випадкові подруги — таке явище в наш час трапляється досить часто. Скажімо, ти з батьками поїхала на відпочинок, а там хоч вовком вий — така нудьга, дарма що поруч море, пальми та пісок. І випадкова зустріч з ровесницею стає для тебе справжнім джерелом радості.

Або ж випадкове знайомство в дорозі, чим не привід вилити усе наболіле зі своєї «зраненої» душі, знаючи, що «дружба» триватиме півтори доби, поки поїзд доставлятиме тебе з пункту «А» в пункт «Б». А що далі, спитаєш ти, правда? А те, що дороги ваші розійдуться, хоча бувають і винятки. Є в мене дві знайомі, то такі вже подруги — роман дамський пиши. А тільки того і було, що верталися вони одного пізнього вечора до своїх домівок, їхали останнім тролейбусом, вийшли на кінцевій зупинці і зрозуміли, що краще йти разом — мовляв, безпечніше. Поки йшли, з'ясувалося, що живуть дівчата недалеко одна від одної. Ось так випадок і почуття страху допомогли кожній з дівчат знайти свою подругу.

Справжні подруги. Ну це вже ніяка не група, це — людина, якій ти можеш, не боячись пліток і розголосу, довірити всі свої таємниці, відкрити душу, посміятися разом з нею і поплакати, схиливши голову на її плече. Та й просто разом гарно провести час, отримуючи від спілкування виключно позитив.

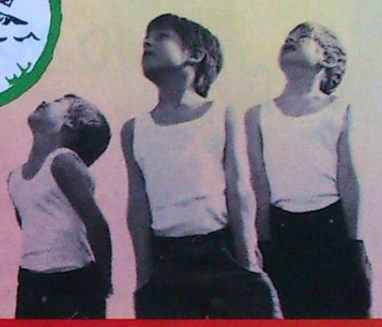

Якщо вона в тебе є — ця подруга, — то можеш, моя дорога Кицю, без усяких перебільшень назвати себе дійсно щасливою. Справжня подруга ніколи не зрадить, навпаки, подасть руку у важку хвилину, вислухає твої найбільші нісенітниці, які для тебе у певний момент здаватимуться вкрай важливими, і завжди любитиме тебе такою, якою ти є. Маючи таку подругу, пережити можеш що завгодно — від дрібничок у школі до найтрагічніших моментів у житті.

Бережи вашу дружбу, адже в дорослому житті, коли проблем навалюється все більше, а рідних людей стає коло тебе все менше і менше, справжня подруга буде твоєю щирою розрадою та підтримкою. І тоді життя не буде здаватися тобі, Кицюню моя щира, суцільним важким випробуванням...

Найромантичніша професія у світі

Флористика володіє чудовою здатністю розкривати в людині творчі здібності, без яких творити прекрасне просто неможливо. Ти починаєш бачити світ іншими очима і робиш життя своє та своїх близьких яскравішим, цікавішим, оточивши його прекрасними речами. Уяви, як гарно стане в домі, у класі, якщо докласти трішки зусиль і фантазії. А якщо все це зробить справжній професіонал...

Люблю я літо... Милують зір розмаїті барви природи. Скільки можливостей для фантазії — листя, квіти, трави... Хоч бери і просто зараз записуйся у школу флористики. А що, от візьму і запишуся на курси, літо ж, часу вдосталь. Ото вже хлопчиська надивуються!..

Флористика — це заняття для захоплених людей, тут треба знати ботаніку, біологію, екологію, основи квітникарства та землеустрою, історію мистецтв. Плюс способи сушіння та консервації рослин, основи малювання, закони створення композиції та поєднання кольорів. Що роблять флористи? Складають букети, квіткові композиції та навіть зимові сади. А ще — оформляють вітрини магазинів, інтер'єри приміщень, прикрашаючи їх рослинами, розробляють проекти і виконують роботи з ландшафтного озеленення територій. Ось чому тут треба вміти поводитися з будь-яким природним матеріалом, скажімо, з квітами, камінцями, сухими гілочками та листочками, з мохом, травою, чудернацькими корінчиками...

Де беруться матеріали?

Сьогодні флористи використовують у своїй роботі не лише живі квіти, але й висушені різними способами і навіть законсервовані рослини. Таким чином у них з'являється більше можливостей для реалізації своїх фантазій. Я з величезним подивом дізналася, що, виявляється, існує навіть спеціальна промислова галузь, яка займається підготовкою та постачанням композиційних матеріалів і квітів, не кажучи вже про різноманітні плетені вироби, скляні та глиняні вази, дзеркала, всілякі декоративні полички та підставки. Дизайнери, знаючи заздалегідь потреби споживачів, наперед збирають і висушують необхідні для їх задоволення рослини. Ось чому різдвяні букети сильно відрізняються від великодніх чи спасівських композицій.

Як стати флористом?

Для створення краси флористу знадобиться не лише талант і вміння, згодяться тут і цілком прозаїчні ніж, шило, сікач, дріт, цвяхи, шурупи... Вони «допомагатимуть» робити каркас, на якому «виросте» фантастичний, романтичний, просто гарний букет.

Для професіоналів дуже важливо відчувати психологію людей, бути для них таким собі психотерапевтом, який поверне почуття спокою та рівноваги, навчить радіти життю, любити і сприймати себе такими, як вони є. Уся різниця в тому, що психотерапевт займається психоаналізом самих людей, а флорист, вивчивши психологію людини, вислухавши її побажання, створює букети, композиції чи інтер'єри, враховуючи індивідуальність цієї людини, для якої призначена композиція.

Мода на красу

Мовою квітів можна сказати дуже багато: нагадати казку про минуле літо, признатися у своїх почуттях або ж попрощатися назавжди. Виявляється, що мода існує не лише на одяг чи зачіски. Флористика — це також мода, але квіткова. Двадцять років тому модними були громіздкі букети, у яких переплелося багато різних рослин. Тепер при створенні букетів домінує інший стиль. Його основні риси — прозорість, легкість та насиченість кольорів. Раніше, за правилами етикету, квіти обов'язково звільняли від обгортки, але сьогодні стало модним дарувати великі та розкішні пакунки, які взагалі важко назвати букетами, стільки вже на них всього... Популярними є також букети, створені методом «по спіралі». Вони запаковані так, що й обгортка служить елементом букета, тому її і не знімають.

Моду на букети диктує в першу чергу Європа. Тут вирощують нові сорти рослин і вигадують усілякі цікаві «штучки», щоб урізноманітнювати свої витвори. Наприклад, у Голландії вперше почали використовувати фарбу, в яку можна просто вмочувати квіти, шту-

чно змінюючи їхній колір. В Англії запровадили використання різноманітних блискіток для оздоблення рослин. Тут вперше почали використовувати липку рідину, котра імітувала краплини роси на пелюстках. Але європейські традиції не всюди прижилися однаково. На формування смаків кожного народу впливає його внутрішня культура, традиції та ментальність. Скажімо, у Японії букет з великою кількістю різних видів квітів вважається недобрим смаком, що є цілковитою протилежністю європейської моди. Зате в багатьох країнах Європи абсолютно не грає ніякої ролі довжина стебла квітки, важлива лише її голівка. З цими поглядами не погоджуються у нас. Чим довша ніжка, тим квітка і привабливіша. Отож професійному флористу потрібно знати та зважати на всі нюанси моди та смаків, щоб уміти приносити естетичну насолоду своїм клієнтам. Професія дизайнер-флорист вважається однією з найпрестижніших професій у світі.

В нас вона також почала розвиватись і досить успішно. Як і кожна професія, вона має свої недоліки і переваги. Для особливо зацікавлених скажу, що до позитивних факторів належить:

1 Можливість працювати з прекрасними витворами природи. Це вже досить багато, тому що людина отримує від своєї праці максимум задоволення.

2 Можливість проявити свої творчі здібності.

3 Участь у різних конкурсах та спілкування з однодумцями.

4 Можливість заробляти чималі гроші (якщо ти вже флорист з ім'ям).

Та є й мінуси. Наприклад, може виникнути алергія на пилок квітів (якщо це, звичайно, не вроджена недуга). Тоді доведеться працювати лише зі штучними квітами.

Крім того, флорист постійно на ногах, руки весь час контактують з водою, до того ж часто подряпані, поколені... Часом і без хімікатів не обходиться, а це не зовсім корисно для нашої шкіри. Для того щоб рослини довше стояли, їх певний час витримують на холоді, і флористу часто доводиться бувати в морозильній камері. А робота на виїзді потребує максимуму організації та уваги. Та все це стане просто малесенькою дрібничкою, якщо твоє рішення стати дизайнером-флористом буде твердим.

З чого почати?

Почни вивчати квіти з ботаніки. Кожен флорист повинен знати про квітку якомога більше: і її назву, і як вона росте, розмножується, і в яких умовах її потрібно зберігати, і тому подібне.

Про популярність професії флориста можна судити по тому, що зараз прийнято декорувати квітами офіси, магазини та інші приміщення, ділові і не дуже, а про оплату праці — по тому, на скільки відрізняються ціни на замовлені букети від цін на квіти.

Перший щабель — студія флористики, де займаються до трьох років. Через неї, як через художню школу, проходить чимало учнів, однак далеко не всі з них залишаються у професії. У той же час саме тут може розкритися справжній талант. Крім того, свідчення про закінчення такої студії цілком достатньо для того, щоб знайти роботу за фахом.

Другий щабель кваліфікації (а це близько двох років) — підготовка фахівців вищого класу в комерційній школі з наступною можливою практикою в одній з «квіткових» країн Європи: Голландії, Німеччині або Бельгії. Потім доріжка флориста веде його на численні міжнародні конкурси та виставки, на роботу у престижні квіткові бюро або, як знати, до відкриття власної справи.

Так, можна записатися на курси з вивчення європейського аранжування, квіткового дизайну чи мистецтва екібани та отримати міжнародний сертифікат. Можна вступити у відповідний учбовий заклад, наприклад, у Львові є Академія дизайну і Академія прикладного й декоративного мистецтва, де навчають професіоналів. Але на це задоволення потрібні чималі кошти. Можна творити й самодіяльно, у цьому тобі допоможуть тематичні книги та журнали.

Та основне — стався до квітів як до живих створінь, і тоді ти зможеш краще їх зрозуміти. А вміння спілкуватися з природою, відчувати її — це один із найважливіших ключів до успіху в роботі.

НІГТІ — ДЗЕРКАЛО ЗДОРОВ'Я

Хочеш мати гарні довгі нігті? Бери квиток і їдь на море, де вода аж кишить мінеральними речовинами, солями, йодом, а пляжні прогулянки промасажують і пропілінгують шкіру та нігті.

Добре, а якщо комусь більше до вподоби гори чи бабусине село, де море хіба на картинці? Що тоді? А на цей випадок є «морський» рецепт: змащуй нігті двічі на тиждень ватним тампоном, змоченим у розчині йоду та маслинової олії (1:1). І частіше ходи босоніж по траві чи дрібних камінцях. А щоб нігті не жорсткішали, не лущились і не облазили, відмовся від сильних засобів для зняття лаку, перейди на щось м'якше. При потемнінні або пожовтінні нігтів регулярно втирай у них цитриновий сік або протирай шматочком сирої картоплі.

Крихкі й ламкі нігті — ознака нестачі в організмі заліза, кальцію, вітамінів групи В та вітаміну А. Тоді «налягай» на зелені овочі, банани, рис, рибу та молокопродукти. Якщо хочеш знати, щоб забезпечити організм денною нормою вітаміну А, досить випити склянку свіжого морквяного соку. А щоб краще засвоювався, дай ще чайну ложку олії.

Коли організм здоровий, нігті просто не можуть не виглядати гарно. А якщо ще й зробити манікюр...

Французький

Вигадали його зовсім не французи, а штатівська фірма ORLY ще в 1976 році. Точніше — її засновник Джеф Пінк. Зробив він це для того, аби від нього кінець кінцем відчепилися кінопродюсери, які тільки й робили, що ходили слідом і канючили: «Ну придумай щонебудь універсальне, аби гримерам не доводилось щоразу змивати лак на нігтях і малювати їх іншими кольорами...»

Так банально народилася ідея надати нігтям здорового й гарного вигляду, підкресливши їхні виступаючі краї яскраво-білим лаком. Стиль і справді виявився практичним. І досі лишається найпопулярнішим — адже він так підкреслює елегантність рук...

Головна ознака цього манікюру — помірна довжина нігтів та форма «лопатки». Він личить усім, особливо юним, байдуже, як ти вбираєшся та поводишся. А в особливих випадках білу кайму на крайчиках нігтів можна замінити на золоту чи срібну.

Американський

Запропонували невгамовні янкі ще один вид манікюру з максимальним використанням пастельних барв та без різких переходів від основи нігтя до краєчка. Називається він «Беверлі-Хіллз» (чи просто «американський»). Його найхарактерніша риса — довгі нігті овальної форми, вкриті лаком насиченого кольору. Колір лаку повинен збігатися з кольором губної помади або відрізнятися від неї не більш як на один тон.

Арт-френч

В основі цього стилю лежить принцип так званого «французького» манікюру. Не даремно ж люди говорять, що все нове — то добряче призабуте старе. Але в даному випадку вирішили поєднувати не тілесний з білим, а геть усе! Хочеться червону основу та зеленосині кінчики? Будь ласка. Ми й не таке вміємо.

І ще. Манікюр арт-френч мусить відповідати одягу, зачісці і навіть уподобанням своєї власниці. Без цього — ніяк!

Іспанський манікюр

Підходить любителям соковитих і глибоких кольорів та відтінків. Іспанський манікюр — це коли не тільки основа, а й весь ніготь укривається яскравим кольором, а зверху по ньому густо-густо наноситься молочно-білий лак, так ніби ніготь огортає серпанок або прохолодний туман. Не знаю, чи всі іспанки роблять такий манікюр, та щось у цьому є.

«Мокрий» манікюр

Усе тут починається з води, тому, мабуть, він і «мокрий». Втім, є ще одна назва — мацерація. Спочатку робиться тепла ванночка для розм'якшення кутикули (шкірки довколо нігтя). Потім на неї наноситься спеціальний розчин або поживна олія. Пом'якшену кутикулу обережно відсувають із нігтя спеціальною манікюрною паличкою. Як правило, такі «інструменти» виготовляють з апельсинового дерева чи схожої на олівець пемзи. Якщо ж кутикула не піддається, її можна обрізати манікюрними ножичками. Така процедура вимагає від модниць особливої обережності, оскільки є ризик ненароком пошкодити шкіру і навіть занести якусь інфекцію... Тож не забувай про регулярну дезінфекцію свого манікюрного причандалля, адже ніякої чистоти не буває забагато.

Чарівний віночок

Українська земля завжди була багата на таланти. Вони ростуть тут, наче квіти. Яскраві, самобутні, привітні — так і хочеться зібрати всі у віночок.

Ось на першому фестивалі «Світ талантів Києва-2003» в такий чудовий віночок і зібралися талановиті хлопчики та дівчата віком від 5 до 13 років. А в номінації «Шоу талантів» виборювали звання найкращих маленькі співаки та співачки, актори і танцюристи.

Навіть досвідченому дорослому журі було важкенько визначити, хто ж тут найкращий. Наприклад, **Вікторія Бутильська** без акомпанементу може заспівати українську пісню. А одинадцятирічна танцюристка **Аня Богатир** сама вигадує хореографічні елементи і цілі композиції. Вона стала справжньою окрасою фестивалю. Семирічна **Маша Гуцалюк** своїм співом створила навколо себе чарівне свято. А дівчата й хлопці з київського ліцею «Гранд» не тільки гарно співали, а й весело танцювали і «відривалися на повну котушку». Переможцем, володарем Гран-прі фестивалю в номінації «Шоу талантів» став наймолодший його учасник — шестирічний співак **Владислав Сидоренко**, кожний виступ якого зривав бурхливі оплески. З величезним задоволенням поринали глядачі й у світ дизайнерської фантазії. Діти самі придумали, пошили і показали цікаві колекції одягу. Наприклад, художниця-модельєр **Наталя Гедзюк** разом із друзями з театру моди «Барвограй» репрезентувала аж дві колекції, а за одну з них під назвою «Витоки спадщини» отримала першу премію фестивалю як юний дизайнер.

Відзначились і юні художники: «Солодка парочка», «Півник Золотий Гребінець» **Даші Кравченко**, «Заєць уночі», «Чарівна печера» **Лари Кушланської**. Вона й отримала першу премію.

А ще було справжнісіньке свято краси та грації — конкурси «Маленька міс», «Маленький містер» та «Юна міс». Для перемоги тут мало бути просто гарненькою або гарненьким. Учасники мали впоратися з непростими конкурсними «Домашніми завданнями». Цей артистичний номер мав у повній мірі розкрити таланти учасників. А ще треба було професійно, як дорослі моделі, продемонструвати одяг із колекцій, люб'язно наданих магазинами дитячого одягу «Kikila», «Міні-міс» та мережею магазинів «Олеся». Усі діти чудово з цим впорались.

Маленьким містером Києва-2003 став **Вітя Чуксін** — енергійний, з чудовим почуттям гумору. Виконавши пісню «Хоп, хей, ла-ла-лей», він відразу сподобався глядачам і журі. Маленькими міс Києва-2003 у старшій групі стала **Даша Кравченко**, а в молодшій — **Віка Панкевич**. А юна міс Києва-2003 **Альона Альонова** вважає, що крім приємної зовнішності, майбутня зірка повинна мати талант і наполегливість, аби дійти до обраної мети. Сама Альона дуже наполеглива дівчинка. Це вже не перший конкурс краси і таланту, на якому вона виступає. І ця заслужена перемога дійсно доводить, що коли чогось прагнеш і працюєш задля цього, воно неодмінно здійсниться. Отож і ти ніколи не пасуй перед труднощами, не стишуй ходи, прямуючи до своєї мети.

Всі переможці й учасники фестивалю отримали класні подарунки: путівки до Туреччини від туристичної компанії «Soul», книжки від супермаркету «Буква», молочні ласощі від «Фанні», дитячу косметичну серію «Моё солнышко» та інше. Ще учасники фестивалю зможуть спробувати себе в ролі фотомоделі в журналі «Мир семьи». Справжнє веселе свято всім дітям приготував «Макдональдс», куди юні таланти рушили після нагородження. А підтримувати сили на репетиціях та виступах дітям допомагав улюблений сік фестивалю — «Sandora».

Всі були вдячні організаторам свята — компанії «БАЛІеН груп», Управлінню культури міста, а особливо директору міжнародного дитячого фестивалю «**Світ талантів**» Лідії Лісимовій.

Ми прощаємося з переможцями. До зустрічі на Всеукраїнському фестивалі «Світ талантів 2003» у Києві в червні.

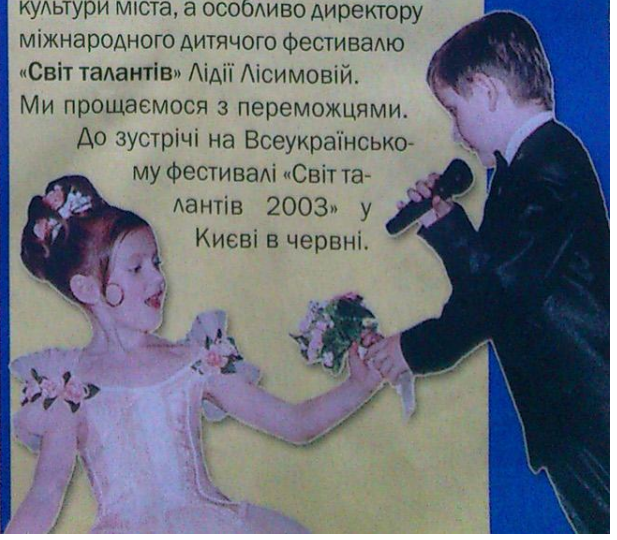

Сара Мішель Геллар — покорителька вампірів

Налітай, віддам недорого! А може, й зовсім задарма. Вперше у «Класі» — ексклюзивний рецепт «Як стати зіркою»! Апробовано у Штатах, рекомендовано спілкою батьків кінознаменитостей Америки. Цей рецепт уже придбала Киця, Пундик, Джо та кіт Ковба-сан (у двох примірниках). Кажуть, неодмінно скористаються.

Ну що, вже цікаво стало, леді та джентльмени? От що значить доречно організована рекламна кампанія! А так лежав би цей рецепт десь на полицях у супермаркеті, припадав би собі пилом, і ніхто б навіть не поглянув на нього. Бо мало просто запакувати товар у яскраву обгортку з рожевими слониками, треба ще й таку собі «ауру» навколо зірки створити, щоб народ сам до неї потягнувся.

О, вже бачу, бачу, як до мене тягнуться десятки нетерплячих рук, намагаючись заволодіти тим рецептом. Гаразд, гаразд, уже диктую. Тільки ручками запасіться, щоб я двічі не повторював.

Отже, перш за все треба записатися в театральний гурток при школі чи у студію. Потім домогтися якоїсь ключової ролі (Отелло або Дездемони, Гамлета або Офелії, Тараса Бульби в молодості чи Наталки-Полтавки) і зіграти так, щоб у батьків не лишилося жодних сумнівів: «Так, моя дитина має неабиякий акторський дар!» А далі вже справа техніки: предки всіма правдами й неправдами назбирують візиток крутих продюсерів, зависають на телефоні і маніакально набирають їхні номери доти, поки на тому кінці розлючений Люк Бессон або Стівен Спілберг з холодним компресом на голові не скаже: «Добре, здається, є в мене роль в одному блокбастері... Добре, гаразд, нехай буде головна...»

Біла ворона + гидке каченя

У Сари Мішель Геллар все було трішки не так. Спочатку вона просто народилася: 14 квітня 1977 року в Нью-Йорку. У дитинстві їй дуже подобались тварини. Сара мріяла про фах фотожурналіста, та її випередив один дорослий дядечко, котрий випадково опинився на Манхеттені в тому ж кафе в той же час. Майбутня зірка наминала тістечка. Сарі тоді було лише чотири. Отож дядечко запитав, чи хоче мала побачити себе по телевізору? Сара погодилась і дала свою адресу й телефон. А потім були сотні рекламних роликів, серед яких один вельми скандальний. Маленька Сара в рекламі забігайлівок «Бюргер-Кінг» казала: «А в Макдональдсі кладуть на 20 відсотків м'яса менше!» Скандал не забарився, у 1982 році відбувся суд — «Війна бургерів», на якому Сара виступила свідком. Процес приніс Сарі шалену популярність.

У 1985 році її батьки розбіглися. Мати самотужки взялася за виховання донечки і заходилася ліпити з неї справжню леді. У підсумку не така вже й заможна дитина вчилася у школі для товстосуменків. Школа була явно не по кишені матері, і учні не минали жодної нагоди нагадати дівчинці про те.

«Я не могла навіть помріяти про барвисті розкішні сукні, бо мати аж ніяк не розкишенилась би на них, — хіба що на розпродаж минулого сезону!» — пригадує Сара Мішель. А коли дівчина вперше скуштувала слави, її просто обізвали вискочкою. Знай, мовляв, своє місце і не забувай, з яких кварталів ти сюди припхалася! Та Сара мужньо продовжувала працювати над собою. У шкільні роки вона займалася фігурним катанням і навіть якось здобула призове місце на змаганнях у Нью-Йорку.

А місце навчання з часом вона змінила на... ще дорожчу школу, де навчалися діти акторів, співаків та спортсменів. Сарі знову довелось покусувати нижню губку — через те що вона немодно вдягається і не має хатинки за містом. Вистачило дівчинки рівно на місяць, після чого вона сказала пихатим однокашникам «Bye-bye!» і перейшла в нормальну школу. Там Сара легко знайшла спільну мову з однолітками, захопилася тайквондо і разом з дипломом одержала коричневий пояс. У 1993 році в серіалі «Всі мої діти» Сара мала зіграти роль дівчинки, що не може зжитися з мамою. Та кінообраз виявився неприродним, і довелося з ним розпрощатися.

Та хай там що, а в 1995 році їй таки вручили «Еммі» — як «кращій починаючій актрисі». І це, мабуть, окрилило юну леді, бо згодом вона використала свої знання з тайквондо, ставши головною героїнею «Баффі». Сценарій про те, як красива дівчина нещадно «гасить» різних недолюдків, їй сподобався. Спочатку вона погодилась на роль Корделії, а потім у ній прокинулась нечувана зухвалість: хочу бути Баффі — і край! Вона кілька разів прочитала вельми поважній комісії текст головної героїні, але ті скрушно похитали головами — мовляв, молоде-зелене... І тут Сара закатала таку істерику, що її... взяли.

Останні, щойно відзняті сценки з «Баффі» не наважуються показувати у Штатах. Пов'язано це з тим, що у колумбійській школі двоє підлітків перестріляли однокласників, а потім застрелились самі. Баффі з цього приводу висловилася так: «Мене просто бісить, що телебачення називають аморальним і звинувачують у всіх людських гріхах! Телебачення — це лиш розвага!»

Для когось, може, і справді розвага, та тільки не для неї. Траплялося так, що вона знімалася по 22 години на добу. А одного разу поїхала з дому на зйомки просто в нічній сорочці!

А тут ще трилер «Я знаю, що ви зробили минулого літа» навалився... Також стало у пригоді Сарине вміння махати руками-ногами та кричати «Кі-ійя!» Якось режисер на зйомках попросив Сару відбиватися від нападника так, як би це було в реальному житті. Та й постаралася. Ні, актору, що виконував роль нападника, ніби нічого не поламала, зате яку нагороду відхопила: «Краща актриса другого плану» на спеціальному конкурсі жахастиків від MTV у номінації «Кращий прорив року». І тільки після того Сара зізналася, що у дитинстві ненавиділа фільмів жахів — боялася, що по стіні в кімнату до неї видереться павук і викраде її. А після перегляду «Мовчання ягнят» вона не могла спати.

Майже «не для преси»

У своїх 26 Сара не наслідує чиїхось прикладів, а все вирішує сама. Вона — телезірка, котра зійшла на небі кінематографу, обличчя косметичної фірми «Мейбеллін», об'єкт уваги більш як сотні Інтернет-сайтерів та приклад наслідування для армії шанувальників.

Сара і татуювання

Їх у Сари три: китайський символ «інь і ян» на попереку, знак терпіння (серце і занесений над ним кинджал) на литці та кельтський орнамент на талії.

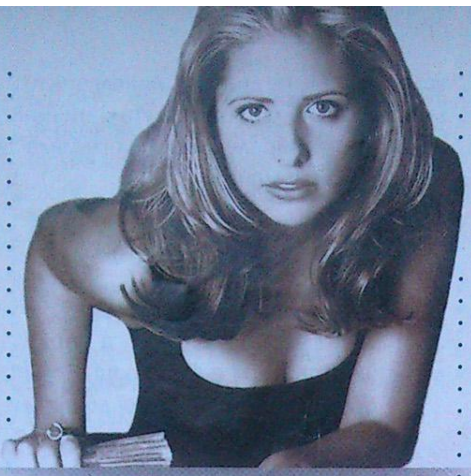

Сара та спорт

Любить дивитись фігурне катання та американський футбол. Сама знайома зі спортом не з телевізора: займається східними єдиноборствами, боксом та підводним плаванням. «У фігурному катанні, — каже Сара, — конкуренція жорсткіша за шоу-бізнесову. Ви й гадки не маєте, які пристрасті вирують у спортивних гардеробах!»

Сара та дієта

Спеціальної дієти Сара дотримується лише тоді, коли знімається. «Хіба ж може жінка бути такою сухореброю, якою її намагаються змалювати у фільмах? Найбільше Сара любить макарони, чай з льодом, каву без кофеїну, а також усе, що пахне ваніллю.

Сара та імідж

Кожна зірка ніколи не повинна забувати, що її наслідуватимуть інші. Мабуть, через це Сара Мішель не ходила по клубах, поки їй не виповнився 21 рік. Ти не знайдеш фото, де б вона позувала з сигаретою в руці чи з келихом. Вона ні на мить не забуває, що її рішення можуть уплинути на глядача.

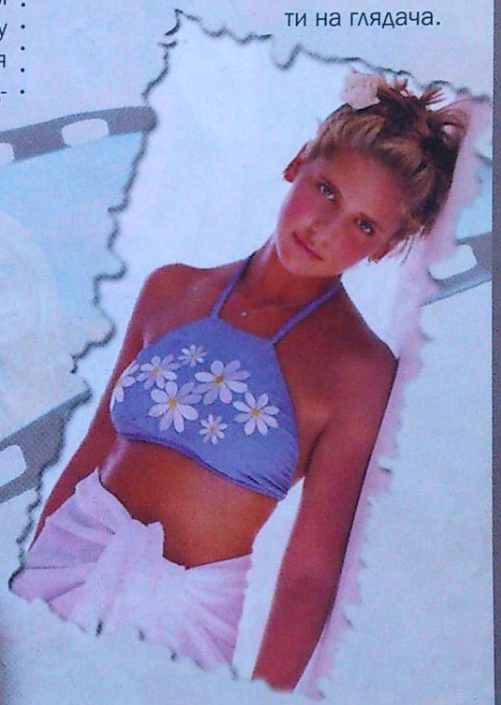

Сара в зірковому сяйві

Наприкінці 1990-х Сара зустрічалася з актором Джеррі О'Коннелом (серіал «Мандрівки в паралельні світи»). Нині вона дружина актора Фредді Принса. Навчалась в одному класі з Тарою Райд («Американський пиріг») та Маколеєм Калкіним (no comment). Її улюблене кіно — «Верески» (1989) за участю Вайнони Райдер.

Сара та хобі

Колекціонує рідкісні книги, платинові та діамантові прикраси, татуювання. Любить вигулювати собачок Тора і Тайсона. Якби вона не стала актрисою, то зайнялася б журналістикою або писала б книги для дітей. А над усе вона любить спілкуватися з творчими й талановитими людьми, до яких себе теж зараховує.

Перед пристрастю до манги рівні всі звання та ранги

Конітіва! Тим, хто мене не зрозумів, пояснюю: так у Японії «Добрий день!» кажуть. Звідки знаю, питаєш? Поки що, на жаль, тільки з книжок та журналів різних. А так хотілося б побувати в цій Країні, де сходить сонце — слів нема!.. І взагалі, якби я був туристом із товстим гаманцем, то знайомство зі світом починав би від нульового меридіана — і далі на схід, на схід, на схід... Щоб нічого не пропустити.

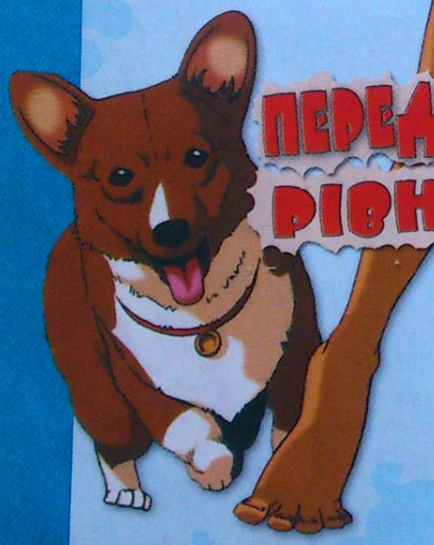

Та у життя свої правила, і закону збереження товстих гаманців ще поки що ніхто не відмінив. Закон цей, між іншим, не так давно Пундик відкрив, і звучить він у його формулюванні так: щоб мати товстий гаманець, потрібно його знайти, а щоб його знайти, треба, щоб його хтось загубив. А роззяв із товстими гаманцями на світі не так уже й багато. От і доводиться поки що знайомитися з культурами далеких країв через журнали, телепередачі та... мультики з комікси. Так-так, не дивуйся, виявляється, мультики і комікси теж можуть мати національне забарвлення. Ось візьмімо хоча б аніме з мангою...

Спочатку була манга...

Перші експерименти з анімацією в Японії почалися ще в 1913, а перші мультики з'явилися в 1917 році. Вони були недовгі — від одної до п'яти хвилин, і робили їх художники-одинаки, які намагалися імітувати мультиплікаційні спроби американців та європейців. Однак японці не були б японцями, якби не внесли свого колориту й у таку, здавалося б, інтернаціональну справу, як мультиплікація. З'явилося аніме — анімаційна манера, яка вирізнялася не тільки і не стільки технікою виконання зображення, скільки силою-силенною всяких символів та умовностей, які нерідко були зрозумілі тільки самим японцям.

Тут я зроблю невеличкий відступ і скажу, що аніме — це своєрідний результат накладання західної мультиплікаційної традиції на мангу — так у Японії називається особливий різновид художнього мистецтва. Двома словами, значення слова «манга» можна передати як «смішні картинки». У китайській мові ієрогліф, яким позначають мангу, дослівно означає «легкий жарт, представлений у вигляді картинок». Ну от, тепер нібито стає зрозуміло, що манга — це картинки, призначені викликати в людей сміх. Гадаю, не буде великої помилки, сказавши: все, що ти знайдеш в аніме, ти знайдеш і в манзі.

З роками образна система манги вдосконалювалась і ускладнювалась, обростала дедалі новими умовностями. І сьогодні в аніме та манзі використовується доволі складна, як на нас, європейців, естетика. В її основі лежать і реалії сучасної Японії, і давні японські легенди та перекази. Сьогодні вже ніхто не стане заперечувати такого очевидного факту: головною особливістю, яка відрізняє мангу та аніме від їхніх європейських аналогів, виступає складна символьно-графічна мова, яка дозволяє всього лиш кількома штрихами передати доволі складні емоції героя чи виразити його характер.

У цьому аніме та манга близькі до традицій середньовічного живопису та скульптури, в яких кожен елемент зображення був наділений якимось особливим змістом. Ну, звичайно, в аніме та манзі не все аж так складно, та своїх нюансів тут теж вистачає.

Наприклад, найбільш поширеними є хитрощі, до яких вдаються японські художники для характеристики персонажа за допомогою його ж зовнішності. Як правило, для цього обирають який-небудь дуже яскравий колір волосся героя та його очі. От, скажімо, перед нами герой з вогняно-рудою чуприною. Будь-який японець відразу тобі скаже, що він має запальну вдачу, і не помилиться! Біла ж шевелюра покликана означати спокійний темперамент власника (чи власниці), врівноваженість, а чорна — тип вдачі, який балансує посередині між «рудою» запальністю та «білою» флегматичністю.

А ще мають значення розмір очей та ступінь їхнього блиску, вони показують, наскільки молоді наші герої. Нерідко зустрічаються й карикатурно-маленькі (так звані чибі) зображення героїв. Це — явна ознака того, що персонаж поводиться по-дитячому. Якщо ж герой раптом знепритомнів — це означає, що він чимось вражений до самої глибини своєї душі. Навіть якщо за сюжетом вона не така вже й вразлива.

Значущі дрібнички

Не останню скрипку в поясненні особливостей та дивацтв персонажів аніме і манги відіграють предмети, які наповнюють повсякденний світ героїв. Так, якщо ти бачиш на екрані танок з віялами, знай: танцюристом керує аж ніяк не бажання похизуватися перед протилежною статтю, перед тобою — традиційний самурайський танок перемоги, яким так часто самураї підбадьорювали своїх бійців, підіймали їхній дух. Біла стрічка (хатімакі) на голові у персонажа — символ повної концентрації на своїй справі, героя з такою пов'язкою ніякі сторонні справи просто не цікавлять. Клапоть матерії, пов'язаний героєм як хустина і зав'язаний під підборіддям, — маскування злодія. Червона нитка, яка нерідко мелькає між закоханою парочкою в аніме-фантастиці — це нитка долі, знак того, що долі двох персонажів нерозривно пов'язані. Пам'ятаєш, як колись у нас: «Червоною ниткою крізь усю творчість письменника проходить тема любові та братерства...» Або пронизує. Або пов'язує когось із чимось. Або оперезує — то вже кому як зручніше.

Чим менше, тим краще!

Це не просто гарна фраза, це — принцип, якого дотримуються творці аніме, коли перед ними постає титанічне завдання — екранізувати історію обсягом у кілька томиків.

Від часів появи найпершого мультика японські художники та режисери виробили свою особливу естетику мінімалізму та водночас багатозначності кожнісінької дрібнички і жесту героїв. Бо ж інакше які б вони були японці!?

Скажімо, персонаж мимоволі кілька разів чхнув. Ні, ніхто не бажатиме йому доброго здоров'я, всі прекрасно розуміють, що віруси тут зовсім ні при чому і до носа йому теж нічого не потрапляло. Справжня причина криється в іншому — це про героя подумав інший персонаж, який необов'язково мусить бути в кадрі в момент чхання.

Якщо навколо персонажа виростають язики полум'я, це зовсім не повинно означати, що він ось-ось загине в результаті самозагоряння. Просто він дуже сильно гнівається, так сильно, що поки до нього краще не підходити.

Мерехтливий ореол навколо героя ні в якому разі не свідчить про його божественну суть, навіть якщо вона й така, він просто показує, що герой стоїть... під дощем. Злива сліз показує, що причина горя, яка її спричинила, не така вже й серйозна. Крапля поту на потилиці героя виступає тоді, коли він нервує або чогось боїться. Несподіване падіння горілиць — красномовна реакція на бовкнуту якимось персонажем дурість. Кров, що пускається з носа — дуже характерне явище, яке притаманне тільки японській анімації. Так у мультиплікаційній Країні, де сходить сонце, ніяковіють юнаки, коли їм раптом трапляється побачити перед собою оголену дівчину.

Аніме для малечі

Фанати аніме давно довели неспростовність істини, що його видів набереться якщо й не стільки, скільки зірок на небі, то вже на всі випадки життя точно. Цікаво, що цей вид мистецтва має точну вікову та жанрову ієрархію. Так, кодомо-аніме — аніме для дітей. Сенен-аніме — для хлопчиків та юнаків від 12 до 18 років. Сьодзе-аніме — для дівчат від 12 до 18 років. Сейнен-аніме — для молодих чоловіків. Дзе-аніме — для молодих жінок. І нічого тут не вдієш, з давніх-давен хлопчики та дівчатка в Японії виховувались окремо.

Вражає і число жанрів аніме. Це й екранізація казок, і комедія, і пародії. Класичні жанри — історія, наукова фантастика та багато інших. Майже за вікову історію аніме породило на світ космічну оперу (різновид наукової фантастики), драму (основна ознака якої — відсутність хепі-енду).

В Європі особливу популярність здобув жанр сьодзе-аніме, який розповідає про пригоди дівчат, наділених магічною силою. В Японії ж досить популярні спокон — жанр аніме про юних спортсменів, які домагаються успіху, виховуючи в собі волю до перемоги; кіберпанк — про світ майбутнього під проводом комп'ютерних технологій. Не менш улюблений і паропанк — про альтернативні світи, які знаходяться на рівні технічного розвитку, що відповідає рівню Європи кінця XIX століття.

Крім таких популярних серед фанатів аніме жанрів, як фентезі та містика, дедалі більше зростає зацікавленість парапсихологією — жанром аніме, дія якого пов'язана з телепатією, телекінезом, гіпнозом; апокаліптика — різновид аніме, в якому йдеться про настання кінця світу. Таке аніме розповідає про життя після глобальної катастрофи — Кінця світу.

Не забуваючи джерел, японці створили добуцу — аніме про людиноподібних пухнастиків. Самурайські війни — жанр історичного сенен-аніме з участю попзірок та шоу-бізнесу... Студії ростуть, як гриби, журнали, в індустрію приходять нові творці. Мабуть, не за горами світове турне аніме та манги, про яке так мріють їхні фанати.

Краків — місто королів

У гості до смока

Краків — одне з найстаріших міст Польщі. Воно, як і більшість міст давньої Європи, починається із легенди про дракона, якого поляки називають смоком.

Було це дуже-дуже давно. З тих пір, відколи там загніздився ненажерливий дракон, минуло не одне літо, не одна осінь. І ось коли стали зникати безвісти люди, поляки швидко зметикували, що то їх пожирає потвора з Вавельської печери. І надумали поквитатися з людожером-смоком за своїх земляків.

Знайшовся такий собі богатир на ім'я Крак. Він не побоявся кинути виклик зухвалому дракону, котрий осів у Вавельській яскині, вступив з ним у двобій і переміг його. Жителі зітхнули з полегшенням, а місто на честь славного Крака назвали Краковом.

Ще у XVII столітті Вавель був не так назвою гори, як долини, в якій гніздився дракон. А величезна могила на Кремінцях, скоріш за все, і є найбільшим пам'ятником цьому герою. (Звідси — вид на Віслу і польські Бескиди.) Від середньовіччя її називають Рукавкою — на знак того, що вдячні жителі навіть у рукавах носили землю на могилу героя.

Молодший син Крака, якого латиною називають Кракусем, — Лешек — у боротьбі за трон убив старшого брата. Коли це темне діяння стало надбанням посполитим (громадським тобто), Лешека з ганьбою вигнали геть. Трон посіла його сестра Ванда, та ненадовго. Її історія не менш трагічна — аби не одружуватись із нелюбом-німцем, за якого її хотіли видати, звісно ж, із політичних міркувань, вона кинулась у широкі води Вісли.

От і вгадай після того, ким краще бути — всемогутнім королем чи простим смертним?

Багато правителів змінилося за той час. Та хіба міг знати князь Крак і його діти, що місто, назване на його честь, аж кілька століть слугуватиме місцем коронації монархів.

Місто-казка

Тепер, заїжджаючи в історичну частину (або Старе місто), що на лівому березі Вісли, спинимося перед кількома великими спорудами. Це Флоріанська брама (XIV-XV ст.), Барбакан (1498-1499 рр.), костел святого Анджея (1090 р.), Сукенниця (XIII-XIV ст.), Колегіум Маюс, Маріацький костел і, звичайно ж, Вавель.

А он споруда, котра має багато арок і гарні ковані ліхтарі на стінах. Називається вона Сукенниця. Дивна назва, правда? Я сама дивувалася, аж поки дізналася, що саме сюди заїжджі купці завозили дороге фламандське сукно і платили ним за перетин міста. Тому й Сукенниця. А якщо перейти через дві-три вузенькі вулички, то

Оригінальність — дочка необхідності. Вже не вперше і не вдруге в цьому переконуюсь. Може, десь і є у світі ще такі самі класи, де віртуальні подорожі стали традицією, та я про них поки що не чувала. А от у нашому Класі така традиція вже прижилася.

Величезна, просто неоціненна перевага таких подорожей криється в тому, що для них не потрібні ні довгі збори, ні дорогі квитки, ні рюкзаки з наметами. І від погоди зовсім не залежиш. А просто заплющуєш очі — і ти вже в Індії катаєшся на слоні. Або на Гаваях на тамтешніх хвилях серфінгуєш. Або щодуху, розгубивши дорогою фотокамеру і шолом корковий, тікаєш від голодного африканського лева...

Таку бурхливу уяву можна розвинути, і все тільки через те, що на справжню поїздку в Китай чи у Бразилію грошенят бракнуло! Так, а куди ж то нам податися зараз, що глобус наш покаже?

Цього разу ми рушимо до сусідської Польщі, країни доволі невеликої, зате чепурної. Проїжджатимемо великі й малі міста, а зупинимось у найкрасивішому — Кракові!

Перед тим як побачити верхи соборів та шпилі на Вавельському пагорбі, варто спинитись у маленькому містечку Велічка, славному своїми соляними копальнями. Тут на глибині 130 метрів тягнуться екскурсійні проходи, в яких тобі і статуї, і лампи, і навіть підлога та стелі — геть усе із солі! Кажуть, соляне повітря лікувальне, та час рушати далі. Ліфтом нагору, а там в автобус...

потрапляєш просто до входу на Вавель. Вавельський замок милується собою в лагідному плесі Вісли. Час від часу тихі води збурюють чайки, лебеді й качки, які плавають тут вільно й гарно, радіють життю і вітають туристів. Здається, що зараз із своєї правічної печери висунеться дракон... Піднімімось на Вавельський пагорб, аби помилуватися Краковом із Кафедральної дзвіниці.

Поруч із Катедрою на Вавелі містяться інші споруди, якими Польща неабияк гордиться: Скарбниця, Бастіон і пам'ятник Костюшкові, Будинок Вікаріїв, Бернардинська Брама, Сандомирська вежа, Аркадний двір та фундаменти стародавніх споруд: костелу св. Михайла, резиденції колегії священиків та Дому Брока.

Verba volant, scripta manent,

що в перекладі з латині означає «Слова зотлівають, написане лишається»! Це можна сказати про написи та гробниці. Тут мертві говорять і живі дивуються з того, що Вавель так довго був не лише резиденцією польських королів, а й місцем залагодження державних справ.

Над нами — дивовижні голландські гобелени, посередині, на узвишші — Вівтар Вітчизни: срібна скриня з мощами св. Станіслава, краківського єпископа, вбитого 1079 року та зарахованого до святих. Праворуч і ліворуч — гробниці польських королів — усіх і не пам'ятаю. Є тут крипти і в підвалі.

Найбільше дивує розповідь про вівтар із чудотворним розп'яттям (виконаним із чорного мармуру), перед яким молилася за державу королева Ядвіга. Кажуть, у розпачі вона вигукнула: «Боже, що мені робити?» — і почула відповідь із розп'яття: «Рятуй Польщу!» Тепер цю королеву вважають польською святою. Починав тут свій шлях і теперішній римський папа Іоанн Павло II. Поляки дуже пишаються ним, навіть вулиці називають на його честь.

Те, що ми бачимо зараз, не завжди було таким гарним і доглянутим. Вавелю довелось пережити численні перебудови, зміни влади, навіть занепад. Але тепер, коли Польща дбайливо береже та примножує свої святині, до справи взялись і науковці. З'ясувалося, що Вавельський пагорб і справді особливий. Він, як, скажімо, й піраміди в Гізі, кажучи мовою індусів, є чакрамом — місцем, багатим на особливу енергетику.

Славний Вавель і тим, що тут поховані два визначні письменники Польщі: Юліуш Словацький та Адам Міцкевич. Коло їхніх гробниць завжди живі квіти. Крізь високі вікна пробивається кольорове світло. Ні, сонце тут світить таким же природним жовтим і яскравим промінням, величним роблять його вітражі. А якщо піднятись на вежу крутими східцями, то можна не лише помилуватися панорамою Кракова, а й...

Отут на тебе чекатиме кількатонний сюрприз. Довгенько треба пнутися догори, щоб крізь грати побачити дахи і шпилі королівського міста. А коли виходиш на просторий майданчик, опиняєшся під найбільшим у Польщі дзвоном Сигізмундом, відлитим ще у 1520 році. Його вага — 8 тонн.

Розхитати його не кожному під силу! Трохи звівшись навшпиньки, лівою рукою притуляємося до холодного залізного язика дзвона — щоб загадати бажання. Яке? Щоб побувати тут ще раз!

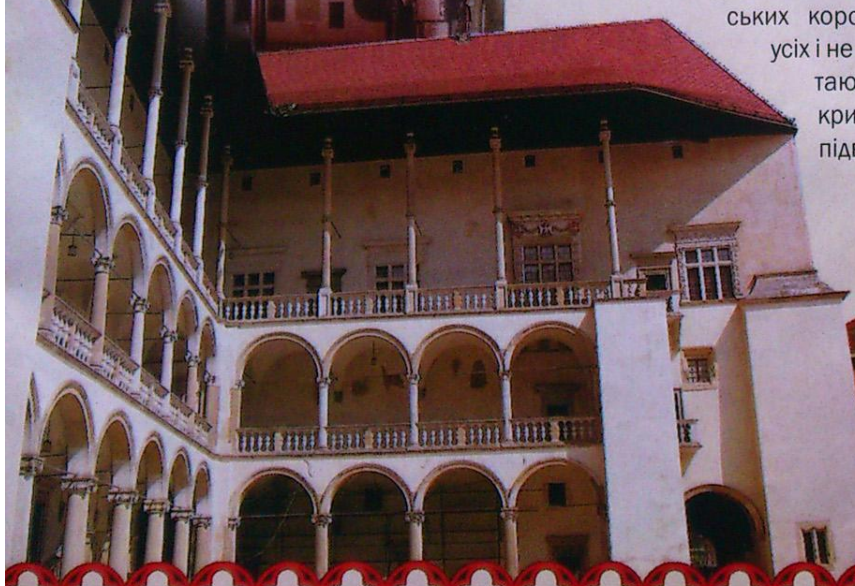

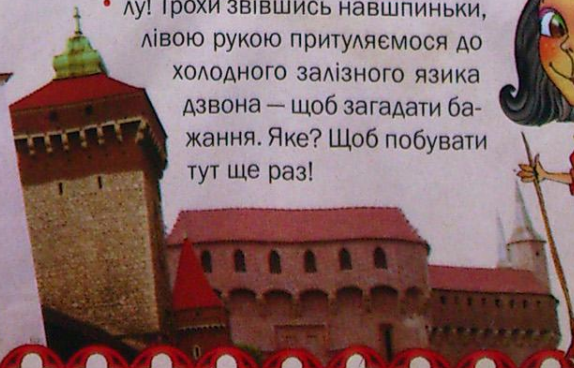

Залізна рука лицаря Геца

Якось між Пундиком та Джексоном розгорілася дискусія на тему: «Чи можна вважати кіборгом капітана Гака з «Пітера Пена»?» Пундик доводив, що коли замість втраченої кінцівки в нього був гак (який можна вважати механічним замінником руки), то він уже претендує на те, щоб бути названим кіборгом. Джексон же відстоював точку зору, що кіборги тому й називаються кіборгами, що в основі таких істот лежить кібернетика, обчислювальна техніка тобто, а в ті часи й рахівниці не при кожному монаршому дворі були. Дивні вони, ті хлопчиська, ніби не все одно, як його називати. Давай краще, поки вони сперечаються, я розповім тобі про одного такого кіборга середньовіччя.

Пролог

«І раптом я прокинувся, ледь не закричавши на весь дім! По шторах гуляла тінь огидного велетенського павука! Істота бігала вгору-вниз, шалено крутилася на місці і раптово щезла з-перед моїх очей. Тієї ж хвилини з протилежного боку вулиці (саме там, де живе мій дядько) пролунали крики на допомогу. Вся вулиця Гем зірвалася на ноги. У всіх будинках запалало світло, нічні обивателі відчинили вікна і двері... Цієї ночі мого дядька знайшли у ліжку із перерізаним горлом. А пізніше очевидці переповідали, що горло у нього було розірване, а лиця — не впізнати!» *(Жан Рей. Рука Геца фон Берліхінгена).*

Грабіжник з великої дороги

Як ти уже, мабуть, здогадуєшся, героя нашої оповіді теж звали Гец фон Берліхінген (1480-1562).

Кар'єра Берліхінгена мало чим різнилась від лицарів того часу. У 19 літ він подався до війська, переходив від одного князя до іншого, вчащав на веселі вечоринки, бешкетував на дорогах. Імперський суд навіть намагався притягнути його до відповідальності, а Гец узяв та й замкнувся у власному замку — дістаньте, якщо зможете!

Пізніше Берліхінген ще кілька разів грабував подорожніх купців із Нюрнберга, а одного разу навіть очолив облогу міста. В одній із сутичок йому не пощастило — хтось відтяв лицарю руку. «Вправний ремісник, залізних справ майстер, — писав Гете, — викував йому руку з п'ятьма пальцями на пружинах, і він міг володіти нею не гірше, аніж справжньою!»

Ім'я Геца гриміло в роки Великої селянської війни в Німеччині (1524-1525). Він так захопився несамовитістю повсталих селян, що й сам бездумно кинувся у вир подій, — навіть очолив крупний загін. Під його проводом безпорадні селяни перетворились на організоване і рішуче військо.

Гец фон Берліхінген ненавидів духовенство, котре утискало свободу лицарства, і частенько говорив, що нам'яв би боки якомусь гладенькому служителю. Тому й не дивно, що саме він першим провів «Ясний загін Оденвальда» (так назвали себе повстанці) на монастир Аморбах. Абатство взяли вони приступом, при цьому непогано виявив уміння і сам Гец: під час грабунку він пристеріг монаха, котрий ховав срібну чашу, і безжально відібрав її. Свої військові набутки Берліхінген завбачливо ховав у власному замку, де їх зберігав у різних потайних місцях. Дії бунтівників відрізнялись крайньою жорстокістю. «Найбільш дикунські, несамовиті пристрасті не забарились повстати у рядах бунтівників», — так писали у XIX ст. дослідники цього періоду.

Чорна жінка

Була в загоні Геца так звана «чорна жіночка». Ця проповідниця (імені її ніхто не знає донині) благословляла війська селян, займалася чарами і вірила у магічну силу проклять. Вона замовляла повстанців від списів, набоїв та мечів, малю-

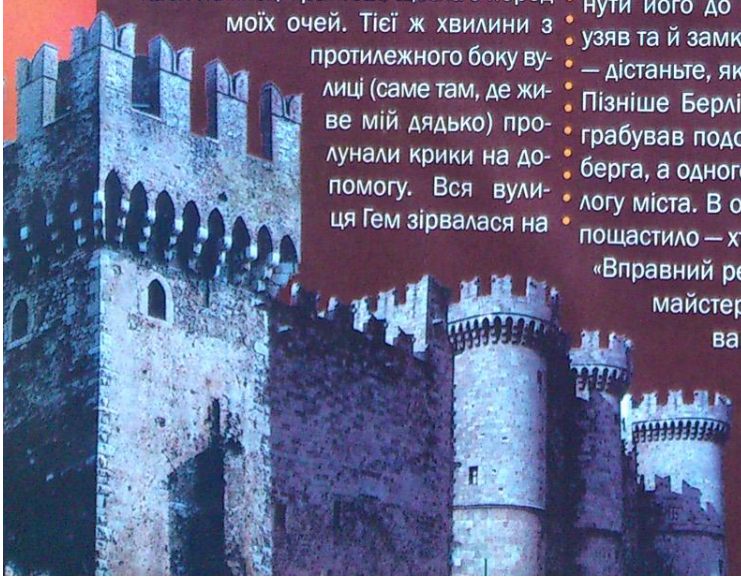

вала руками в повітрі якісь магічні знаки. Стали помічати, що Берліхінген проводив у її наметі багато часу. Чи не там його рука здобула таку силу?

Два роки по всій Німеччині точились криваві бої, поки навесні 1525 удача не схилилась на бік урядових військ. Саме тут виявив себе Гец не лише як хоробрий військовий, але й як проникливий дипломат. У травні 1525 року він сів за стіл переговорів із командирами імперської армії, виторгував у них амністію в обмін на відмову від керування повстанцями. Повсталі невдовзі потому селяни швидко здали позиції без свого лідера, а сам Гец поспішив додому. За участь у війні Берліхінгену заборонили їздити верхи та виходити вночі з дому за межі свого володіння. Минуло трохи часу, і Берліхінген повернувся на військову службу.

Життя Геца було багате на пригоди та небезпеки і довге — він помер у 82 роки. Доля його напевно загубилась би у старих хроніках, забута народом і можновладцями, коли б не його залізна рука.

Пекельна рукавиця

Якось перебуваючи у справах імператорської служби в Генті, Берліхінген одного вечора попрямував у трактир — розважитись. Розважався так, що незчувся, як і протез десь посіяв. А наступного ранку Гец, тверезий та злий через утрату, повиганяв слуг і замкнувся на самоті. Охоронці й прислуга переповідали, що з кімнати їхнього господаря довго долинали дивні звуки, було чути голоси, а із замкової щілини виблискували блакитні вогники. Через дві години Гец вийшов зі своєї кімнати вимучений, сірий, мов темна ніч. Він викликав до себе командира міських вартових і, назвавши йому адресу одного будинку, велів мчати туди на крилах вітру, щоб забрати пропажу. Звідки Гец міг знати, що його металева рука саме там? «Знаю — і все тут!» — випалив Гец і тут же непритомний гепнувся на долівку.

Солдати прибули за вказаною адресою і виявили там руку, котра лежала собі на столі. А власників дому, пристаріле подружжя, знайшли мертвими із плямами-синцями на горлі. Зловісна рука задушила старих!

Казали також, що раз на місяць (коли світило було уповні) рука Геца полишала замок на всю ніч аж до ранку. Зранку вона поверталася додому з плямами крові.

У 1513 році імператор Карл V видав низку законів для боротьби з чаклунством, та хитрий Гец часто переїздив з одного місця на інше і лишався невловимим. До наших днів німецькі бауери оповідають, як Гец, мандруючи Німеччиною, наполегливо вишукував місця давніх поганських капищ, проводив там розкопки і відбував містичні церемонії.

Але час робив свою справу, та й сам Гец ставав старішим. Подавшись у родовий замок Горнберг у Баварії, коротав там самотні дні. Ті, хто буває в Горнберзі сьогодні, розповідають, що залами замку гуляє привид лицаря: в обладунках, загорнений у важкий чорний плащ. Повільно гуляє він стінами замку, стискаючи в руках меч, а на світанку розчиняється в імлі.

Сучасники Геца вважають, що він продав душу нечистому в обмін на залізну руку — не звичний протез інваліда, а живу істоту, наділену магічною силою. Казали також, що рука захищала свого володаря від злих нападників. Цей сатанинський дар неможливо було загубити, адже він завжди повертався до свого володаря. Недарма ж фон Берліхінген із трепетом і пафосом йменував свою руку не інакше, як «моя доля».

І справді, прослуживши довгу службу, цей страшний подарунок врешті перетворився на вирок для свого власника. «Час і пора закінчувати гру!» — сказав Люцифер своєму слузі, і... наступного ранку дворянин Гец уже не прокинувся. Прислуга помітила на шиї господаря синці, та що їм лишалося робити, крім як перехреститись нишком і непомітно причинити двері. А по смерті власника пекельна рукавиця щезла, і ніхто з магів та чаклунів так і не зміг її знайти.

А в 1970-х роках життя підкинуло несподіванку археологам. У Німеччині знайшлася металева рукавиця — механічне диво тих часів. Великий палець руки, що зовні нагадує гачок, практично непорушний, а інші чотири пальці пристосовані для попарного руху. Кожна пара пальців (безіменний та мізинець, вказівний і середній) може послідовно фіксуватись у чотирьох різних положеннях — це дає змогу інвалідові чудово володіти предметами. Робилось це за допомогою вмонтованого керма на зап'ястку.

Нині залізна рука Берліхінгена експонується в музеї. Сам її бачив. І поки на неї дивився, мені аж волосся на голові безперервно ворушилося. Страшнувато, знаєш...

Чим хата багата — тим і рада!

Літо, канікули, майже кожен день вільний! Саме час засісти за докладне вивчення світової кулінарної спадщини. От, мабуть, зараз і почну. А першим розділом у нас буде наша кухня з її варениками, борщами, капуснячками та пампушками з часником і без. І не треба сміятися! Ні в кого ж не викликає посмішки, коли людина цікавиться історією свого краю чи збирає в сільській глушині невідомі пісні. А кухня — такий самий набуток народу, як мова, література, музика. Не знаю, як ти, а я особисто просто пишаюся тим, що пропонують гурманам світу українські кухарі. Що складніші страви, цікавіші їх поєднання, то складніша та вишуканіша сама кухня. Від Криму до Десни, від Закарпаття до Донецька з Харковом нашій кухні вдалося лишитися досить цілісною і добором продуктів, і за способами їх приготування.

А скільки разів іноземні поневолювачі, прийшовши до нас, намагалися запровадити тут і свою кулінарію. Монголо-татари — раз, литовці, поляки, росіяни, угорці — два, три, чотири, п'ять. Ну, може, трохи більше солі чи перцю стали давати в той же таки борщ, вареники чи деруни. А може, й не стали. Рецептів у нас чимало, одних борщів понад 40 видів! Звісно, різняться страви Слобожанщини і Галичини, Криму й Київщини, та основа в них одна.

Священне місце куховарства

Смак кожної кухні залежить від місця приготування. У нас таким місцем була «вариста піч» — вогнище закритого типу. Ось чому ми їмо переважно варене, тушковане й печене. Навіть козаки, підстреливши дичину, варили з неї юшку, а не смажили на рожні. Від турків із татарами навчились ми обсмажувати продукти в олії чи на маслі, від німців — молоти м'ясо (робити «січеники»), від мадярів перейняли смак до паприки.

Жито-пшениця, свиня і всяка птиця

Наша географія та клімат дали нам змогу збагатити традиційну кухню рослинними й тваринними продуктами. Уже за трипільської культури (5000 років тому) на території України були знані пшениця, ячмінь та просо. Жито з'явилося десь із 1000 років тому. Дуже збагатили меню розведення великої рогатої худоби, мисливство та рибальство, хоч і не так давно м'ясо споживали виключно на свято.

Не секрет, що для сусідів наші кулінарні уподобання асоціюються зі свинею. Доля правди в цьому є. Споконвіку наші предки використовували волів як тяглову силу, тож як тут було їсти своїх перших помічників! От свині — інша річ! Два з п'яти пам'ятників свині стоять в Україні: один у Полтаві, другий — у Ромнах, що на Сумщині. Куди там до нас Португалії, Німеччині та Данії! В них по одному пам'ятнику з п'ятачком, у нас — аж два! Рясно і смачно готують наші кухарі страви з капусти, ріпи, цибулі та часнику, додаючи м'ясця домашніх (свиня, корова, коза, вівця) чи диких (вепр, заєць) тварин або ж м'ясо птиці (курка, гуска, качка, голуб, тетерук, рябчик) чи риби (осетер, вугор, карп, лящик, линець, щука, піскарик чи окунець). Серед рослинних продуктів усьому голова споконвіку був хліб, причому як на заквасці, так і прісний — галушковий або ж із прісного тіста з маком та медом. Із пшениці робили борошно та крупи, варили кутю. У XI-XII столітті з Азії завезли гречку. Так в українській кухні з'явились гречаники, гречані пампушки з часником, гречані галушки із салом та багато-багато іншої смакоти. Не цурались наші предки й пшона та рису (у нас вони відомі з XIV ст.), не викликали в них ніякої відрази й бобові культури — горох, квасоля, сочевиця.

Кухонний рейтинг популярності

Улюбленим тістом українців завжди було прісне, будь-яке кулінарне видання запропонує тобі на вибір кілька його різновидів. Є серед них і пісочне — спеціально для кондитерських виробів. На другому місці туляться один до одного городина та дикі овочі й фрукти. Морква, буряк, редька, огірки, гарбуз, хрін, кріп, кмин, аніс, м'ята, калган, яблука, вишні, сливи, журавлина, брусниця, малина — лише незначна частина того, що

можна «перекидати через драбину» (так молодь часто говорить про сам процес споживання всього смачного та їстівного). Бджолиний мед також займав поважне місце в кухонному рейтингу, адже цукру в ті часи ніхто ще не знав. Не зайве й нагадати, що тоді застосовували різні види тваринних жирів та олій, оцет і горіхи.

Основою перших страв були рибні та м'ясні відвари з додаванням овочів під загальною вивіскою «юшка», що в російській мові згодом переклали як «уха» (відвар із риби). Своєрідність української кухні бачимо і з використання таких продуктів, як буряк, свиняче сало, пшеничне борошно, а також комбінована теплова обробка великої кількості продуктів. Одне слово — борщ! У деяких різновидах борщів є 120 компонентів, котрі заправляють оцтом. Назва страви походить від давньослов'янського слова «бърщь», яке означало... «буряк».

І сам я гам, і іншим дам

Перші українські кухарі були при монастирях та княжих дворах — там, де приготування їжі виокремилось у край необхідне ремесло. Уже в XI столітті в Києво-Печерській Лаврі серед монахів було кілька кухарів. Поварі з'являлися й у багатих сім'ях, де жіночій половині танцювати перед плитою було негоже.

Щоб через вінця лилося...

Основними напоями нашої кухні стали ті, котрі пройшли природний шлях бродіння: пиво, квас та виноградні вина. З часом в Україну з Азії завезли тутове дерево та гарбузи, з Америки — кукурудзу та стручковий перець, котрі щедро використовували на півдні України.

Сало є маркою української кухні. Його використовують по-різному: сирим, соленим, копченим, смаженим, вареним, тушкованим та як складову для страв. Ним нашпиговують всяке несвиняче м'ясо для того, аби сочне було; навіть використовують у солодких стравах, поєднуючи із мелясою чи цукром. Цікава деталь: сало не можна пересолити. Скільки б солі ти не сипнув на кусень сала, воно вбере стільки, скільки йому треба. Звідки така точність?

Хтозна, може, саме завдяки появі кухарів у монастирях українська кухня тепер так широко використовує яйця. І не лише для яєчень та омлетів, а й для релігійної випічки.

Завдяки географічним відкриттям XVI-XVIII століття в Україні з'явилось чимало нових складників для кухні. Так у XVIII столітті поширилась картопля, із котрої готують перші, другі страви, а також гарніри до риби та м'яса. Хоч цей овоч і не став у нас «другим хлібом», як у білорусів, але й ми тепер уявити не можемо собі без нього обідів чи вечер.

У XVIII столітті з'явилися в Україні соняхи й гірчиця, що додало незнаного досі смаку традиційним стравам. Соняшникову олію почали широко вживати замість грецької оливкової, а з гірчиці навчилися робити масло та приправи до м'ясних холодних і гарячих страв.

Та все ж нашій кухні бракує одного компоненту, без якого вона виглядає вельми несучасною. Це — помідори. Їхніми замінниками у минулому були сині баклажани, які ще називали «бусурманськими», а також цукровий буряк, з якого виготовляли цукор.

Через невисоку ціну на цукор стали популярними солодкі бабки, пудинги й каші, а за рахунок солодких наливок та варенух солоднішим став асортимент напоїв.

Тепер багато хто навіть і не знає: хот-дог — це традиційний елемент української кухні чи просто засіб нашвидкуруч заморити черв'ячка? З часом капіталісти почали запрошувати кухарів з-за кордону, а ті привозили з собою іноземні рецепти. Тому й виходить так, що ми тут з тобою наминаємо італійську піцу, а німці вихваляють наші вареники чи голубці десь під Штутгартом... Є українські страви в меню світових ресторанів, отже, смакує наша кухня не тільки нам.

Підеш і не вернешся, або — Барса-Кельмес

Як добре жити в казці!.. — мріяла під зоряним небом Киця, кутаючись у люб'язно надану Джексоном куртку і присуваючись до вогнища. — Пригоди, чудеса, принци... Краса!

— А ти б яку казку вибрала? — озвався з тіні Пундиків голос. І не чекаючи на Кицину відповідь, припустив: — Чи не «Царівну-жабу»?

— А це чому ж? — насторожено поцікавився Джексон.

— А от чому! — не змусив просити двічі гурман. — Уяви собі, що ти — Джексон-королевич і стрічаєш на болоті перетворену на жабу Кицю...

Чим мала скінчитись та казка, я не дізнався, бо на галяві такий вереск зчинився — куди там Солов'ю-розбійнику! От тільки не розумію: навіщо мріяти про казку, адже казково-загадкового й у нашому житті вистачає. От взяти хоча б острів під назвою Барса-Кельмес...

Розташований він в Аральському морі. Таке собі високе плато, посічене балками та впадинами. Назва його з казахської перекладається так: «Підеш — не вернешся». І недарма. Якось на початку минулого століття жителі казахських селищ, розташованих на узбережжі Аралу, перекочували зимувати на цей острів. Навесні сильні шторми знищили льодовий міст, і люди не змогли повернутись назад. Відтоді їх вважали зниклими безвісти.

Пілот був парубок моторний...

У 1949 році до острова Барса-Кельмес причалив баркас — негоду переждати. Двоє рибалок знічев'я подались углиб острова і заблукали. Товариші кинулись на пошуки, рибалок не знайшли, зате надибали дивне туманне кільце. Повідомили кого слід, і за якийсь час туди полетів літак. Однак за кілька кілометрів до острова в літака ні сіло ні впало заглух мотор. Пілоти повернули назад — запрацював. Розвернулися вперед — знову заглух. Довелося сідати на мілину...

Зону оточили військові з собаками. Випускали їх на довгих повідках у розвідку, та від собак тільки шворки лишались... Потім врутилися вчені, які з'ясували наявність у цій місцині тисяч і тисяч тонн якоїсь особливо щільної води, яку в лабораторіях одержують міліграмами. А в центрі аномалії щільність тієї речовини мала бути фантастична!

Фокуси танкіста

Далі невгамовні дослідники для чогось присунули на острів цілий танк. Закупорили його якнайщільніше, навішали різних приладів ще й линвою до лебідки прив'язали. А танкісту суворо-суворо наказали: «Ані на мить не замовкати!» І почвалав танк своїм гусеничним ходом просто в пекло.

Танкіст, мов той акин, без угаву теревенив у мікрофон про все, що чув, бачив та відчував. Аж тут раптом спинився на півслові. «Повний назад!» — закричали йому в мікрофон на командному пункті. «Навіщо?» — цілком щиро здивувався танкіст, і більше після цього його ніхто не чув.

Танк витягли, а він — в іней, як риба в лусці. Відчинили люк. У башні — все на місці, екіпірування танкіста ціле, от тільки самого танкіста вже й слід прохолов. Перед випробуванням він саме перебинтував порізаного пальця. Так-от, бинт лишився, а на ньому — жодної краплини крові!

Що відомо Абдразаку?

Невдовзі на сцену аномального дійства вийшов черговий персонаж. Немолодого казаха на ім'я Абдразак привезли на острів родичі. На його особисте прохання, між іншим. Той вважав себе «посвяченим» і чи не перший запропонував військовим розташувати тут спостережні вишки. Абдразак якимсь безпомилковим чуттям вказував, де треба ставити вишки. Що ж такого бачив старий, як і кому про це доповідав — відомо хіба що високому начальству. Лиш одне видіння старого стало надбанням острівної громадськості.

Видіння мало місце 3 вересня 1960 року, а подія, котру «уздрів» Абдразак, сталась 12 квітня 1961 року. Так, так, саме політ у космос і побачив Абдразак. Нагадаю: до самого польоту лишалося тоді ще цілих 190 днів!

Оскаженілий годинник

Не обминула острів своєю увагою і геодезична експедиція. Одного не дуже чудового ранку досягла група геодезистів центру плато, і за якийсь час небо затяглося чи то туманом, чи то маревом. Перервався радіозв'язок, забарахлив приймач, передавач тільки лампочкою моргав: догралися, мовляв! Та за 40 хвилин марево розповзлося і зв'язок відновився. Геодезисти відбулись легким переляком.

У ту ж саму хвилину почулися голоси тих членів групи, що лишалися на березі. З'ясувалося, що ті 40 хвилин, у які втиснулося для сміливців їх перебування всередині завіси, по той бік туману перетворилися на цілу добу! Уже ніхто й не сподівався побачити сміливців живими. А коли зустрілися з ними знову, то у всіх «удруге народжених» годинники поспішали на 40 хвилин.

зора труба стирчала. З виду — наче гармата. Між цистернами ходили двоє чи троє у невідомій формі. Форма світла, штани вузькі, а в плечах широка. Майданчик яскраво освітили, хоч ламп я там не бачив. Вони, напевно, заховані десь. Я трохи там покрутився та й пішов собі. Якщо б охорона мене «застукала», то почала б допитувати: хто такий та навіщо прийшов, а я цього, знаєте, не хотів. Повернувся я на свій човник, а побачене з голови не виходить: що ж це за військова частина така!? Вартових немає. Коло самої загорожі стояв, руками її торкався — нікого не бачив. І будинки, хоч на казарми схожі, але без вікон. Зранку мене цікавість розібрала — захотів знову туди піти і все ретельніше роздивитись, але нічого там уже не було. Навіть слідів моїх не лишилось. Розповів хлопцям, а вони тільки висміяли. Але мій земляк Ералі, що раніше в колгоспі бригадиром працював, не сміявся, як ті недотепи, а по секрету зізнався мені, що бачив ті самі споруди в тому самому місці. Тільки давно це було — років зо п'ять тому. А близько туди він не потикався, бо над ними весь час гвинтокрил кружляв — такий блискучий. Мабуть, військовий. А інші все одно своє теревенили, що Барса-Кельмес — суцільні вигадки...»

Зачарований острів

Є така давня казахська казка, яка розповідає про Кобланди-батира та сімох богатирів. У тій оповідці герой, утікаючи від ворогів, кидається в море і, перепливши його, потрапляє на зачарований острів. Там він падає знеможений на землю і непробудно спить три дні й три ночі, а повернувшись додому, дізнається, що його не бачили цілих тридцять три роки! Всі його вороги стали сивими старцями, а кохана — старою бабою.

Зачарований острів у казці описано сухо, без додаткових пояснень, ознак, а це зовсім не притаманно місцевому фольклору. Що це, особливий стиль автора такий? Чи, може, переказ почутого? А може, річ у тому, що острів був добре відомий жителям і не потребував детальних описів? Хтозна...

В одному з занедбаних рибацьких селищ знайшли якось очевидця острівних чудес. Звали його Тимур Долдасбеков, у минулому працював мотористом на рибацькому баркасі. «Маячня то все! — поділився своїми думками Тимур. — Якщо там і стається щось аномальне, то тільки через те, що там таємна військова база». І розказав таку історію.

«Проходили ми якось повз острів, та тут у нас підшипник полетів. Причалили. Роботи на годинку, тож до вечора впорались. А перед відбуттям захотів я трохи помандрувати островом. Ходив я, може, з годину! Коли ж повертався, дорогу трохи зрізав: пішов не берегом, а через пагорби. На один зійшов, бачу — світло! Спочатку вирішив, що це свої. А придивився — ні, світло якесь не таке — «синє». Та все одно підійшов ближче. Навколо, бачу, дріт тягнеться, як на військовому об'єкті! За ним — одноповерхівки, щось на кшталт наших кошар, тільки залізом оббиті! Між будиночками — рівний бетонний майданчик, на ньому — цистерни дивної форми — на літаючі тарілки схожі! Навколо площадки — друга загорожа, така ж, як і зовнішня, тільки трохи нижча. Між цистернами — антени, сталеві труби... Я такі бачив, коли в армії служив. Через них із супутниками зв'язок тримають. Тільки от у тій ще чомусь про-

Кожне окремо взяте свідчення важко укласти в послідовний ланцюжок подій, а дивним явищам, які відбуваються на острові Барса-Кельмес, немає прямого підтвердження. Однак я теж не вірю, що все це — вигадки. Може, наступні дослідження дивного острова відкриють нам ще більше невідомих, незбагненних дивовиж.

вийди, вийди, сонечко...

Якби можна було за бажанням на якийсь час перетворюватись у різних істот, я б спочатку стала метеликом. Політала б день-два — і знову б перетворилась на Кицю. Хоча, якщо чесно, то бути метеликом трохи лячно. Надто вже вони гарні, надто вже багато ласого до них люду, і кожному дай свою власну колекцію з засушеними комашками. Як про таке подумаю, аж сльози на очі навертаються — так мені шкода гарненьких комашок. Ні, не хочу бути метеликом, я краще сонечком побуду, червоним із чорними цятками. Кажуть, із таким забарвленням безпечніше... Та й ворогів страшних у сонечка немає. І сказати по правді, я навіть не знаю людей, у яких цей гарненький жучок викликав би почуття неприязні. Чесне слово! Мабуть, тому це так, що ще з давніх-давен маленька червона комашка з чорними цятками вважалася передвісницею щастя. Люди вірили, що, розтоптавши цю комаху, можна накликати на свою голову дощ і бурю.Мовляв, якщо вже сама природа заступається...

А ще сонечко називали опікуном урожаїв, бо надто вже багато шкідників поїдає цей жучок. У давніх слов'ян сонечко ототожнювалося з божеством Сонця, що дарує людям світло, береже життя та врожаї на землі. А не менш давні германці називали цих комашок крихітними дітьми Сонця, Дощу і Землі. У Чехії завжди раділи знайденому сонечку й вірили, що воно принесе добру звістку, а французи вірили, що амулет-сонечко охоронить дітей від усіляких напастей та хвороб, що теж, погодься, не так уже й мало.

Назв у сонечка дуже багато. «Сонечко» — це відгомін давніх вірувань та данина його круглій формі (як сонце в небі). «Зозулька» — через те що можна лічити роки, уважно рахуючи чорні цятки на крильцях. Наука переконує, що крапочок таких може бути і дві, і п'ять, і тринадцять, і чотирнадцять і навіть двадцять вісім. А найпоширеніше число 7. Російська назва цього жучка — «божа корівка». Звідки такі асоціації з ВРХ? Адже до корови йому — як до сонця пішки, мукати теж не вміє. Однак пояснення є, і криється воно в... молоці. Ні, не в коров'ячому. Просто річ у тому, що, коли комашка зачує небезпеку, від сильного «хвилювання» на згинах її ніжок з'являються краплинки жовтої чи оранжевої рідини під назвою гемолімфа, от її й називають молочком. Ця рідина — захисна отрута. Пташка, раз наважившись ковтнути симпатичну червонобоку поживу, більше цього не робитиме та іншим не радитиме. Рідина боляче обпікає горло кривдника. Саме через це «молоко» і назвали жучка «корівкою». А отруту донедавна використовували у фармації, виготовляючи з неї знеболюючі засоби для лікування зубів, гомеопатичні ліки.

А щодо «божої», то так колись називали всіх добрих, мирних і беззахисних людей. Казали в давнину: «Він справді був божим чоловіком», маючи на увазі його погідну й добру вдачу. І ця комаха ні для кого не є загрозою, окрім попелиці, або ж, як ще називали цих шкідників, тліні.

На поганий апетит сонечка ніколи не скаржились, і щоб насити своє кругленьке черевце, одній такій комашці потрібно з'їсти півсотні попелиць. Через свою ненажерливість червоні жучки завжди є бажаними гостями в садах та на городах. Ще їх називають екологічно чистими і найбезпечнішими засобами проти шкідників. За своє життя одне сонечко знищує понад 4000 попелиць. 800 із них воно з'їдає ще личинкою, так би мовити, в період ранньої юності. Навесні дорослі самки на внутрішніх сторонах листочків, поблизу колоній попелиць, відкладають по 10-20 жовтеньких яєць. Личинки зовсім не схожі на дорослих комах: вони мають жовтий або червоний малюнок на сіро-зеленому тлі. Після стадії лялечки, сонечко поступово набирає яскравого червоного барвлення, на якому чітко видно певну кількість маленьких чорних крапок. Помиляються ті люди, які вважають число крапочок віком комахи. Ця кількість не змінюється вже все її життя. Деякі «божі корівки» так само, як їхні личинки, харчуються рослинами, мабуть, вони вегетаріанці. Та, на жаль, такий вид приносить чималу шкоду, поїдаючи культурні рослини. Добре, що цих видів є зовсім небагато. Переважна більшість із задоволенням смакує попелицями.

А загалом кажучи, цих кругленьких розцяцькованих симпатичних жучків є за що поважати — вже хоча б за те, що допомагають вони вирощувати гарні врожаї, знищуючи шкідників, а значить, приносять величезну користь людям.

Муха-дракон та живий вертоліт

Драконом цю муху охрестили англійці, вона в них так і називається — dragon-fly. Мені ж вона більше нагадує вертоліт, тим паче, що бабка справді здатна долати відстані у кілька сотень кілометрів. Одного разу таку комаху стріли в Карибському морі за 550 км від берега! Деякі особливо швидкісні «авіамоделі» розвивають швидкість до 36 км/год. Або 10 метрів за секунду, що одне й те ж.

Цих комах можна побачити в усіх частинах світу, та справжній рай для них у тропіках. Уся бабчина велика родина нараховує кілька видів, представники яких різняться довжиною тіла, формою та розмірами крил, величиною очей.

Очі в бабки особливі, таких більше немає в жодної комахи. Вони займають майже всю поверхню рухливої голови. І зір у бабки орлиний, бо за вдачею вона — хижак. Полюючи, вона бачить усе ззаду, спереду і з обох боків. Її очі складаються з багатьох структурних одиниць, які ззовні схожі на випуклі шестигранники. У деяких видів комах кількість цих одиничок сягає 28 тисяч!

Бабки, як і всі комахи, бачать світ в ультрафіолетовому спектрі. Основну ж допомогу під час орієнтування комасі надають 3 прості очка, що розміщені поміж двома складними. Три плюс два — буде п'ять. Ось тобі й звичайна комаха.

Ці крилаті хижаки ловлять свою здобич на льоту. Там же й пожирають. Особливою гастрономічною повагою в бабок користуються комарі та мухи. Самці, що цікаво, мають свою територію, зайдам сюди зась! Самки ні до яких територій не прив'язані, вони літають туди, де їм краще.

Коли на землю спадають сутінки і повітря остигає, бабки сідлають гілочки чи стеблинки рослин і завмирають до наступного ранку, до перших променів сонця.

Літають комахи переважно поблизу води, пояснюється це тим, що личинки бабок ведуть водний спосіб життя. Самки відкладають маленькі яєчка просто у воду або на стебла водяних рослин. Личинки, звичайно, сильно відрізняються від дорослих комах. Голова в них плоска, очі маленькі, животик короткий, а ноги довгі, що дає їм можливість добре плавати. Та основна відмінність личинок бабки — надзвичайно розвинена нижня губа, яку вчені назвали маскою. Під час нападу на здобич, личинка висуває свою маску, немов шухляду із письмового столу, випрямляє те, що в людей називається підборіддям, і хапає поживу своїми кліщами-щелепами. Після чого маска складається і жертва опиняється в ротовій порожнині, дорога з якої тільки одна — у черево. Тим паче, що вона вже пожована і готова до ковтання. Харчуються личинки водяними комахами і навіть дрібною рибою, через що їх часом недолюблюють. Ще до того як стати повноцінною бабкою, личинка кілька разів линяє. Після кожного линяння в неї дедалі чіткіше вимальовується будова тіла. Перед останнім линянням личинки виходять з води і сідають на стебла водяних рослин чи на дерево, що росте біля води. Тепер вони вже не личинки, а лялечки, хоч і без коконів. І вже з цієї лялечки з'являється на світ доросла бабка.

Ентомологи поділяють усіх крилатих комах на дві групи з доволі незвичними назвами: древньокрилі та новокрилі. Бабка належить до древньокрилих. Ці комахи тримають розкритими свої крила завжди, навіть у стані спокою, на відміну від новокрилих, які здатні компактно складати крила вздовж тіла. Завдяки такому вмінню комахи освоїли недоступні раніше території і поселилися там, де раніше не могли жити, наприклад: у густій траві, в ущелинах, під камінням та під гілочками рослин. На сьогоднішній день із групи древньокрилих комах залишилось лише два види: бабки та одноденки. Минули ті часи, коли над землею шугали бабки з метровим розмахом крил.

Спостережливі вчені встановили, що різні ділянки поверхні крила комахи виконують різні функції під час польоту. На крилах бабки є невелике потовщення — «крайнє око», яке здатне усувати різні коливання крила під час руху в повітрі.

Адже будь-яка вібрація в польоті шкідлива.

Хто знає, якби люди зволили звернути свою увагу на таку непомітну деталь, створену самою природою, то, може, й проблема вібрації крил літака, одна з основних причин авіакатастроф, була б вирішена значно раніше.

Томас Майн Рід

Дерево-пастка

Багато дивного люду бачив я в тіні лісів та залитих сонцем преріях, але найколоритнішим був Зебулон Стамп — величезного зросту, в чоботях із шкіри алігатора. Поруділі штани його були заправлені в чоботи; решту одягу складали сорочка з оленячої шкіри та плащ, колись зелений, а тепер побурілий, як осіннє листя. М'який крислатий капелюх захищав його від сонця, хоч у цьому й не було потреби: старий Зеб дуже рідко покидав тінисті хащі лісу.

Після того як наше знайомство перетворилося на дружбу, він запросив мене до себе, і я з задоволенням провів час у його скромному житлі — величезному дуплі гігантського сикомора.

У цьому дуплі вільно містилися старий Зеб, його «метиска», як він називав свою дружину, і вся його родина, а в разі поганої погоди — навіть його кінь.

Стріляв старий Зеб просто вражаюче. Він міг «збити» білку з верхівки найвищого дерева, причому цілився їй прямо в око і, звичайно, влучав.

Але найцікавішими були його розповіді. Одна з них мені особливо подобалася своєю химерністю. Я почув цю історію завдяки якійсь випадковій обставині: старий Зеб рідко першим зголошувався розповідати, тільки якщо вже до слова було...

— Отож, друже, полював я за оленем, зовсім як сьогодні, тільки було вже досить пізненько, сонце на заході, а я нічого не вбив. Полював я пішки, а звідси добрих шість миль до моєї халупи.

Мені не хотілося повертатися додому голіруч, і вирішив я залишитися в лісі, поки не зачеплю оленя або дикого індика. Я був саме на цьому самому місці, але тоді воно було іншим. Кущів не було, усюди зростав очерет.

Я розташувався під цим самим кипарисом. Земля була вогкувата, недавно пройшов дощ, довелося нарізати очерету на постіль.

На зорі мене розбудив пекельний шум. Скрипіння, тріск, вереск десь у верхівці кипариса. Я відразу зрозумів: це перегукувалися між собою орли.

Мені немає ніякого діла ні до орлів, ні до їхніх гнізд, але тут я згадав, що мені говорила дружина. Вона чула, що в готелі у Великій Затоці живе багатий англієць, готовий віддати купу грошей за пару орлів.

Так-от, друже, поліз я на дерево.

Це було не дуже легко. Стовбур висотою в сорок футів, гладкий і жодної гілочки, щоб зачепитися, кішка — і та б не піднялася. Та й ніхто б не виліз, але тут я побачив на іншому дереві поруч товсту виноградну лозу, що перекинулася також і на моє дерево з орлами. Неначебто сходи. І я поповз по лозі.

Це було щось! Клята лоза бовталася на всі боки. На верхніх гілках, де орли підняли це сум'яття, можна було вільно стояти. Але до гнізда не так легко було добратися, як я думав. Чого тільки не було на гілках! Не менше вагона сміття, кісток різних риб і тварин. Цілу годину я розгрібав той мотлох, поки зміг нарешті оглянути гніздо.

Як я і думав, там було двоє ще неоперених пташенят. Старих птахів не було. Я стояв замріявшись, і раптом щось збило з мене капелюх і так дряпнуло по щоці, що кров заюшила все обличчя. Це були пазурі орлиці, а старий орел теж кричав, загрозливо верещав і готувався до нападу. Я сунув голову під гніздо і тримав її там, поки птахи не вгамувалися, кинувши всяку думку про пташенят.

Коли все вляглось, я поліз назад. Майже діставшись до того місця, де виноградна лоза обвивала кипарис, я почув шум — це був тріск дерева, що ламається, і громові розкати — розламувалися береги Міссісіпі.

Мій кипарис хитався, мов від бурі. Я знав, що берег відривається, і, ні секунди не гаячи, почав спускатися. Невдовзі був на тому місці, де лоза обплітала кипарис.

Але куди вона ділася? Інше дерево, навколо якого вона обкручувалася, впало в ріку разом з нею. Я обімлів. Дивлюся вниз. Річка була за двадцять ярдів від кипариса, тепер же кипіла бі-

ля самого його коріння. Ще хвилина — і кипарис упаде в річку. Я вирішив лишитись на місці і вичікувати.

Не скажу, що мені було надто зручно і м'яко сидіти на цих гілках. Будь-якої миті я міг опинитися в Міссісіпі, а плаваю я як сокира. І так провів цілий день.

Коли повінь скінчилася, кипарис стояв неушкоджений. Я заспокоївся, але ненадовго. Бо знав, що мені гаплик. Ширина річки піді мною була не менше милі.

Я був у пастці. В мене не було жодного виходу.

Лишалася єдина надія — дружина. Може, вона кинеться шукати мене, як це траплялося й раніше, коли я зникав надовго. Але може пройти день і два, поки вона спохватиться за мною. Ні, на це годі було й сподіватись.

Втративши всяку надію на те, що хтось мене порятує, я став думати, як порятуватися без сторонньої допомоги. Я помирав від голоду і спраги.

Наступила ніч. Я прийнявся оглядати свої володіння, шукаючи м'якенької місцини, щоб дати спочинок своїм старим кісткам. Знайшов міцний сук — і заснув там насидячки.

До сходу сонця я був такий голодний, що з'їв би й живого скунса. Кинувши на річку погляд, я побачив яструба, який пірнув у воду і знову з'явився — з рибою у дзьобі. Не встиг він піднятися, як на нього блискавкою налетіла орлиця і відняла здобич.

«Чудово!» — зрадів я і став пробиратися до гнізда. Цього разу я не забув вийняти ніж і тримав його напоготові.

Ледь побачивши мене, орли почали напад. Але тепер ми були у рівних умовах, і птахи трималися на відстані.

Риба лежала на дні гнізда, а пташенята були надто перелякані битвою, аби думати про сніданок. Я підчепив рибу на кінчик ножа і прослизнув назад до сучка. Там я її з'їв. Важила вона фунтів зо два.

А потім почалися муки спраги. Я пробував гризти гілки кипариса, але вони так тхнули смолою, що я мало не задихнувся. За гілку зачепилося кілька виноградних листків, я з'їв їх. Стало трохи легше.

Як же добути води!

І отут мене осяяла чудова думка. У мене була мотузка, яку я постійно тягаю з собою. Її довжини вистачало, щоб досягти ріки. Я міг висипати порох із своєї порохівниці, прив'язати її до мотузки...

Та от лихо — порохівниця, виявляється, лишилася внизу! Якщо немає ніякої посудини, подумав я, чому б мені не набрати води сорочкою?

Сказано — зроблено.

Я зняв сорочку, згорнув, прив'язав до неї мотузку і спустив.

Вона дійшла до однієї з гілок кипариса і застрягла. Я пробував ще й ще, але вона не доходила до річки кількох футів — заважало густе гілля кипариса.

І тоді я розв'язав сорочку і прикріпив мотузку до рукоятки ножа. Я казав, що нарізав насподі цілу купу очерету для свого ложа? Так-от, я спустив ніж униз, намагаючись зачепити вістрям очерет, і незабаром набрав його стільки, що вистачило б вистелити весь берег.

Пройшло чимало часу, поки я скінчив своє пристосування. Обережно спустив його у воду і припав губами до верхнього кінця. Найдорожче вино у світі, яке тягнуть через соломину, не струменіло так солодко, як ця вода!

Шість довгих днів прожив я на своєму суку, інколи навідуючись до орлиного гнізда і крадучи там їжу — то рибу, то м'ясо або дичину.

Я не переставав шукати вихід і незабаром помітив, що дорослі орли звикли до мене, доходило до того, що я крав у їхній присутності. І я придумав змусити їх перенести мене на землю.

Менш ніж через годину вони були в мене в руках.

Я зав'язав їм дзьоби, щоб не клювалися, уп'ятеро склав мотузку, одним кінцем зв'язав лапи орлам, зібравши їх разом, а іншим обмотав себе під пахвами. Вони залопотіли крильми, намагаючись полетіти, а я кинувся вниз.

Пам'ятаю тільки, як я продирався крізь гілки кипариса і як упав у Міссісіпі. Орли били крилами по воді, тож не збігло й п'яти хвилин, а ми вже були на середині ріки. Орли правили до берега, а я тихо лежав на воді, щоб не заважати їм.

Незабаром я лежав на твердій землі. Я не випускав їх, хоч і мав завдячувати їм за своє життя. Ага, виходить, це ви були той англієць із Великої Затоки?..

...Мимовільно звівши погляд на верхівку кипариса, я слухав заключні слова цієї надзвичайної глави з «Пригод у дикому лісі».

БЕНДЕРСЬКА ОДІССЕЯ КАРЛА XII

Не встиг Класний люд як слід порадіти тому, що Крапка нарешті поладнав свою машину часу на шасі запорожця, як свіжа новина — з майбутнього. У вигляді закону, який Крапка привіз із випробувальної подорожі і в якому говориться: «...забороняються будь-які контакти з видатними історичними особистостями, аби запобігти як навмисному втручанню в хід історії, так і мимовільному, що може мати фатальні наслідки...» Цікаво, що датований цей документ липнем 2109 року. Та ще цікавіше, що під його дію підпадаємо і ми, люди XXI століття!

Між іншим, саме в 2109 році виповнюється 400 років з дня Полтавської битви, чим не привід розповісти про Карла XII? Так-от, те, що після поразки король ледь виніс ноги з поля бою, знають усі. А що ж він робив далі? І чому повернувся до Швеції аж через п'ять років? Де ж блукав стільки часу «північний гот»?..

...Стоячи під Полтавою, Карл XII не взяв її.

— Це містечко не варте моєї уваги, — зневажливо заявив він. — Мені потрібен цар і його царство...

Цар, прибувши до Полтави, говорив своїм генералам:

— Зловіть мені отого хвалька. Я покажу йому, як лазити по чужих городах...

У цей час Карлу XII було 27 років, Петру I — 37. Двом не в міру войовничим самодержцям не довелося зустрітися. Кинувши напризволяще розгромлену армію, шведський король чимдуж кинувся під крило турецького султана Ахмеда III.

Переправившись через Дністер, полководець без полків зупинився в бессарабських Бендерах, що належали тоді Туреччині. Отут і почалися пригоди...

Карл XII зупинився в турецьких володіннях на правах гостя, а гість, за мусульманськими законами, — особа бажана і недоторкана. Цим і скористався шведський зайда, надовго осівши в Бендерах. Що він замислив, на що сподівався?

Тим часом Петро I, не домігшись від турецького султана видворення з Бессарабії шведського короля, сам пішов на Швецію. Російські війська вступили в Ревель (так тоді називався Таллінн), витіснили шведів з Фінляндії. Водночас активно забудовувався Петербург, поширювалася присутність Росії на Балтиці. Коли про це довідався Карл XII, він заявив:

— Нехай собі будує. Повернуся — все зруйную...

Чому ж тоді король Швеції, над якою нависла біда, сидів не у Швеції, де його присутність була вкрай необхідна? Через своє вражене самолюбство чи патологічну затятість? Пояснити його турецьку прописку тільки цим — означало б недооцінити молодого скандинавського конунга.

Ні, шведський король не просто сидів у Бендерах — він діяв. Чудовий знавець європейської політики, він плів хитру павутину інтриг. Через своїх послів Австрія і Франція змусили Туреччину оголосити Росії війну. Карл XII аж горів від задоволення — тепер він помститься Петру за Полтаву. Але як? Чужими руками, тільки під його керівництвом, тобто він просто очолить всю багатотисячну турецьку армію. Йому багато не треба — от відчикрижити б тільки від Московії Україну...

Його союзника Івана Мазепи, який хотів за допомогою шведів відстояти Україну, і видачі якого страх як домагався російський цар, уже немає в живих. Старий гетьман помер, ледь переправились через Дністер.

Ех, здолати б йому Петра! Яка ж то благодатна українська земля! Ото був би подарунок шведській короні! Чи то... жарти — він, Карл XII, стає королем (або гетьманом, яка різниця!) дніпровської держави! З яким тріумфом він увійшов би у Стокгольм!

Так думав честолюбивий король Карл. Проте великий візир Мехмед-паша так відповів йому:

— Негоже християнину керувати мусульманськими полками. Я сам поведу своє військо...

Король аж закипів від люті. Він уже бачив Петра біля своїх ніг, а тут тобі на — його, великого полководця, не допускають до армії, дарма що чужинської. Та що вони вміють, ці магометяни?! Які з них полководці?

Та даремно він так. На річці Прут Мехмед-паша оточив Петра і загрожував полоном. Цар змушений був просити миру і, зрозуміло, відкуповуватися.

Дізнавшись про це, Карл XII сідлає коня, форсує Дністер і мчить до поля бою. Ось яка здобич могла втрапити в сильце! Та ніхто в ошалілому вершнику не впізнав шведського короля. Турки і росіяни були зайняті іншим — випрохавши перемир'я, цар підносив відкупні дари, а візир їх приймав. Де їм було до збанкрутілого шведа!

Між Росією і Туреччиною настав мир. Султан Ахмед III, вдоволений «золотим» відкупом Петра, взявся за свого «гостя». Він відрядив до Бендер табун коней, делікатно натякаючи, що шведський король може скористатися ними для від'їзду. Мовляв, пора й честь знати. Король і бровою не повів. Тоді султан, щоб Карл XII міг безпечно перетнути Польщу, виділив йому 10 тисяч конвоїрів. Король зажадав 50 тисяч. Ахмед III швидко «змикитив», до чого йдеться. Навушники йому донесли, що стільки ж вершників виділяє Карлу XII кримський хан Девлет-Гірей. Маючи 100-тисячне військо, затятий шведський король, якого турки за впертість прозвали «залізною макітрою», знову піде на Петра...

Терпець туркам урвався, і в лютому 1713 року в Бендерах розігрався нечуваний «калабалик», що в перекладі на українську мову означає «сварка місцевого значення». Проте цю «сварку» почула вся Європа, і багато дворів сміялися з того, як турецький султан викурював із своїх володінь шведського короля.

Не знаючи вже, як видворити свого горе-союзника, султан знову надіслав йому подарунки, коней, багату карету і лантухи з золотом. Бендерський сераскир, тобто головнокомандуючий місцевими військами, наполягав на швидкому від'їзді.

— Тільки вино швидко ллється з чаші, — відповів Карл XII, смакуючи надіслане султаном вино.

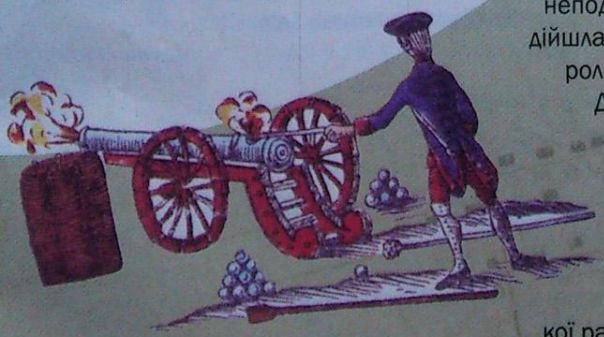

Сераскир звелів блокувати шведський табір. Король відповів на це спорудженням барикад.

Напруга у конфлікті наростала. Султан переправив до Бендер суворий вердикт: «Карла відправити силоміць у грецьке місто Салоніки... Якщо ж король загине, його смерть не повинна ставитись у провину мусульманам». А щоб це повеління подіяло сильніше, була обнародована духовна «хетва» до правовірних (безпрецедентний випадок!), яка благословляла порушення букви Корану і фактично знімала обвинувачення у вбивстві «гостей». Чого тільки не зробиш задля державного блага!

Історія донесла до нас відповідь Карла XII:

— Якщо треба, то я й сам віддам Богові душу...

Почався штурм шведського табору. Тридцять тисяч яничар супроти семи сотень шведських драбантів. Дійшло до багнетної атаки.

Карл XII боронився до останку і впав тільки тоді, коли перечепився об остроги власних чобіт. Отоді його й накрили мокрим рядном! Європа була вражена, вона аж ніяк не сподівалась такого фіналу: союзники полонили союзника!

Опинившись у полоні, Карл XII висловив протест, оголосивши себе хворим і (це ж треба так примудритись!) цілий рік пролежавши в ліжку!

Хтозна, чим би скінчилося це неподобство, якби зі Швеції не надійшла тривожна звістка: сестра короля збирається посісти трон.

Де й поділася «хвороба»!? Накинувши на себе довгу перуку, король через п'ятнадцять діб дістався до столиці свого королівства.

Коли блудний монарх постукав у браму стокгольмської ратуші, звідти запитали:

— Хто йде?

— Ваш король!..

Ледь засвідчивши своє повернення на трон (краще б уже зовсім не повертався), Карл XII відразу кинувся в бій. Восени 1718 року він відкрив нову кампанію — вторгнувся у Норвегію, що належала датчанам. Це була його остання кампанія. При облозі фортеці Фредріксхальда невгамовного короля настигла куля. Виникла підозра, що вона прилетіла не з ворожих окопів — із-за спини. Щоб дошукатися істини, Карла XII двічі виймали з могили, але таємниця його смерті так і не прояснилася. Шведські історики зробили такий висновок: «Питання про те, загинув Карл XII від сліпої кулі з окопів чи від кулі таємного вбивці, не розв'язане й досі».

Король пішов з життя у 35 років. Це був достоту відважний і хоробрий воїн, як і все його військо. Недарма на полі Полтавської битви стоїть пам'ятник, на якому висічені слова: «Вічна пам'ять хоробрим шведським воїнам...»

Полтава, пройнята високим козацьким духом, теж уміла бути великодушною і доброзичливою.

Чортова вежа

Вік цієї вежі — 50 мільйонів років. Індіанська легенда розповідає, як сім прекрасних дівчат залізли на плоску вершину гори Девілз-Тауер, рятуючись від величезного ведмедя. Настирний клишоногий і собі подерся за ними, і коли йому вдалося дістатися до вершини, дівчата перестрибнули на іншу скелю і... знеслися в небо. Ось такий кінець.

А інша легенда розповідає, як один не дуже добрий демон мав звичку сидіти на вершині вежі і колотити в барабан, породжуючи грім. Звідси й назва. Не так давно Девілз-Тауер набула широкої популярності, виступивши чудовим фоном для сцени приземлення прибульців у культовому фільмі Стівена Спілберга «Контакти третього ступеня».

Цю скелю в ясні дні видно за 160 км, її висота від підніжжя до вершини — 264 м, а над річкою Белл-Фурш вона підноситься на 396 м. Діаметр основи вежі — 300 м, на вершині він складає вже 84 м.

Чортова вежа сформувалася тоді, коли земля Вайомінга становила собою морське дно, де накопичувалися численні солі таких порід, як пісковик, вапняк, сланець та гіпс. У той же час тиск у глибинах земної кори витісняв магму в товщу осадочних порід. Магма починала остигати і кристалізуватися, стискаючись, розтріскуючись та утворюючи багатокутні стовпи. Утворена в такий спосіб магматична порода виявилася значно твердішою, ніж пісковик, вапняк та інше, і за мільйони років, що збігли відтоді, сили ерозії роз'їли осадочні породи, лишивши магматичний монумент на самоті. Та навіть магма вразлива для ерозії, і вода, проникаючи в щілини між колонами, відколола від вежі кілька колон. Їх уламки розсипалися біля підніжжя, утворивши осипний схил. Процес руйнування йде безперервно, та, мабуть, пройде ще не один мільйон років, поки Чортова вежа зруйнується остаточно.

Стовпчастий монумент вулканічної породи Девілз-Тауера височить на рівнині північно-східної частини штату Вайомінг понад річкою Белл-Фурш.

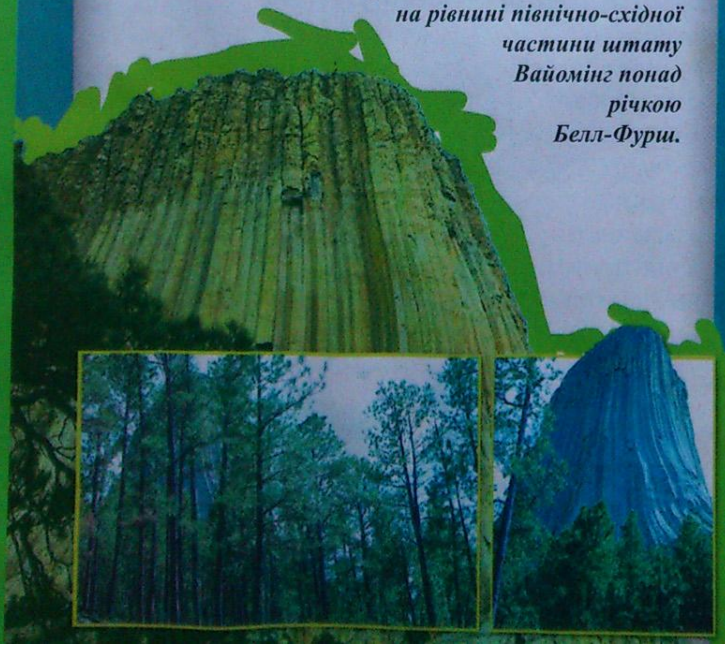

Виживання багатьох видів комах залежить від того, як вони захистять себе. Одні зливаються з оточуючим фоном, інших хижаки уникають через отруйність та неприємний смак. Ось цим і користуються беззахисні кузьки, імітуючи забарвлення та поведінку «кусючих» комах. Схожість, яка забезпечує захист від ворогів, називається мімікрією.

Чим ми не мурахи!

Чимало дрібних комах виглядом та манерою бігати нагадують мурашок. А беззахисну африканську жужелицю екоптеру хижаки не чіпають, тому що вона нагадує безкрилу самку оси німки, яка схожа на мурашку, але має сильне отруйне жало.

Павук-шестиніг

Деякі комахи схожі на павуків, як новогвінейський довгоносик арахнопус. Та, на відміну від справжнього павука, ніг у нього не 8, а 6.

Рятуймося, браття!

Караул, шершні!

Метелик велика тополева скляниця чудово імітує шершня, відомого своїм жалом-кинджалом.

Увага, джміль!

Мохнаті ноги метелика мілітії роблять його схожим на великого джмеля. А хто з таким захоче зв'язуватись?

Крила з «очицями»

У ліхтарниці фульгори та багатьох інших комах крила прикрашені окоподібними плямами. Коли комаха відпочиває, їх не видно. Та варто лиш її потривожити, і перед хижаком спалахують два величезних ока. Птах приймає їх за очі якогось свого ворога (кота або сови), а метелик тим часом забирається геть. Від біди подалі.

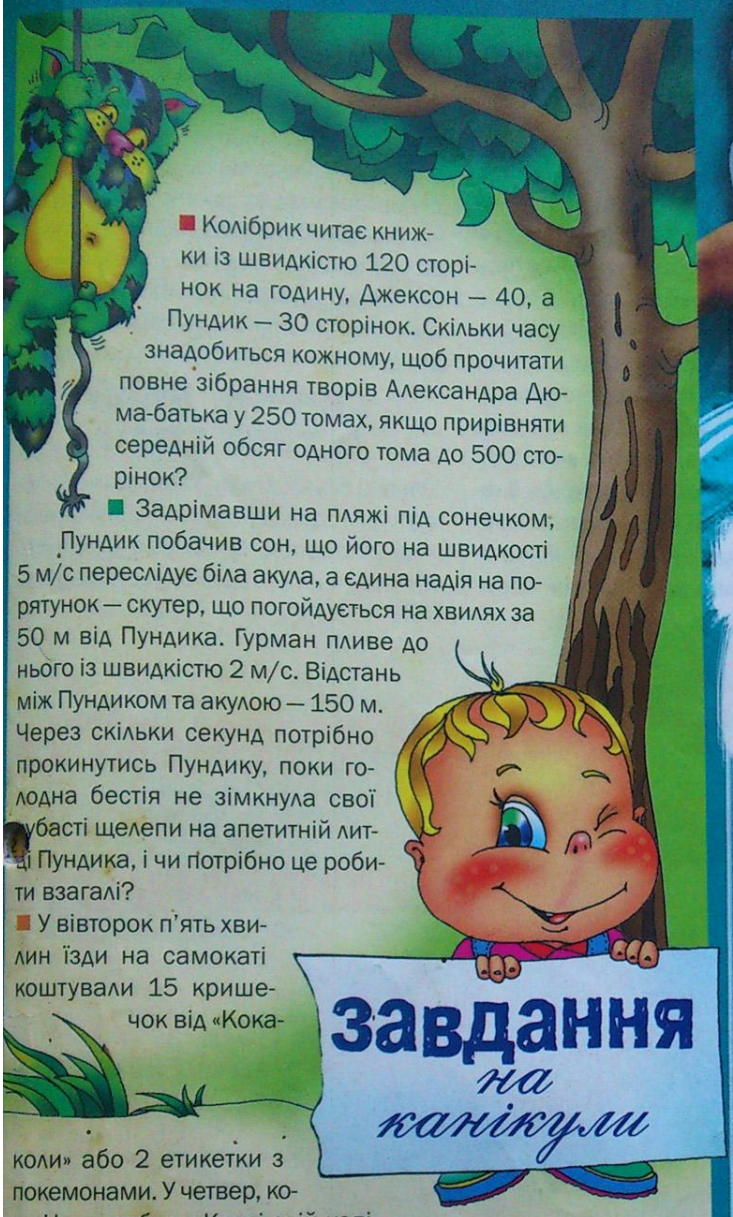

Завдання на канікули

■ Колібрик читає книжки із швидкістю 120 сторінок на годину, Джексон — 40, а Пундик — 30 сторінок. Скільки часу знадобиться кожному, щоб прочитати повне зібрання творів Александра Дюма-батька у 250 томах, якщо прирівняти середній обсяг одного тома до 500 сторінок?

■ Задрімавши на пляжі під сонечком, Пундик побачив сон, що його на швидкості 5 м/с переслідує біла акула, а єдина надія на порятунок — скутер, що погойдується на хвилях за 50 м від Пундика. Гурман пливе до нього із швидкістю 2 м/с. Відстань між Пундиком та акулою — 150 м. Через скільки секунд потрібно прокинутись Пундику, поки голодна бестія не зімкнула свої зубасті щелепи на апетитній литці Пундика, і чи потрібно це робити взагалі?

■ У вівторок п'ять хвилин їзди на самокаті коштували 15 кришечок від «Кока-коли» або 2 етикетки з покемонами. У четвер, коли Немо забув у Класі свій капітанський бінокль, дві хвилини їзди на самокаті коштували чотири кришечки від «Кока-коли» і два рази подивитися через бінокль на літак у небі. Скільки разів Джексон мусить дати Джомолунгмі подивитись у бінокль, аби той дав йому дві етикетки з «Океаном Ельзи» та одну з «Rammstein», якщо відомо, що за одну музичну етикетку дають дві етикетки з покемонами?

Пундик має 1 м 40 см зросту, Киця — 1 м 36 см, Джексон — 1 м 43 см, Колібрик — 1м 20 см, а Джомолунгма — 1 м 61 см. Висота гори Джомолунгми — 8848 м. Скільки потрібно взяти Пундиків, Киць, Джексонів, Колібриків та Джомолунгмів (Джо) у рівній пропорції, щоб, ставлячи їх одне на одного, утворити піраміду такої ж самої висоти?

■ Двопалубне судно капітана Немо «Морський чорт» робить 20 вузлів (миль на годину), катамаран професора Крапки на сонячних батареях — 30 вузлів. 1 липня 2003 року Немо рушає у навколосвітню подорож, яку планує закінчити через 48 днів. Через скільки днів після Немо має стартувати Крапка, щоб, ідучи тим же самим маршрутом, фінішувати одночасно з Класним капітаном?

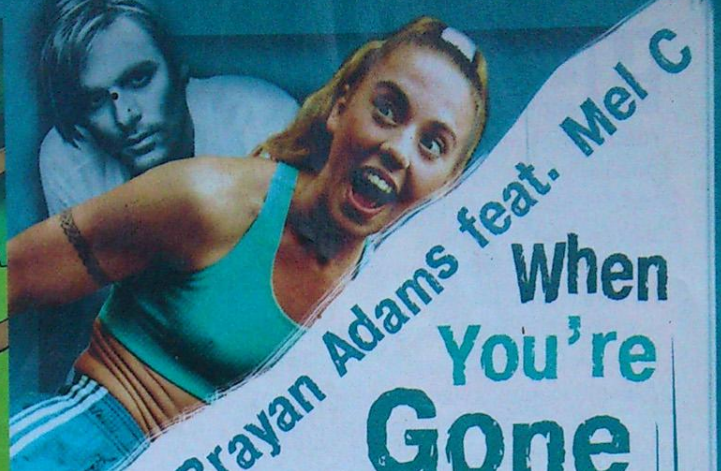

Brayan Adams feat. Mel C
When You're Gone

Yeah, I'm trying to concentrate
But all I can think of is you
Well, the phone don't ring cause my friends ain't home
I'm tired of being all alone
Got the TV on
Cause the radio's playing songs that remind me of you

Baby when you're gone
I realize I'm in love
Days go on and on
And the nights just seem so long
Even food don't taste that good
Drink ain't doing what it should
Things just feel so wrong
Baby when you're gone

I've been driving up and down these streets
Trying to find somewhere to go
Yeah, I'm looking for a familiar face
But there's no one I know
Oh this is torture, this is pain
It feels like I'm gonna go insane
I hope you're coming back real soon
Cause I don't know what to do

Baby when you're gone (When you're gone)
I realize I'm in love
Days go on and on (On and on)
And the nights just seem so long
Even food don't taste that good
Drink ain't doing what it should
Things just feel so wrong
Baby when you're gone

Don't go, don't go...

Baby when you're gone (When you're gone)
I realize I'm in love (So in love)
Days go on and on
And the nights just seem so long
Even food don't taste that good
Drink ain't doing what it should
Things just feel so wrong (So wrong)

Baby when you're gone
Baby when you're gone

Baby when you're gone...

ПО "ХАРДУ" ЗУСТРІЧАЮТЬ, ПО "СОФТУ" ПРОВОДЖАЮТЬ

Учора Киця була в гостях у Джо. Як і годиться, чаю попили, четверту частину Гаррі Поттера обговорили. А під завісу, щоб розважити поважну гостю, увімкнув Джо комп'ютер. Зайшов у якусь програму... та так відтіля й не вийшов.

Щоб хоч якось привернути до себе увагу, Киця говорить:

— А в нас учора під вікнами цілий вечір НЛО висіло...

Джо (не відриваючись від комп'ютера):

— Хто ж його під «вікна» ставить, треба було під LINUX...

Із тими юзерами завжди так: на вигляд ніби людина як людина, та як тільки до комп'ютера дорвався — пропала людина. І говорити починає якоюсь абракадаброю: то хард слабенький, то софт обновити, то вікна виснуть, то проги глючать, то новий реліз кудись не ставиться.... Марсіани!

Та якщо нормально взяти і розібратися, то нічого особливого в цих термінах немає. Варто лиш провести невеличкий лікнеп, і...

«Хард» (від англ. hard — твердий), або «залізо» — це «тверді» частини, з яких складається комп'ютер, його нутро. «Софт» (від англ. soft — м'який) — це загальна назва для програмного забезпечення (ПЗ), яке перетворює купу неживого «залізяччя» у працюючий комп'ютер. Ну як, уже легше?

РАЗ, ДВА, ТРИ — ПОРАХУВАЛИСЬ!

Умовно весь софт можна поділити на кілька категорій: операційні системи, прикладні програми, мови програмування. На останніх ми зупинятися не будемо, це для професіоналів. А з першими двома познайомимося ближче (відразу домовимося, що розмова наша буде про IBM-сумісні персоналки). Будь-який підручник з інформатики розповість тобі, що операційна система (ОС) — це програма, яка управляє файлами, запускає додатки і спрощує завдання. Крім того, ОС керує мозком комп'ютера — процесором, який відповідає за правильне розміщення, одержання і обробку даних. Операційна система дозволяє нам «спілкуватися» з комп'ютером, давати йому команди і бачити результати їх виконання, встановлювати прикладні програми. Мабуть, найпоширенішою з ОС на нашому ринку є «Microsoft Windows». Так, ті самі «віконця», що дозволяють працювати відразу в кількох програмах, вирішувати кілька завдань одночасно, і котрі невпинно лають програмісти і «просунуті юзери» (досвідчені користувачі) за глюкавість. Хто не в курсі, поясню — глюками в комп'ютерному світі називають прояви некоректної роботи програми, а коли вона взагалі припиняє роботу без явних причин і вже ні на що не реагує, то це вже зависання. Та попри всі нападки, «Windows» лишається найзручнішою оболонкою. Є сила-силенна й інших надійних ОС, узяти той же «Linux», дедалі популярніший завдяки своїй надійності, низькій ціні та можливості адаптувати програму під конкретного користувача. Для цього потрібні певні знання, та де сьогодні без них? Зрештою, якою б ОС не користуватися, головне — навчитися максимально її використовувати для досягнення необхідного результату.

СКАЖИ, ЯКИЙ У ТЕБЕ СОФТ

...і я тоді скажу, хто ти. Уяви, що комп'ютер з усім своїм програмним начинням — це бутерброд. Сам комп'ютер («залізячна» частина) виконуватиме роль хліба, ОС — масла, а зверху ми його вже посипаємо хто «сіллю», хто «цукром» — це вже прикладні програми. Інакше кажучи, на комп'ютер у першу чергу ставиться системне, а потім усе інше програмне забезпечення.

Прикладні програми можуть бути загального призначення і спеціальні. Ніякий комп'ютер не обійдеться без текстового редактора, елементарного переглядача зображень, простого графічного редактора. Такі програми й належать до категорії загальних. Багато які з них уже входять у пакет операційної системи і встановлюються разом з нею. А далі — справа особиста. Можливостей тут — море безкрає.

Зазвичай програми продаються на лазерних дисках у комп'ютерних магазинах. Вибір — фантастично величезний. Хочеш графікою займатися? Будь ласка — «**Adobe Photoshop**», «**Corel Photo-Paint**» — потужні графічні пакети для створення й обробки растрових зображень, «**Adobe Illustrator**», «**FreeHand**», «**Corel DRAW**» — векторні редактори. Хочеш удома журнал зробити? Тоді потрібні програми для верстки — «**QuarkXPress**» і «**Adobe PageMaker**». Інтернетом цікавишся? Броузери «**Opera**», «**Mozylla**», поштові програми («**The Bat**»), утиліти для загрузки файлів («**GetRight**», «**Reget Deluxe**»), SMS-пейджери («**ICQ**», «**Odigo**»). Змінити вигляд операційної програми до невпізнання? Теж без проблем: повно утиліт для встановлення заставок для робочого стола, звуків і незвичайних курсорів. А скільки вже навчальних програм! Про ігри я взагалі мовчу, це окремий світ.

В Інтернеті, між іншим, чимало сайтів, присвячених софту. Дуже багато «халявних» програм, за які не треба платити. А вибір їх просто неймовірний! Для зручності пошуку всі програми розсортовані по розділах: Безпека, Графіка, Ігри, Мультимедіа, Офіс, Освіта, Робота з файлами, Робочий стіл, Система, Інтернет... Крім того, як правило, на сайтах присутній опис цих програм, відгуки користувачів. Знайти можна найнесподіваніші речі. Наприклад, як тобі подобається Універсальний Математичний Розв'язувач (**UMS**) — програма, яка вирішує будь-який приклад з математики? Скачати його можна за такою адресою **http://www.freeware.ru/**. Втомлюються очі читати з екрана? Не біда: на сайті **http://www.softbox.ru/** можна знайти «Говорун+ 3.0 b» — програма, що говорить, веселить приколами, повідомляє час і читає вголос будь-які тексти. Бажаєш зазирнути по той бік Місяця? І це теж не проблема. Скачавши із **http://www.freeware.ru/** і встановивши програму «Глобус Місяця v1.01» на свій комп'ютер, ти зможеш «оглянути» Місяць із різних точок, визначити розташування будь-якого з 1400 місячних кратерів і побродити поверхнею супутника. Корисно погуляти в пошуках цікавого софту й за цими адресами:

- **http://www.listsoft.ru/**
- **http://www.freesoft.ru/**
- **http://www.softbox.ru/**

Вдалих прогулянок тобі!

ТЕХНОФЕТИШ

Сам собі конструктор, сам собі Білл Гейтс

Є безліч способів стильно оформити робоче місце. Можна розфарбувати системний блок в усі кольори веселки або ж під болід «Макларен». Можна прикрасити наклейками або обвішати м'якими іграшками на присосках. Або зробити його... прозорим. Ось саме до цього й додумались оригінали з фірми «DesignComp». Її інженери розробили набір «зроби сам», за допомогою якого навіть найледачіший юзер може зробити для свого електронного друга ошатний і прозорий системний блок. Трохи посидючості — і можна одержувати силу задоволення від споглядання різнобарвних пластиково-кремнієвих нутрощів комп'ютера. А ще в ньому можна заклеїти всі дірочки, наповнити його водою і запустити туди золотих рибок. Правда, дірочок доведеться заклеювати багато: акрил — кепський провідник тепла, і щоб деталі не перегрівалися, довелося зрешетити корпус вентиляційними отворами.

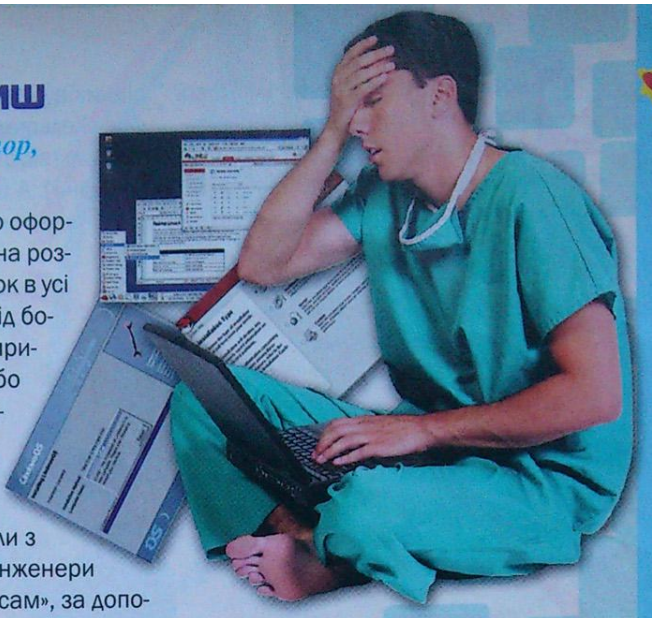

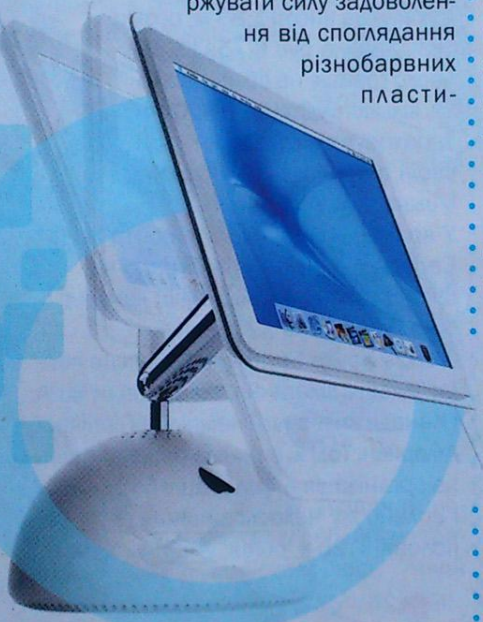

Взяли за норму довершену форму

Якби в нового комп'ютера «iMac» був ще й новенький круглий монітор, компанія «Apple» сміливо могла би претендувати на звання творця першого у світі круглого комп'ютера. Системний блок «iMac» майже без натяжок можна назвати круглим (він зроблений у формі півкулі), колонки «Apple Pro» — круглі, круглу мишу «Apple» зробила давним-давно, та й клавіатуру можна як завгодно закруглити... Та щоб уже справді все було кругле, знадобляться кругла операційна система, круглі ігри, круглий Інтернет... Та все ж таки найбільше не вистачає гарненького кругленького монітора жовтенького кольору. Або зеленого. «Apple» же як-не-як!

Ти бровою лиш повів — все комп'ютер зрозумів!

Два професори з університету штату Делавар розробили принципово новий пристрій для вводу інформації в комп'ютер, який, цілком можливо, покладе край довгому і щасливому існуванню механічної клавіатури та миші. Система під назвою «iGesture» діє за принципом відеокамери, старанно «записуючи» всі паси, що робляться над нею руками. Далі отримані дані «переосмислюються» вмонтованим процесором і у вигляді команд посилаються комп'ютеру. Більшість рутинних операцій, на кшталт «відкрий папку», «закрий вікно» або «збільш зображення» будуть виконуватися простими жестами типу простого клацання пальцем чи помахом руки. Весело, правда?

Теніс + прикол — і ось вам волейбол!

У кожного літо викликає якісь свої асоціації. У Киці воно асоціюється насамперед із крислатими капелюшками останніх моделей та лакованими пляжними босоніжками. Для Пундика літо невіддільне від багатого асортименту морозива в усіх кіосках у радіусі двох кілометрів. Для Джексона канікули не канікули, якщо не вдасться побувати на «Таврійських іграх» та ще на двох-трьох музичних фестивалях. Ну а Колібрик не був би Колібриком, якби не знайшов собі парочку літніх шкіл, у яких чогось та й навчать (вундеркінди всі такі). І тільки в мене літо асоціюється з волейболом, який частогусто мало поступається популярністю спорту №1 — футболу. А може, й зовсім не поступається.

З історії гри

Надокучило якось у 1895 році учням коледжу YMCA (Асоціації молодих християн) у містечку Холліоке (штат Массачусетс, США) грати у великий теніс. Учитель фізкультури Уїльям Морган підняв тенісну сітку вище і запропонував вихованцям перекидати м'яч руками. Гру назвали «мінтонетт». Коли через рік її показали на конференції керівників фізвиховання, професор Альфред Хельстед запропонував назву «волейбол» (від англійських слів «літаючий» та «м'яч»). А ще через два роки у США були написані перші правила.

У Європі першою в «літаючий м'яч» заграла в 1907 році Чехословаччина. Тодішні правила були прості. Сітку кріпили на висоті 1,83 м, розмір майданчика був 6,75×13,8 м, число гравців не обмежувалося, кількість ударів — теж. Очки зараховувалися тільки при своїй подачі. Невдалу спробу можна було повторити.

У країнах Америки, Африки та Європи на майданчику грало по шість гравців, в Азії в одній команді було 9 чи навіть 12 гравців.

У 1922 році в Брукліні мали місце перші чоловічі змагання, 23 команди США і Канади визначали чемпіона Північної Америки. Тоді ж виникла перша офіційна організація — федерація баскетболу і волейболу Чехословаччини. У другій половині 20-х років у США, Канаді, Японії, Болгарії формуються національні федерації. Окреслюються головні технічні прийоми: подача, передачі, атакуючий удар і блок. У 1930-х з'являється груповий блок, страховка, чергування атакуючих та обманних ударів.

У квітні 1947 року в Парижі 14 країн створили Міжнародну федерацію волейболу (FIVB). Тоді ж затвердили міжнародні правила, утворили суддівську колегію та комісію із вдосконалення гри та правил.

У Римі в 1948 році Чехія виграла перший чоловічий чемпіонат Європи. Через рік у Празі відбувся перший світовий волейбольний форум серед чоловіків та жіноча континентальна першість. Обидва турніри виграли збірні СРСР.

У 1954 році в Манілі було створено Азіатську федерацію, яка дотримувалася світових правил і додатково проводила змагання серед команд із 9 гравців. У 1967 році вперше визначали найкращу команду Африки.

Сьогодні до світової волейбольної організації входить понад 220 країн.

У 1924 році в Парижі на Олімпійські ігри волейбол пустили лише похизуватися. Доленосним для цього виду спорту виявилося рішення МОК у 1957 році, коли було ухвалено, що від 1964 року волейбол офіційно стає олімпійським видом спорту. На тогорічній олімпіаді в Токіо змагалися 10 чоловічих та 6 жіночих команд. Зараз число команд, які беруть участь у фінальній частині змагань, збільшено, та щоб туди потрапити, треба пройти кваліфікаційні турніри. Окрім офіційних першостей світу та континентів, зараз у волейбольному світі розігрується багато різних призів, кубків, меморіалів...

Поради початківцям

- Коли м'яч летить між двома гравцями, приймає той, чия права рука ближче до м'яча.
- Коли йдеш приймати м'яч, приймай його вже навіть тоді, коли видно, що м'яч не твій. Крикни «Я!» і привчи партнерів розбігатися у такому випадку.
- Другий пас завжди робить розігруючий (якщо він не приймав м'яча). Коли прийом невдалий, то будь-хто (хто найближчий до нього чи кому це зручніше) може дати пас нападаючому.
- Не смикайся, якщо не приймаєш, не збивай з пантелику партнерів.
- Чим нижча позиція гравця, який готується приймати подачу, чим ближче до підлоги «ловиться» м'яч, тим легше його обробити. Зверху подачу приймають пижони або коли вона йде «парашутом».
- Ставлячи блок, поглянь у момент розбігу нападаючому в очі. Часто його погляд показує, куди саме він буде бити.
- Стрибати блокуючим краще з запізненням, інакше нападаючий перестрибне їх (чи «перевисить» у повітрі) і проб'є через блок.
- Коли блокуючих двоє чи троє, вони повинні приєднуватися до центрового блокуючого.
- Основа команди — розігруючий гравець. І чим сильніша він особистість, тим легше буде вибудувати команду саме навколо нього.
- Останній м'яч, який не є ударом, виконується гравцем, котрий стоїть лицем до сітки.
- Нападаючі першої лінії участі у прийомі м'яча не беруть, а виходять майже в аут біля середньої лінії, готуючись до розбігу.

- Зазвичай подачу роблять на гравця-суперника, який найчастіше допускає ляпи. Саме така історія колись трапилася з нашим Пундиком, коли він вирішив вийти на майданчик зі шкільними волейбольними асами. Спочатку об нього, мов об стовпа, забивала «голи» одна команда, а потім у другій партії (коли Пундика, мов почесний прапор, передали команді-переможцю) — інша. Після двох партій ніхто не хотів бачити слабачка у своїй команді. Добре, що журналістів на цих тренувальних іграх не було. А то несолодко б довелося Пундику.

Факти над сіткою

- Волейбол — єдина спортивна гра, суть якої зводиться до того, щоб не дати м'ячу впасти на майданчик.
- Це одна з таких ігор, де грають на результат, а не на час.
- Рекорд відвідуваності у волейболі — понад 100 тисяч глядачів (стадіон «Маракана», Ріо-де-Жанейро) на матчі Бразилії та СРСР у 1983 році.
- Швидкість польоту м'яча після удару може сягати 130 км/год.
- Висота, з якої подають м'яч волейболісти, часто перевищує висоту баскетбольного кільця.
- Кертенбол, як окремий вид спорту, відрізняється від класичного волейболу тим, що там замість сітки використовують суцільну тканину. Грають у цю гру і звичайні волейболісти — на тренуваннях.
- Біч-волей (пляжний волейбол) має ту відмінність, що на розігрітому сонечком пісочку змагаються команди з двох гравців. Популярність цього спорту різко зросла за останнє десятиріччя. Перша гра з пляжного волейболу відбулася у 1930 році. Перший турнір — у 1948 році.
- Перший волейбольний м'яч було виготовлено у 1900 році.
- На Філіппінах у 1916 році вперше було продемонстровано поєднання паса і нападаючого удару. При цьому пас йшов по високій траєкторії для атакуючого удару іншого гравця.
- Волейбольний м'яч фірми «Wilson», який був другом по нещастю героя Тома Хенкса у фільмі «Ізгой», продали на Інтернет-аукціоні за 18400 доларів.
- З 1917 року грати почали не до 21, а до 15 очок, набраних лише при своїй подачі. Зараз, після 100-річного ювілею волейболу, очки набираються при будь-чиїй подачі. Поняття втрати подачі зникло, але грають до 25 очок.
- Правило трьох дотиків до м'яча однією командою, а також правило нападу гравців із задньої лінії було встановлено у 1920 році.
- Подача м'яча у стрибку прижилася після Олімпіади-84. Найчастіше на цьому турнірі користувалися цим прийомом бразильці, які, дякуючи йому, завоювали тоді друге місце.

Кайзер Франц

Не знаю, з чиєї то пішло руки, але що вже люблять журналісти титулувати знаменитих спортсменів, то люблять. Олімпійська королева, король рингу, володар повітря... У 1970-х цих нетитулованих монархів у спорті з'явилося так багато, що вже стало бракувати всіх отих титулів «король футболу», «королева льодового майданчика»... Виникла потреба в, як сказав би Крапка, більшій конкретизації. І ось коли на небосхилі засяяла зірка футболіста мюнхенської «Баварії» та німецької збірної Бекенбауера, мас-медіа вибухнула черговим титулом — на світ з'явився Кайзер Франц. Не знаю, чи стане в подальшому тих Кайзерів Франців стільки, що треба буде їх нумерувати (Кайзер Франц I, Кайзер Франц II), але поки що Кайзер Франц — Перший, Єдиний і Неповторний.

Чемпіон ФРН — 5 разів (1969, 1972-1974, 1982) .....

Кубок ФРН — 4 рази (1966, 1967, 1969, 1971) .....

Кращий футболіст Європи і володар «Золотого м'яча» в 1972, 1976 рр. .....

Кращий футболіст ФРН 1966, 1968, 1974 рр...

Футбольний інтелігент

Небагато футболістів удостоїлися таких почесних прізвиськ, як Франц Бекенбауер. У Німеччині цього генія шкіряного м'яча порівнювали з найтитулованішими полководцями — так усіх вражала мудрість прийнятих ним у різних ігрових ситуаціях рішень. А за інтелігентну, елегантну манеру гри він отримав своє прізвисько Кайзер.

«Щоб стати великим футболістом, слід грати не лише ногами, але й серцем», — навчав інших Бекенбауер. І сам так грав. Перші кроки своєї кар'єри хлопець робив у команді «Мюнхен-1906». Досконо бачив поле, як по писаному читав задуми суперника і знешкоджував їхні хитрощі. Що цікаво, тренер майже ніколи не визначав йому конкретного місця на полі — той сам вибирав його. Він міг відпочивати в захисті, а міг і бешкетувати в нападі. Часто такі витівки кінчалися взяттям воріт суперника. Його голова працювала, мов ЕОМ, наперед «вираховуючи» дірки в обороні суперника, які неодмінно мали виникнути після передачі Кайзера.

Спокій, впевненість Бекенбауера у своїх діях передавалася партнерам по команді. Лідер, організатор. Не в останню чергу його зусиллями німецькі клуби та збірна досягали успіхів у Європі і світі.

Тренер, президент...

Після завершення своєї кар'єри гравця Франц Бекенбауер не розпрощався з футболом. Він не встиг ще закінчити школу тренерів, як його вже призначили керувати національною збірною. Та саме переживала не кращі часи. На тренерській посаді Францу Бекенбауеру пощастило не менше — у 1990 році команда під його керівництвом виграє чемпіонат світу в Італії.

Зараз Франц Бекенбауер — президент мюнхенської «Баварії». Його не раз запрошували очолити німецьку футбольну федерацію, але він скромно відмовлявся. А стати одним із організаторів світової першості 2006 року, яка пройде в Німеччині, згодився. Цілком не виключено, що колись він очолить європейську або світову федерацію. А може, й МОК. Час покаже.

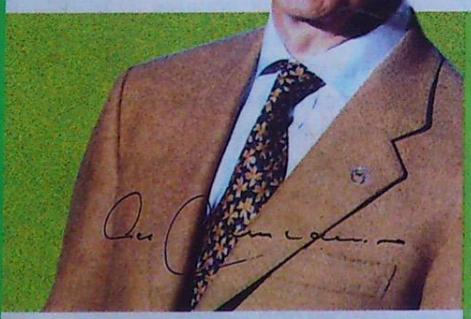

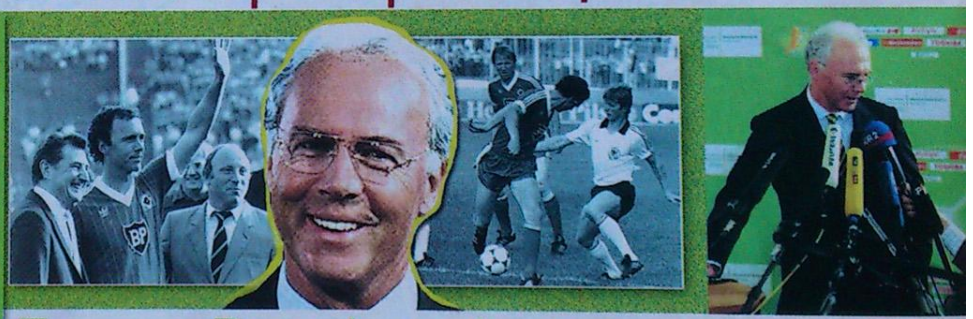

Franz Beckenbauer

Невдовзі талановитого школяра прийняли у футбольну секцію «Баварії». А там і до юнацької збірної Німеччини двері відчинили. Тоді Франц був нападаючим. Він і в дорослу команду «Баварії» прийшов лівим крайнім форвардом.

Та скоро Бекенбауер зрозумів, що без надійних тилів у нападі нічого робити. Ось чому він став грати в обороні, а зробити доречний пас можна й із глибин захисту. Франц прекра-

Візитна картка
Франц Бекенбауер

Дата народження: 11.09.1945 року....

Місце народження: Мюнхен (Німеччина)

Амплуа: півзахисник, атакуючий захисник .....

Клуби: «Баварія» (ФРН, 1958-1977), «Гамбург» (ФРН, 1980-1982) та «Космос» (США, 1977-1980) .....

За клубні команди зіграв 428 матчів, забив 49 голів .....

За збірну провів 103 матчі, забив 14 голів .....

Досягнення:

Чемпіонат світу: 1974 (золото), 1966 (срібло), 1970 (бронза) .....

Чемпіонат Європи: 1972 (золото), 1976 (срібло) .....

Триразовий володар Кубка європейських чемпіонів (1974-1976).....

Міжконтинентальний кубок — 1976 рік

Кубок Кубків — 1967 рік .....

Ідеальний джентльмен

Gary Lineker

Візитна картка
Гарі Уїнстон Лінекер

Дата народження: 30.11.1960 року.....
Місце народження: Лестер (Англія).....
Амплуа: форвард (спочатку правий крайній, потім центральний).....
Зріст/вага: 177 см/74 кг.....
Клуби: **«Лестер»** (Англія, 1979-1985, 187 ігор, 95 голів).....
«Евертон» (Англія, 1985-1986, 41 матч, 30 голів) .....
«Барселона» (Іспанія, 1986-1989, 99 ігор, 44 голи) .....
«Тоттенхем» (Англія, 1989-1992, 105 ігор, 67 голів) .....
«Нагоя Грампус Ейт» (Японія, 1992-1994) .....
Збірна Англії: провів 80 ігор, забив 48 голів.

Досягнення:

Учасник чемпіонатів світу (1986 — 5 ігор, 6 голів, 1990 — 7 ігор, 4 голи) **та Європи** (1988, 1992) .....
Призи: **Кубок Іспанії** (1988), **Кубок Кубків** (1989), **Кубок Англії** (1991) ....
Кращий бомбардир ЧС-86, володар «Золотої бутси» (1986), **кращий футболіст Англії** (1986, 1991).....

Містер «Fair Play»

Важко уявити футболіста, який не отримував би від суддів карток. Але такі є! 25 років кар'єри, понад 1000 матчів — і жодного «гірчичника»! Фантастика? Цей добродій у бутсах не уникав ігрових зіткнень, він просто вмів не фолити. Істинний джентльмен!

Народився Гарі Уїнстон Лінекер у сім'ї торговців овочами. Ім'я Гарі йому дала мама, а Уїнстон — батько, бо народився хлопчик того ж дня, що й Черчилль.

Кілька поколінь Лінекерів торгували овочами на міському ринку, і Гарі з п'яти років включився в сімейний бізнес. Може б, і зараз стояв за лотком і кричав: «Підходь, народ, на мій город!» Якби не футбол.

Футбол Гарі любив. Його кумиром був Френк Вортінгтон, форвард місцевого «Лестера», який виступав і за національну збірну. А коли вправлявся з м'ячем удома, залюбки ставав у «рамку», удаючи з себе Пітера Шилтона, який тоді теж грав за «Лестер».

Восьмирічному Гарі запав у пам'ять фінальний матч англійського кубка, в якому його команда програла команді «Манчестер Сіті» з рахунком 0:1. Ідучи додому від сусідів, де дивився матч, він усю дорогу прорюмсав. Як далеко йому було ще до того Лінекера, який цілих 8 років виступатиме за збірну із самим Шилтоном!

Про серйозність захоплення футболом свідчить і той факт, що, граючи за 11-річну шкільну команду, він за сезон забив 161 гол. При всьому цьому він добре вчився і робив успіхи в інших видах спорту: чудово грав у снукер, став чемпіоном графства з бігу на 400 метрів.

У 15 років його запрошують до юніорської збірної Англії з крикету, а у 18 він пробігає стометрівку за 10,5 секунди! Лінекер мав усі дані, щоб стати одним з кращих спринтерів світу.

У 16 років Гарі підписує контракт із «Лестером». За сім сезонів у «Лестері» його середня результативність склала 1 гол за два матчі. Найвдалішим для Гарі став сезон в «Евертоні», де він 30 разів таранив сітку в 41 матчі. Граючи за «Барсу» й «Тоттенхем», він і там не втратив своєї результативності (2 гри — 1 гол).

У повну силу зірка Лінекера засяяла в Мексиці-86, де він став кращим бомбардиром турніру. Та ще й виграв європейську «Золоту бутсу». А свій останній гол за збірну Англії Лінекер забив у 32 роки команді СНД в товариському матчі.

Повернувшись із Японії, він отримав з рук королеви Орден Британської імперії і повісив бутси на гвіздок. Травми!

У житті містер Лінекер — скромна людина, гарний чоловік, вірний друг і люблячий батько. Працює футбольним коментатором на BBC. Багато знаменитостей мріють потрапити в ефір з Гарі. А сам Лінекер ніяковіє, коли його називають зіркою футболу, і каже, що він ніхто поряд із Пеле чи Марадоною.

НА КОЛЕСАХ через океан

LEXUS

Гарне ім'я Джомолунгма, — умиротворено філософствував після чергового баскетбольного тренування наш спортсмен Джо, — але далеко з ним точно не підеш. В Індії чи Непалі його б ще зрозуміли, там же в них вийшов з дому — і ось вони, Гімалаї, під самісіньким боком. Але там не грають у баскетбол. У Штатах — грають, та чи багато хто стане цікавитися, що таке Джомолунгма і чому взагалі мене так називають?

ES 300 (2001)

- *спорядженa маса — 1600 кг;*
- *макс. швидкість —225 км/год;*
- *час розгону з місця до 100 км/год — 8,2 с*

SC 430 (2001)

- *спорядженa маса — 1740 кг;*
- *макс. швидк. —250 км/год;*
- *час розгону з місця до 100 км/год — 6,4 с*

І після деяких роздумів підсумовував:

— Ні, коли гратиму за «Chicago Bulls» чи «Seattle Supersonics», то називатимуся Джо Еверест. Значення ніби те ж саме, але ж яка різниця у звучанні!..

Заплющив я очі, вслухався у слово «Еверест» — і справді, перед моїми очима відразу намалювався городоподібний Джо, який тримав у руках баскетбольний м'яч завбільшки з повітряну кулю середніх розмірів і повагом крокував до баскетбольного кошика. А під ногами у суперстара НБА плутались і щось невиразно попискували Шакіл О'Ніл, Майкл Джордан і Скотті Піппен. Дійсно, вражаюча картина вийшла.

Однак ще більш вражаючим було те, що Джо, сам того не відаючи, повторив хід думки титанів японського автомобілебудування. Кому не зрозуміло, пояснюю: багато японських автомарок, потрапляючи за межі Японії (насамперед — у США), теж прагнуть змінити свої техпаспортні дані. От узяти хоча б «Тойоту»...

Ідея класу «люкс»

Одної спекотної серпневої днини 1983 року в японському місті Тойота, у штаб-квартирі корпорації, яка теж називається «Toyota», проходила дуже важлива і дуже секретна нарада ради директорів. Проводив її сам голова ради Єїдзі Тойода. Мене тоді там не було, але я й так знаю, про що там ішлося.

«Хай там що, — казали учасники наради, директори та менеджери всіх мастей і рангів, — а треба пробитися до сектора дорогих і престижних автомобілів. Годі вже безроздільно панувати «Мерседесам», BMW, «Ягуарам» та «Лінкольнам» із «Кадиллаками». Чим, скажіть, ми, японці, гірші? І так уже наші «Тойоти» застоялися в дешевих, практичних, але геть нерозкішних моделях, час вимагати від життя більшого!»

Отак було ухвалено пробитися на ринок машин класу «люкс». Першим плацдармом для втілення своїх автозадумів обрали США, бо де ж, як не тут, живе найбагатший у світі покупець! А для планування різних тактико-стратегічних кроків створили спеціальну секретну групу під назвою F1.

Спочатку цілі групи були досить скромні — створити новий флагман фірми «Toyota», який був би вищий від моделі «Cressida», машини, добре знаної в тогочасній Японії. Трохи подумавши, дослідники секретної проблеми зрозуміли: якщо хочеш зруйнувати сформований в усьому світі імідж японського автомобіля як недорогого масового виробу, то потрібно виходити на закордонний ринок із новою маркою. І щоб та марка не викликала жодних асоціацій з назвою «Toyota». Так з'явилася назва «Lexus», співзвучна із словом «luxus» (розкішний).

В тилу у конкурента

У квітні 1985 року до США рушила група з двадцяти фахівців. Перед ними стояло завдання вивчати ринок і конкурентів. Вони швидко зметикували, що серед патріотично настроєних літніх автолюбителів «істинно американських автомобілів» потенційних покупців буде мало. Втім, світ клином на них не зі-

йшовся. «Он, — казали вони один одному, — поглянь-но тільки, скільки 40-50-річних американців роз'їжджають на розкішних європейських «Мерседесах», BMW і «Ягуарах», вони б і на японське авто запросто пересіли, аби їм тільки запропонували...» Стало ясно як день: треба терміново проектувати свій, японський автомобіль, який міг би запропонувати такий самий рівень престижу, безпеки та дизайну.

Група повернулася до Японії, вирішивши, що майбутній автомобіль має бути неодмінно схожий на «Mercedes-Benz». Бо у США з європейськими моделями конкурувати легше, ніж із доморощеними «Кадиллаками» і «Лінкольнами».

— «Toyota Aristo», «Toyota Soarer», «Toyota Camry», «Toyota Harrier»... Як же тут інакше, коли звука «л» у японській мові і близько немає. Для японця такий звук ще гірший, ніж для нас — французький «r»! Стрінеться японцю «л» у якомусь іншомовному слові, так він просто міняє його на «р». А «Рексус» — то вже не «Лексус», так собак називають, а не машини. Тоді вже краще «Тойота».

Збігло зовсім мало часу — і в лютому 1990 року американські газети та журнали в один голос називають «Lexus» LS 400 кращим імпортованим у США автомобілем. Можна тільки уявити, як приємно було японцям почути таку новину.

Окрилені першим успіхом, у травні 1991 року японці запустили в серію другий «Lexus» з індексом SC 400. У січні 1993 року відбулася ще одна прем'єра — «Lexus» GS 300. І так далі...

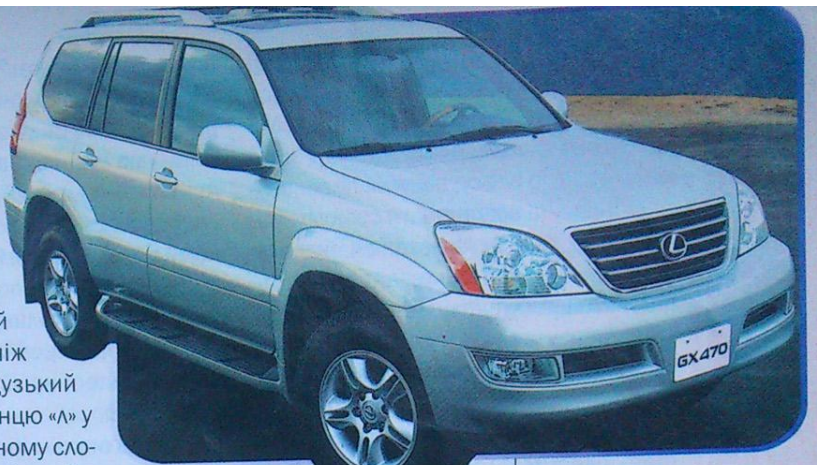

GX 470 (2002)
- *споряджена маса — 2120 кг;*
- *макс. швидкість — 180 км/год;*
- *час розгону до 100 км/год — 8,5 с*

У 2000 році модельний ряд «Lexus» доповнився ще двома новинками — моделями IS 300 і LS 430. На «Lexus» GS, LS і LX з'явилася більш точна система «Brake Assist Safety System» (BASS), яка рівномірно розподіляє гальмівні зусилля по всіх колесах залежно від стану гальм та умов гальмування.

У нескінченній боротьбі за споживача виробники збільшили термін гарантованої антикорозійної стійкості кузова до 6 років експлуатації, а це не кожна фірма може собі дозволити. Від'їздивши на машині 6 років, власник може вигідно продати її тому ж дилеру як початковий внесок за новий «Lexus». Тим самим витрати на експлуатацію машини цієї марки зводяться до мінімуму. А престиж виробника підноситься на максимальну висоту, до якої не кожен конкурент дотягнеться. Одне слово, тріумфальний пробіг «Лексуса» триває.

LEXUS Minority ▲

Перші ластівки

Липень 1985 року. З конвеєра сходить перший «Lexus» LS 400. У травні 1986 року автопервісток класу «люкс» пройшов ретельні випробування в Німеччині. Отримавши позитивні результати, в січні 1989 року він був явлений відвідувачам автосалонів у Детройті та Лос-Анджелесі. І вже у вересні нову машину повним ходом продавали американцям.

Зовні найперший «Lexus» не мав нічого спільного з японськими машинами. Його відразу ж робили орієнтуючись на смаки американського автолюбителя. Збігло зовсім небагато часу, і «Тойота» просто наводнила Америку дорогими моделями, чиєю візиткою була стилізована літера «L» в овалі (логотип такий). Удома ж, у Японії, окремі моделі «Lexus» продавалися під іншими ярликами

Під знаком якості

Висока репутація моделей «Lexus» у Північній Америці дозволила їм поступово вийти на ринки Європи. Західноєвропейські продажі машин тільки за 1999 рік зросли більш як удвічі і сягнули позначки 14800 одиниць.

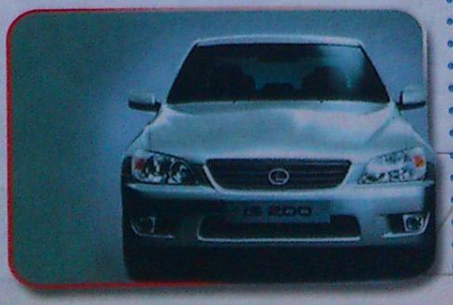

IS SportWagon 200 (2002)
- *споряджена маса — 1285 кг;*
- *макс. швидкість — 215 км/год;*
- *час розгону до 100 км/год — 9,5 с*

«Дзвінок на перерву... Нарешті закінчився урок, але чомусь ніхто нікуди не поспішав. Усі захоплено слухали Джомолунгму. Він — лідер нашого Класу, він уміє переконувати інших та відстоювати свою думку. А от коли я щось намагаюся сказати, мене наче ніхто й не чує, навпаки, тільки сильніше глушать. Не прислухаються до мене, так ніби я для всіх порожнє місце... Прикро. Чесно кажучи, я б дуже хотів мати вплив на людей, уміти згуртовувати їх довкола себе. Я дуже хочу стати лідером. Але чи можливо це?

З повагою Ковба-сан».

Ось такого розпачливого листа я недавно отримав. Прибідняється, ой прибідняється котисько. Та був би Ковба-сан не Ковба-саном, якби не додав до рожевої фарби трохи чорної, я ж його мов облупленого знаю. Хоча, якщо по правді, проблема така у нього час від часу виникає. Та й хіба тільки у нього! Я просто певен, що чимало твоїх ровесників стикаються з подібними проблемами, а дехто навіть спати спокійно не може, шукаючи відповіді на наболілі питання: як завоювати авторитет? як привернути до себе увагу оточуючих? як стати лідером?

«Ми — це наші справи», — казав грек Аристотель, мудрий, хоч і давній. Тож спершу не завадить знати, якими звичками володіє лідер. Якщо взяти до уваги, що всі звички поділяються на вроджені і набуті, то шансів у кожного чимало. Просто треба докласти зусиль і запастися терпінням. Бо справа це не одного дня.

Отож будь активним, пам'ятай, що «під лежачий камінь вода не тече». Тільки активні люди чогось досягають. Це на лінивих завжди щось впливає, постійно щось не дає працювати, вчитися, творити — як не обставини, то всесвітні катаклізми, як не настрій, то погода... Активні ж свою погоду носять із собою.

Завжди дотримуй свого слова, давай лише такі обіцянки, які можеш виконати. І звичайно, виконуй їх. Гарна звичка активних людей — починати справу, знаючи, що з неї вийде. Хоча якщо дивитися на речі реально, а не крізь рожеві окуляри, то не завжди все можна врахувати. Тоді на серйозних справах просто не експериментуй і продумуй свій наступний крок.

Будь для свого оточення вирішенням, а не проблемою. Не ускладнюй ситуацію. Пам'ятай: багато питань можна розв'язати «без рук», працюючи лише головою. Якщо вона здатна до роздумів.

Не марнуй свого часу. Завжди роби те, що необхідно зробити в першу чергу. Тоді ніяка важлива справа не захопить тебе зненацька. У всіх нас по 24 години на добу, тут усі люди рівні. І тільки розумні вміють правильно ними розпорядитися, встигаючи і виспатись, і попрацювати, і з друзями поспілкуватися. Кажуть, сильно допомагає у цьому ведення щоденників та ділових нотаток.

Вироби собі за звичку вміння слухати інших. Якщо прагнути до розуміння, бачити, що або хто визначає мотиви їхньої поведінки, будувати відносини з ними стане набагато легше. Або не будувати — люди ж різні бувають.

Жодна людина, крізь поведінку якої просвічується невпевненість у собі, не стане лідером. Хай хоч лусне! Лише впевнений індивід може вести за собою. Успіх справжнього лідера починається з готовності присвятити себе чомусь або комусь. А для цього треба вміти виходити за рамки самоспостереження, яке саме по собі річ нібито й не погана, та не тоді, коли його забагато.

Основи лідерства

Лідер повинний:

- мати просто феноменальну пам'ять;
- уміти вибрати найголовніше з великого обсягу інформації і не марнувати свого часу на дрібнички;
- не губитись у масі однолітків, чимось та й неодмінно треба виділятись.

Щоб дотримуватися виконання цих вимог, психологи рекомендують вдосконалюватися в чотирьох напрямках: фізичному, розумовому, соціальному та духовному. Як? А тут уже й самому не завадило б подумати.

10 думок, які додають упевненості в собі

1 Життя — це безперервний процес росту й розвитку та змін, і ніщо його не спинить.

2 Кожна подія — це поштовх до змін, які гартують мій характер і силу волі.

3 Все і всі завжди підтримають мене, якщо я сам підтримуватиму те, що робитиму.

4 Все, що відбувається в житті, — це не репетиція, а саме життя.

5 Важливо не те, що життя дає мені, а те, що я можу дати йому.

6 Навіть у чомусь поганому можна знайти щось добре.

7 Успіх починається тоді, коли я готовий посвятити себе чомусь.

8 Тримаю свій страх однією рукою, а відвагу — другою.

9 Поразка — це додаткова можливість навчання та пізнання навколишнього світу.

10 Живу сьогоднішнім, але не забуваю про майбутнє.

Отже, коли ти вже готовий мислити позитивно і твердо-твердо вирішив стати лідером, подумай: який стиль поведінки краще обрати у спілкуванні з оточенням? Тому що моделей лідерської поведінки багато. Наприклад, вплив на «своїх» людей через страх. Психологи запевняють, що сьогодні це типове явище для молоді. Сама по собі формула «щоб усі боялись» ефективна, та рано чи пізно знайдеться той, хто виявиться ще страшнішим за тебе. Знайдеться — і дасть зрозуміти, що віднині твоє місце на смітнику. І не треба покладатися на чиюсь допомогу — ти її просто не дочекаєшся. Світ такого лідерства жорстокий, і будь-який бандитський серіал — зайве тому підтвердження.

Наступна модель спілкування базується на похвалах і обіцянках винагороди для тих, хто поруч. Один з найдавніших та найефективніших способів впливу на людей, але... Наобіцяти можна і слона, та якщо потрібної хвилини в тебе його не виявиться? Весь світ дізнається про появу ще одного пустобреха, який тільки те і вміє, що повітря гарно струшувати.

Інша форма впливу на людей — власний приклад. Дуже складна модель поведінки, скажу тобі. Поводитись потрібно так, щоб і іншим хотілося бути схожим на тебе. Причому завжди. Тож тут, як не крути, нікуди не подітися від самовдосконалення. Перша заповідь такого лідера — власним прикладом показувати, як жити іншим. Тут уже маємо владу особистих якостей та набутих здібностей, обмін внутрішньою енергією, домінування енергії лідера, її здатність заряджати інших. Не варто також забувати ані про свій зовнішній вигляд, ані манеру поведінки — деколи вони красномовніші від усяких слів.

Якості справжнього лідера

■ **Енергійність.** Завжди будь у тонусі, підтримуй фізичну форму. Не розкисай від невдач, не падай духом, йди вперед. Нехай тебе веде твоя енергія.

■ **Комунікабельність.** Людина, яка боїться щось сказати вголос, не може бути лідером. Звісно, треба мати що сказати, бо часом можна таке ляпнути!.. Отже, працюймо головою, набуваймо акторських навичок і вчімося володіти ситуацією за будь-яких обставин.

■ **Жага пізнання.** Справжній лідер ніколи не зупиняється на досягнутому, він підкоряє собі дедалі нові грані, тобто безперестанку вчиться. Нерідко затяті трієчники бувають ерудованіші, ніж відмінники, і немає у цьому нічого дивного. Бо найдосконаліша шкільна програма не охопить усього, що нас оточує.

■ **Почуття гумору.** Вдало і доречно сказаний жарт — гарний помічник у різних ситуаціях. Наприклад, коли необхідно розрядити обстановку, скерувати агресію в інше русло, зняти стрес... Психологи не дадуть збрехати: наявність у людини почуття гумору свідчить про високий рівень її інтелекту.

■ **Стратегічне мислення.** Мабуть, у комп'ютерних іграшках тобі не раз доводилося використовувати свої стратегічні знання. Додам лише, що лідер повинен вміти прораховувати ситуацію на кілька кроків уперед. Аналізувати, зважувати, думати...

■ **Велика працелюбність!** Історія не знає жодного лідера з задатками ледарюги.

Немає поганих учнів, є погані вчителі! Це я про лідера, за яким усі йдуть. Справжній лідер відрізняється від несправжнього тим, що не боїться шукати причини своїх невдач у собі. Якщо така причина є, її справді краще знайти й усунути самому. Бо інакше її знайдуть і усунуть інші. Разом з власником. «Відпочинь, — скажуть, — від чужої ноші». І оголосять конкурс на заміщення вакансії лідера.

MOBY

Білий кит у техно-морі

Знайомся: Річард Мелвілл Холл, народився 11 вересня 1965 року у самому Нью-Йорку. Багато про кого можна сказати: «У дитинстві він був білою вороною...» Але Річарда краще порівнювати з білим китом. Ще в дитинстві до нього приклеїлося прізвисько Мобі, і все тому, що багато років тому його далекий прародич Герман Мелвілл написав свого «Мобі Діка». Я роман цей читав і тобі те саме раджу. На початку 1990-х Мобі допоміг електронній музиці пробитися до широкої аудиторії, поєднавши ритми диско з важкими гітарами і панковою ритмікою.

Сьогодні його можна назвати одним з найвидатніших композиторів сучасності. Така собі людина-оркестр, здатна не тільки виліплювати зі звуків унікальні твори мистецтва, поєднуючи різні музичні стилі, а й сама виконувати їх. Просто подеколи це робиться не без допомоги інших музичних геніїв.

Мобі може грати на будь-яких інструментах — від класичної гітари до Roland TB-303, йому підвладне все — від треш-металу до повітряного і легкого техно. Він реміксував роботи практично всіх відомих зірок сучасної музики — від Майкла Джексона до «Металліки». Секрет його популярності простий: у нього справді є талант. Секрет його успіху не набагато складніший: «Не дивіться телевізор, займайтеся музикою! Витрачайте свої гроші на обладнання, а не на їжу, відеоігри, одяг чи подібний мотлох. І ніколи не бійтесь ніяких експериментів!»

Уперше Мобі потрапив на велику рейв-сцену в 1991 році з треком «Go», де на повну котушку поексплуатував музику з «Twin Peaks». Тоді лише деякі дійсно змогли зрозуміти, як далеко піде цей хлопець і яке майбутнє на нього чатує: хаус-новатор, винахідник техно-панку, треш-метал-рокер і повноцінний композитор. Мало?

На відміну від багатьох музикантів, які розробляють своє звучання, стиль і напрямок роботи виходячи з маркетингових реалій, демографічних принципів і оцінки стилістичних зрушень у масовій культурі, Річард Холл ніколи не застосовував кон'юнктурний підхід. Він творить від чистого серця, і завдяки цьому йому відкрилось дещо оригінальне і цікаве.

Відмінною рисою Мобі є повна відсутність тих стандартних кліше, які зазвичай чітко приклеюються оточенням до рок-поп-техно-зірок, які чогось та й досягли. Надмірні амбіції і пихатість? Ні, та ти що, це не про Мобі! Зовсім навіть навпаки, у спілкуванні це дуже відкрита і приємна людина. Та, мабуть, Мобі і не може бути іншим, недарма ж він зростав у такому оточенні! Річ у тому, що народився він у Нью-Йорку, але ріс у штаті Коннектикут. Коли хлопцеві було два роки, не стало його батька.

У десять років він доволі активно освоював класичну гітару і вже грав на піаніно. Проте саме захоплення гітарою зіграло вирішальну роль у музичній кар'єрі Мобі. Вже підлітком він грає в різних командах, починаючи від божевільної панк-спід-метал-команди «The Vatican Commandos» і закінчуючи анархічним шумовим колективом «Flipper» та досить відомою у свій час групою «4Ad Ultra Vivid Scene».

Приміром, альбом Мобі «Play» розійшовся тиражем понад десять мільйонів копій і став платиновим у 26 країнах. На співака сипалися нагороди MTV і VH1, а він, визнана зірка, акомпанував на акустичній гітарі кумирам своєї юності Девіду Боуї та Майклу Стайпу.

Його остання річ — альбом «18» (2002). Стиль — майже такий самий, як у «Play», та хто сказав, що це погано? А сингл «We Are All Made of Stars» ще довго крутитиметься у плеєрах романтиків 3-го тисячоліття.

І наостанок — ексклюзивна порада, як робити ремікси: візьми будь-яку пісню і поміняй у ній якісь елементи на свої. Трішечки зміни монтаж. Вигадай ще щось. Пофантазуй. «Немає правильних чи неправильних способів міксування, єдине, що є — це твоя зацікавленість у кінцевому результаті!»

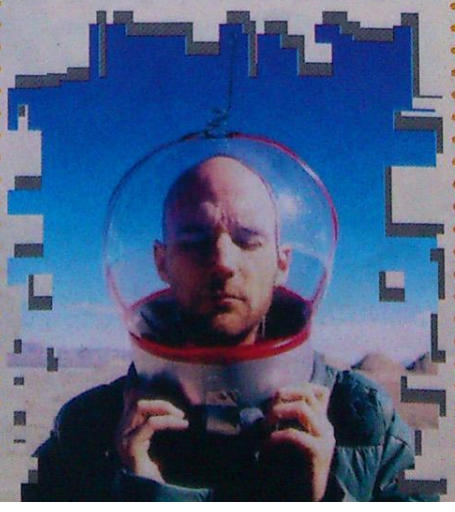

Дискографія

1991 — «Early Underground» .....
1992 — «Moby» .....
1993 —« Ambient» .....
1995 — «Everything Is Wrong» .....
1996 — «The Collected B-Sides» .....
1997 — «Animal Rights» .....
1997 — «I Like to Score» .....
1999 — «Play» .....
2000 — «The Best of Moby 1993-1998»..
2000 — «Play: The B-Sides» .....
2002 — «18» .....

Офіційний веб-сайт: **www.moby.com**

СХІДНИЙ ПРИНЦ

З ЄВРОПЕЙСЬКИМ ШАРМОМ

Нова прикмета популярності — це коли твої пісні крутять на ринку. Хоча особисто я посперечався б: он Моцарта світ знає набагато краще, ніж того ж Зіброва чи Ані Лорак, та чи ж почуєш ти його в торгових рядах або в кафе-барі-ресторані? А шкода. Тож ринок ринком, але повинно бути ще щось таке у співаку чи музиканті, щоб він як запав у душу народну, то щоб до кінця вже з неї не випадав. Щонайменше для цього треба мати гарний голос. А тепер пофантазуймо. Що (точніше, хто) вийде, якщо додати до цього голосу високий зріст, струнку постать, голубі очі та знання аж семи іноземних мов: англійської, французької, турецької, іспанської, вірменської, арабської та івриту? Плюс уміння тиматися на сцені. Тю, та це ж викапаний Авраам Руссо!

Про нього кажуть: він загадковий, як і всі діти Сходу, і дивовижно відвертий, як усі брати-слов'яни. А фірмовий стиль Авраама Руссо — запальні латиноамериканські ритми, оповиті східними мотивами. Його часто порівнюють із великим Карузо та просто знаменитим Енріке Іглесіасом.

Історія Авраама дивовижна і чимось навіть унікальна. Він народився в Сирії, жив у Франції, з часом перебрався до Росії. Коли повернеться додому, сам не знає... Та ще спробуй розібратися, де він, його дім. Мабуть, усюди.

Батько Авраама — грек, який народився в Туреччині. Мама — Марія Руссо — напівіталійка-напівфранцуженка. Руссо-старший, коли йому було 17, записався легіонером до французької армії. Сирія з Ліваном ще були тоді французькими колоніями. На Сході доля звела його з Марією — він познайомився з дівчиною у сирійському госпіталі «Сен-Луї». Там же згодом і народився хлопчик Авраам.

У дитинстві співак спочатку мріяв стати льотчиком, потім — священиком. Завжди любив співати. Його кумирами були «Dire Straits» і Том Джонс.

Час ішов, дитя росло, вчилося ходити, говорити, співати... Одна іранська співачка, почувши, як співає Авраам, порадила йому серйозно зайнятися співом. Вона сама допомогла зробити перші кроки, і в 17 років Авраам уже дебютував на сцені.

Скінчивши університет, він став подорожувати, виступав у різних клубах Англії, Іспанії, Франції, Швеції, Греції і Кіпру. Років десять тому спинився на Кіпрі, там його і почув власник одного ресторану і запросив до Москви.

Запрошення Авраам не відкинув, натомість підписав контракт із компанією «Nox Music», а ще через рік часу вийшов його дебютний альбом під назвою «Tonight».

Із часом Авраам відкрив у собі новий талант: став писати музику і тексти. В альбомі «Tonight» аж 14 пісень, до яких він писав або музику, або слова.

Пришестя нового героя — нехай навіть і за відсутності героя старого, якого треба кудись посувати і нафталіном посипати, — процес непростий! Однак експерти кажуть: «Не хвилюйтеся, кар'єрою Руссо займаються люди, які добре знаються на цьому ремеслі». Знаються — і поволеньки розсувають Баскова з Вітасом, аби й Аврааму Руссо знайшлася зручна місцинка десь між ними.

Сайти А. Руссо

офіційний: **http://www.avraamrusso.ru**

неофіційний: **http://russo.nm.ru**

MYZ news

Ну скільки можна спати? Ану мерщій співати!

Сенсаційна новина — «Duran Duran» вертаються у світ після 16 років мовчання! Виглядає це так: у травні меломани тішаться виходом збірки їхніх ранніх синглів 1981-1983 рр. (числом тринадцять одиниць), освіжаючи спогади про групу. Потім «Duran Duran» рушає у світове турне — для власного розігріву. А там уже й новий альбом не за горами...

Австралійське кенгурятко править в Англії порядком

Кайлі Міног — найпопулярніша виконавиця на британському радіо. Ще чотири роки тому англійцям більше подобався Роббі Уїльямс, та щось там у них із смаками помінялося, і скотився наш Роббі з верхівки п'єдесталу аж на 5-е місце. Зате Кайлі як стрибнула своїми «In Your Eyes» та «Come into My Life» ще в 2002 році на самий вершечок, так і досі там.

Це такий коктейль музичний — дивовижно-екзотичний

У фанів естетської музики нові кумири — тріо з Данії «Outlandish». Музика — суміш хіп-хопу, арабського попу, індійських мелодій та латиноамериканських ритмів. Тексти — англійські, іспанські, арабські. Склад — марокканець, пакистанець та гондурасець.

Всі почують скоро про холодну гору

Стінг та Елвіс Костелло написали кілька пісень до фільму «Холодна гора», в якому знялися такі голлівудські зірки, як Рене Зеллвегер та Ніколь Кідман. Стрічка вийде на екрани десь наприкінці цього року. А саундтрек до «Гори» можна чекати ближче до холодів — у вересні.

ХТО ТИ НА ЛАЙНЕРІ ЖИТТЯ?

Тобі б хотілось бути фараоном?

Читаєш детективи?

Любиш жити за розпорядком?

Ні

Так

В тебе гарна пам'ять на історичні дати?

Бути програмістом — це круто?

Ти практична людина?

Ворожба — це дурниці?

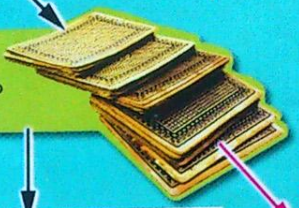

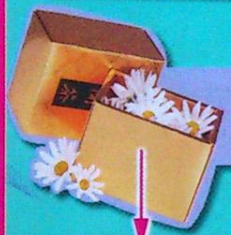

Квіти піднімають настрій?

Живописом цікавишся?

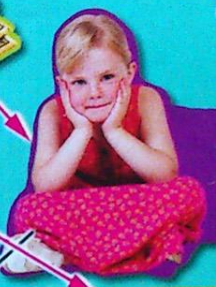

Ти мрієш про велике майбутнє?

Любиш мелодрами?

Часто підвищуєш голос?

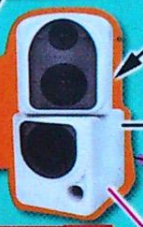

У тебе квадратне підборіддя?

Для тебе багато важить думка однокласників?

Зранку бігаєш підтюпцем?

Боїшся собак?

Силу волі виховуєш?

Тебе поважають на вулиці?

Любиш перші парти?

Можеш довести, що 2 x 2 = 5?

У тебе часто просять допомоги?

Тобі байдуже, куди плисти?

«Сім разів відміряй» — це твоє правило?

Рік смерті Наполеона знаєш?

Ти постійно в якихось справах?

Тебе важко збити з думки?

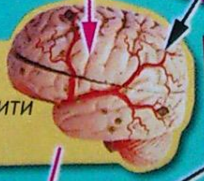

Любиш організовувати вечірки?

Часто радишся з оточуючими?

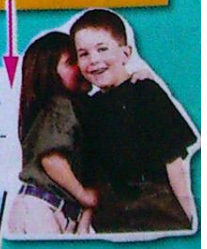

Юнга. Ніби й непогано, коли ти початківець. Але поганий той юнга, який не хоче стати капітаном. Чи бодай старшим помічником. Хоча б для того, щоб не прожити життя на побігеньках.

Пасажир. Щоб не діялось навколо, які б урагани не бушували на морі, ти завжди залишаєшся спокійним споглядачем і тебе ніколи не цікавить, що коїться на капітанському містку. Що ж, кожному своє.

Штурман. Тебе не цікавить суєта й шум на верхній палубі, ти знаєш одне: корабель має бути в порту приписки в призначений термін, і ти зробиш усе для того, щоб він був там вчасно.

Капітан. Багато хто хотів би бути на твоєму місці, та чи багато хто упорався б з не такою вже й легкою ношею? Адже щоб добре командувати, треба ще й гарно думати.

Група
Грошова одиниця
Рига
Умовний, безумовний чи колінний
... Клептон
ERICSSON
Письменник детективного жанру
Професія
Аптечна мова
Слуга Д'артаньяна
Країна
Будапешт
Столиця Бірми
Навальна пініста хвиля
... Фарада
Підказка (слово або вираз)
Автор «Ходіння за три моря»
Рой ...
Опонент Шерлока Холмса
Ім'я
Найповноводніша річка у світі
Укр. гетьман (1654-1734)
Біднячка
Держава в Пд. Америці
Український співак
Спортсмен-важкоатлет
Старовинний чоловічий одяг
Тип насінини
Контур, силует
Україн. жіноче ім'я
OPEL
Модель
Військовий підрозділ
Двоколка
Горючий газ
Гармонія рухів і жестів
Матеріал
Засвідчення високої поваги
Народний депутат у США
Річка
AMD
Athlon
Вид спорту
Китайське яблуко

klacword

Вовк та лисичка

Не знаю точно, з якої казки втікав вовк, але те, що побитий він був і без хвоста, — це точно. Бідолаха рибу надумав ловити в ополонці. Лисичка йому, бачте, нарадила, повідомив нам про це **Ростислав Булига з Рівного.**

Так-от, біжить вовк кудись, висолопивши язика, і зустрічає лисичку. А вона саме рибку на купку складає і пісеньку якусь мугикає.

— Оце так! Я в ополонці не наловив, а ти на дорозі назбирала.

— Так уже й на дорозі, — скривилася лисичка. А потім хитренько додала: — Іди он туди далі в ліс і собі назбираєш.

— Щоб кудись я міг іти, мені сили потрібні. Пригости мене рибкою.

— Мабуть, доведеться ділитися, бо ще про ополонку згадає, — міркувала лисичка, а вголос сказала: — Гаразд, але ж ти можеш і більше назбирати, ніж я тобі дам, якщо просто зараз побіжиш по цьому сліду, — і показала лапою на дві колії від саней.

А собі подумала: «Я за той час частину рибки з'їм, решту поховаю...»

— Ні, кумасю, ми спочатку твою рибку чесно поділимо, а потім ту, що я її назбираю. Ха-ха-ха! — засміявся вовк, розкривши пащеку. — Але ділиш ти, в тебе краще з арифметикою. Я тобі вірю.

Нічого не змогла більше придумати лисичка. Глянула на гострі вовкові зуби та кігті, а тоді взяла і кинула йому одну рибину, а собі дві.

— Що це ти, кумасю, хитруєш?!

— А ти не поспішай, дивися далі. Ось тобі 3 рибки...

— О-о, так можна, — потягнувся задоволено за рибою вовчисько.

— ...а мені 4, тобі 5, а мені 6...

І так далі. Ділила рибку лисичка, щоразу збільшуючи на одиницю кількість рибин. А вовк лише головою кивав та щелепами смачно клацати почав, кидаючи до рота чергову рибину зі своєї купки. І от нарешті лисичка розділила всю рибу, поклавши собі останні 20 штук. Вовк поглянув на свою купку. Почухав лапою потилицю. Якоюсь аж надто маленькою вона йому видалася.

— Кумасю, а що це у тебе набагато більше риби, ніж у мене?

— Та ти ж, кумчику, вже свою рибу з'їв. Я все чесно поділила.

Довелося вовкові з цим змиритися. Не міг же він полічити рибу, яку з'їв.

Ти як думаєш, чи дійсно порівну було поділено всю рибку? А якщо ні, то скажи, хто кого й на скільки обдурив?

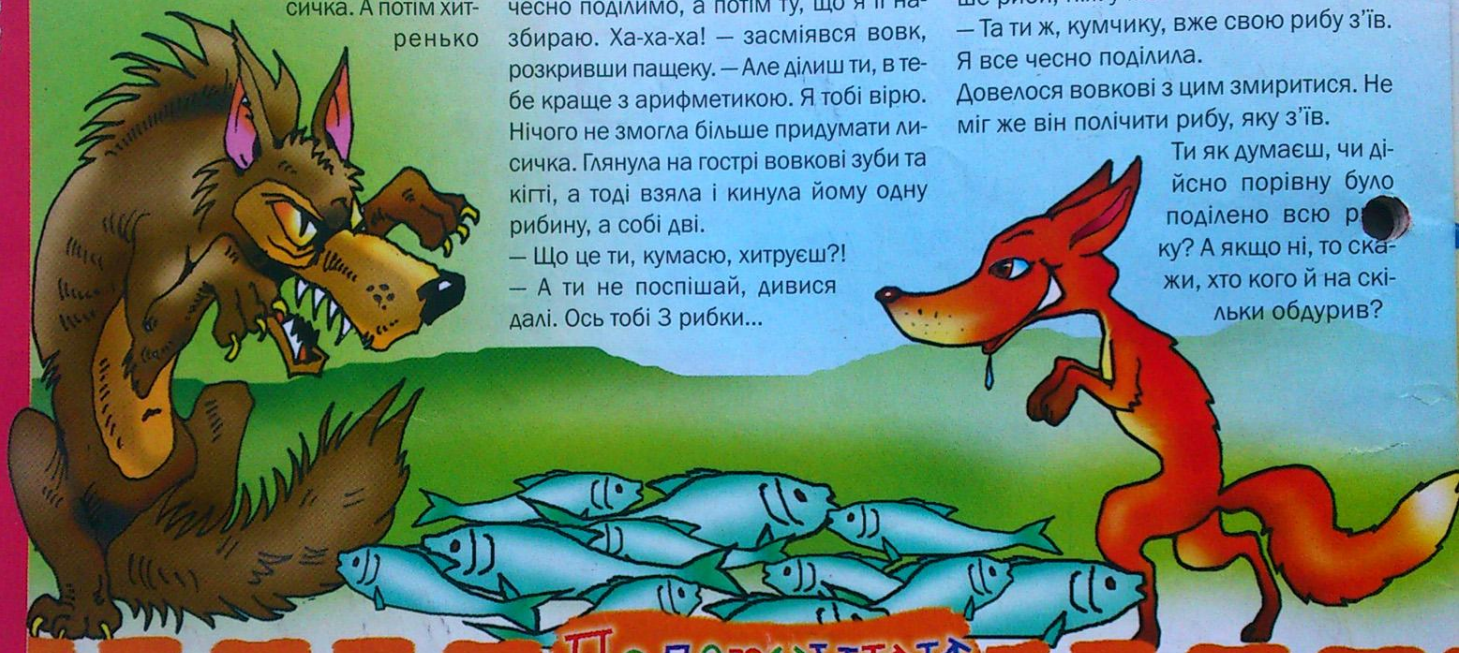

Подарунки

Літо — це канікули. А канікули — це відпочинок. І для чого ж, як не для відпочинку створені гірські табори в Карпатах! І от наші герої поселилися в невеличких дерев'яних будиночках одного з таких таборів. Тут їх називають колибами, хоча до справжніх колиб їм таки далеченько. В кожному такому будиночку розмістилося по 5 мешканців.

Якось одного вечора в один такий будиночок приходить листоноша і повідомляє:

— Маю доручення від капітана Немо, що повернувся нещодавно з чергового плавання, роздати презенти для Класних героїв. Скільки їх у цьому будиночку?

Відповіді чомусь були різні: «Три!», «Два!», «Чотири!», «Один!», «П'ять!» Листоноша їх не розчув, адже всі кричали одночасно. Тож він спочатку спантеличено почухав потилицю, а потім запитав:

— Добре, будемо вважати, що зрозумів. А тепер по одному кажіть, хто з вас не з Класу?

Відповіді, які він почув, були такі ж, хіба що в іншій послідовності. Нічого не зрозумівши, листоноша витріщив очі. Йому розтлумачили, що Класні герої завжди говорять правду і тільки правду, а ті, що «не зовсім класні», змовилися говорити неправду. Презентів хотілося всім. Та тим не менше, ціною неймовірних розумових зусиль листоноша вирахував усіх Класних героїв і в цьому, і в інших будиночках, і лишив у кожному з них потрібну кількість капітанських подарунків.

А ти не скажеш, скільки Класних героїв мешкало у першому будиночку? До речі, презенти виявилися спортивними м'ячами.

Екзамен

«Непорядок! — обурено думав дев'ятикласник Лобуренко, ідучи в напрямку школи. — Надворі літо, а вони тут зі своїми екзаменами розпоясалися!» Так непомітно для себе він дошкандибав до класу. Взявся за дверну ручку, кинув оком на оголошення на стіні — і оторопів: виявляється, екзамен був учора! Що робити? Добре, хоч директор був у школі. Він як голова атестаційної комісії подзвонив у відділ освіти, отримав дозвіл, гостинно запросив учителів та Лобуренка до кабінету і запропонував провести іспит. Після нетривалої турботливої чистки Лобуренка від підручників та шпаргалок, які, на хибну думку педагогів, нібито перешкоджають нормальному протіканню екзамена, йому видали аркуш паперу, завдання, і почалася екзекуція...

Аж тут невдовзі вчителі з директором припустилися позиційної помилки — вийшли в коридор. Погомонівши трохи про фінал Ліги чемпіонів та трансферну політику мадридського «Реалу», вони і взагалі зачинили Лобуренка в кабінеті (все одно ніяких підручників там немає!) і розійшлися у своїх справах. А за годину знову зібралися під кабінетом, щоб випустити бідолаху з «клітки».

Ще не народився той белетрист, який би зміг описати їхнє здивування, коли вони стали перевіряти написане Лобуренком. Його робота заслуговувала щонайменше на 11 балів! Такого крутого повороту подій не чекав навіть директор, колишній морський піхотинець.

Лобуренко обдурив педагогів, як зелених практикантів. Але як?

Мідний гріш

Сталася ця подія, якщо вірити західним хронікам, наприкінці XVIII століття. Одного дня, прогулюючись берегом річки, відомий шотландський поет Роберт Бернс став свідком цікавого випадку. На його очах один відомий у місті багатій впав у річку і почав тонути. Наймит, що йшов поруч, побачивши це, кинувся не вагаючись у воду і, ризикуючи життям (бо багатій той, треба сказати, відзначався чималенькими габаритами), ледве витяг потопаючого на берег.

Відсапавшись, товстолиций багатій витягнув гаманець (треба ж подякувати за таку вчасну послугу). Тремтячими, мокрими пальцями розкрив його і висипав звідти на долоню кілька монет. Люди, що стояли поруч, побачили золоті, срібні та одну мідну монету. Багатій взяв у пальці мідний гріш і недбало простягнув його своєму рятівникові. Решту монет він зсипав у гаманець і заховав. Натовп обурився. Люди пропонували не брати подачку, дехто і взагалі хотів кинути скупердяя назад у річку. І, мабуть, так би й вчинили, якби не втрутився поет і з посмішкою на вустах не сказав пару слів. Люди й собі посміялися і дали скнарі спокій.

Спробуй хоча б приблизно відтворити фразу поета, якою він мотивував не чіпати цього багатія. Підказка: сказано це було аж ніяк не віршами.

Запитаннячка від Колібрика

Вибери правильну відповідь:

1 Який струм використовують у кишеньковому ліхтарику?
а) змінний; б) імпульсний; в) постійний.

2 У якому році і місті відбулася перша фотовиставка?
а) у 1852 році в Лондоні; б) у 1892 році в Парижі; в) у 1912 році в Мілані.

3 Від якого латинського слова походить слово «концерт»?
а) «виконую»; б) «зображаю»; в) «змагаюся».

4 Яка хвороба найпоширеніша у світі?
а) кашель; б) нежить; в) мігрень.

5 Де вінчався Річард Левове Серце?
а) в Англії; б) на о. Кіпр; в) в Єрусалимі.

6 Як називаються родичі наших ворон, які мешкають в Океанії?
а) райські птахи; б) пекельні птахи; в) колібрі.

7 Як називається приз, що вручають у США за найгіршу кінокартину?
а) «Солодка полуниця»; б) «Сонячна смородина»; в) «Золота малина».

8 Гайд-парк увійшов в історію як місце, де можна:
а) багато поговорити; б) покататися на конях; в) смачно попоїсти.

9 Прянощі кориці виготовляють:
а) з молодого листя;
б) з бруньок;
в) з кори.

Коти і миші

Ще одна з найпростіших забавок на шахівниці, та попри всю свою невибагливість, вона дуже захоплююча, якщо не сказати — азартна. А щоб у цьому переконатися на власні очі, спочатку ми розставимо фігури на шахівниці.

Вихідне положення фігур виглядає таким чином. Один гравець ставить свою чорну шашку або чорного пішака на будь-яке ігрове поле шахівниці, крім крайніх. Це буде «мишка». Інший гравець ставить дві білі шашки (або два білі пішаки) на будь-які вибрані ним крайні клітинки шахівниці. Це будуть його «коти».

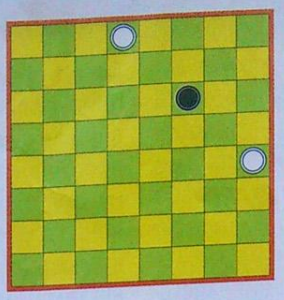

Після того як учасники котячо-мишачих перегонів займуть вихідні позиції, починається гра. Гравці («мишачий» та «котячий») роблять ходи по черзі. За один хід «кіт» чи «миша» може посуватися на одну клітинку по горизонталі або по вертикалі. Перший хід завжди робить «мишка» (мабуть, як більш спритна тваринка). Особливість цієї гри полягає в тому, що за один хід «котячий» господар може перемістити або одного «кота», або ж відразу двох.

Ігрове, життєво важливе завдання «мишки» полягає в тому, щоб утекти з шахівниці. Ну а «коти», звісно, не були б котами, якби не намагалися спіймати її, не дати шугонути в нірку, до якої їм уже зась. Спіймати в цій грі — означає стати на ту клітинку, де стоятиме «мишка». Хто виявиться проворнішим та кмітливішим, той і стає переможцем цієї гри! А трапиться так, що «коти» з'їдять «мишку», не треба впадати у розпач — це ж тільки гра!

Кутики

Ця гра на шахівниці має кілька різновидів, і кожен з них популярний у якійсь країні світу. У Франції, мабуть, теж, бо сутність цієї гри найкраще розкриває саме французька назва — «Коник-стрибунець».

Цікаво й те, що варіантів передстартового розташування фігур тут теж може бути кілька.

Участь у грі можуть брати по 12 білих та чорних шашок, які розташовуються в діагонально протилежних кутах шахівниці, займаючи прямокутники 4×3 клітинки *(дивись на малюнок 1)*.

У класичних кутиках гравці розставляють свої 10 шашок у протилежних кутах шахівниці, займаючи трикутні за формою ігрові майданчики *(мал. 2)*.

Завдання гравців, незалежно від того, в який би різновид кутиків вони не грали, залишається незмінним — перевести свої фігури в табір суперника і захопити його «дім». Якщо висловлюватися простішою термінологією, то вони повинні поміняти місцями свої фігури. Той, кому це вдасться зробити раніше, і оголошується переможцем.

Ходи роблять по черзі. Переміщення шашок можуть бути простими (з одної клітинки на іншу, суміжну — вліво-вправо, взад-вперед) і з перестрибуваннями (через шашку на вільну клітинку, так само вліво-вправо, взад-вперед та ще й по діагоналі). За один хід можна зробити й кілька стрибків, були б вільні клітинки *(мал. 3)*.

Перемагає той гравець, якому вдасться першим зайняти своїми шашками протилежний кут шахівниці. Спеціально для надміру лінивих гравців, які не бажають виводити шашки із свого «дому», перешкоджаючи просуванню шашок суперника, придумали таке правило: якщо шашка, яка знаходиться у власному «домі», може здійснити стрибок хоча б через одну шашку суперника, то вона просто-таки зобов'язана цей стрибок виконати. Тож тут хочеш ти чи не хочеш, а пострибати таки доведеться. Тому краще просто виводити свої шашки на позиції заздалегідь — щоб, бува, підступний суперник якусь шашку не заблокував.

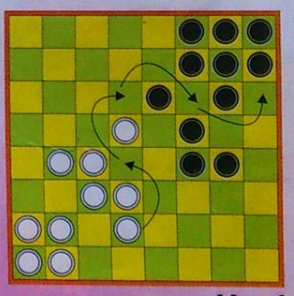

Мал. 3

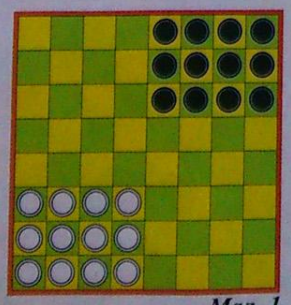

Мал. 1

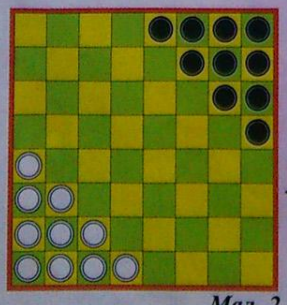

Мал. 2

Ніс до носа

Ще така, доволі нестандартна гра, в якій завдання гравців полягає в тому, щоб заблокувати фігури суперника, не даючи їм змоги зробити хід. Стартова розстановка шашок показана на *малюнку 1.*

У процесі гри суперники по черзі пересувають у вертикальному напрямі одну із своїх шашок на стільки клітинок, скільки вважають за потрібне. Ходити можна і вперед, і назад, але ні збивати шашку суперника, ні перестрибувати через неї тут не дозволяється.

Переможцем у цій грі стає той з учасників, хто заблокує чужі шашки таким чином, що суперник уже не матиме можливості зробити хід. Іншими словами, хто робить останній хід, той і виграв.

У разі перемоги білих фінальна розстановка фігур може мати такий вигляд, як на *малюнку 2.*

Як правило, особливості тактики та стратегії, яких потрібно дотримуватись у цій грі, стають набагато зрозумілішими після кількох невдалих спроб перемогти суперника.

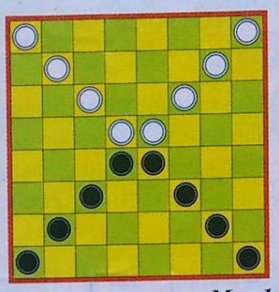

Мал.1

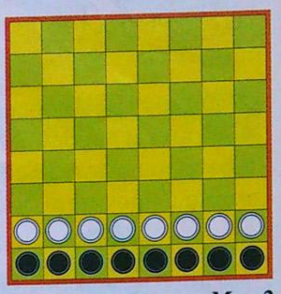

Мал.2

Прорив

Якщо виникне бажання зіграти в цю гру, то насамперед приготуй аркуш паперу та олівець. Тут задіяні будуть усі 24 шашки, по 12 у кожного з суперників, і розставляють їх так, як на малюнку.

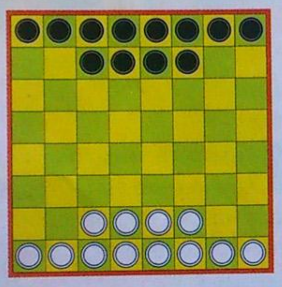

Завдання гравців — провести будь-яку свою шашку до протилежної крайньої горизонталі — в «дамки». Ходи у грі роблять на 1 сусідню клітинку в довільно обраному напрямі, так само, як ходить шаховий король. Ходити можна на вільні клітинки і на зайняті шашками суперника.

Та найцікавіше у грі те, що ходи виконують одночасно. Спочатку кожен із гравців записує свій хід на аркуші паперу, а потім пред'являє запис супернику і робить хід. Якщо після ходу дві шашки зійшлися лоб у лоб на одній клітинці, вони знімаються.

Перемагає той із гравців, чия шашка першою прорветься на останню горизонталь і перетвориться на всемогутню «дамку». Гра цікава тим, що тут можлива й нічия— це коли «дамками» стають шашки обох кольорів одночасно.

Стикування

Уяви собі, що десь за 100-120 тисяч світлових років від Класу у відкритому космічному просторі ширяють дві ескадри кораблів. Одна складається з 8 білих, а друга — з 8 чорних космічних лайнерів. Час від часу вони окрім виконання основної дослідницької роботи влаштовують змагання: кораблі якої ескадри швидше зістикуються між собою?

На *мал. 1* показано передстартове розташування шашок (кораблів) на шахівниці (в космічному просторі).

Двоє суперників — (вони ж у нас і відважні командувачі космічними ескадрами) по черзі роблять ходи. За один хід правила дозволяють перемістити одну космошашку. Мета гри полягає в тому, щоб якнайшвидше зістикувати всі кораблі своєї ескадри. Хто це зробить першим, той і стає переможцем у цій космічній грі.

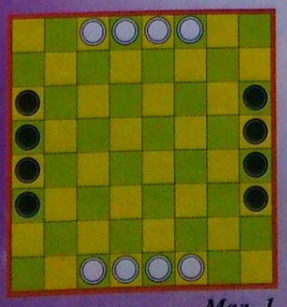

Мал. 1

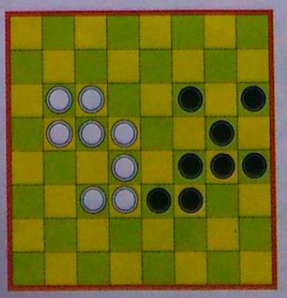

Мал. 2

Тепер розберемося, як їх стикувати. Кораблі вважаються зістикованими, якщо вони розташовуються на суміжних клітинках (які мають спільну сторону). У позиції, зображеній на мал. 2, зістиковано 8 білих кораблів і лише 6 чорних. Отже, білі в даній ситуації переможці партії, з чим ми їх і вітаємо.

Переміщення шашок-кораблів можна робити в будь-якому з восьми напрямків: по горизонталі, по вертикалі і по діагоналях — як ферзь. Є й відмінності: дальність переміщення має дорівнювати загальній кількості шашок (своїх і чужих), розташованих в обраному напрямку. Перестрибувати через шашки суперника заборонено, через свої — ні. Не можна виходити шашкою за межі поля та ставати на зайняту клітинку.

Намагаючись якнайшвидше зістикувати свої кораблі, треба тримати в полі зору всі свої шашки. Інакше суперник може заблокувати якусь із шашок, і тоді важко буде завадити йому перемогти.

1 Впиши у порожні клітинки по дві літери так, щоб вони були закінченням першого слова і початком наступного водночас. Надіслала **Анастасія Дроздова (с. Аполонівка Харківської області).**

В	Е	С			С	О	С		
К	А	З	К	А	Р	Т	А		
Л	А	М			Л	К	А		
Л	І	Н			М	О	К		
С	Л	И			Г	О	Н		

П	Е	Н			М	А	З		
З	Е	М			П	А	С		
В	І	К			М	Е	Р		
Ф	І	Р			Р	К	А		
С	А	Л			Л	А	С		

2 Викресли в угорському міні-кросворді **Марії Попович зі Львова** 3 назви дерев та 4 назви квітів і в тебе залишиться 5 літер. Якщо все зробиш правильно, зможеш прочитати, як називають частинку дерева.

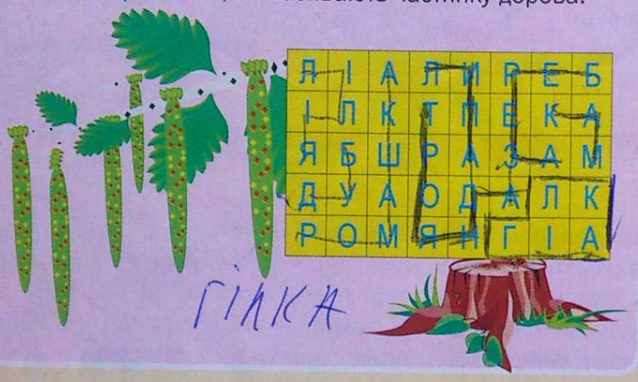

Л	І	А	Л	И	Р	Е	Б
І	Л	К	Т	П	Е	К	А
Я	Б	Ш	Р	А	З	А	М
Д	У	А	О	Д	А	Л	К
Р	О	М	Я	Н	Г	І	А

ГІЛКА

3 Впиши у квадратики **Ірини Курілець з Києва** літери так, щоб утворилися слова, які можна було б прочитати згори вниз та зліва направо.

Н	І	Ж
І		
Ж		К

Л	І	Т	О
І			З
Т			А
О			Н

4 Колібрик надумав подарувати Киці 5 різних квіток. Узявши ручку, він акуратно написав їхні назви на аркуші паперу. А ці неслухняні назви взяли і поділилися кожна на дві частини: одна — ліворуч, друга — праворуч. А потім ці частинки слів узяли ще й заанаграмувалися і місцями у своїх стовпчиках помінялися. **Катя Чепурна з села Сагунівки Черкаської області** просить допомогти їй відшукати пари слів, з яких можна скласти і розанаграмувати назви цих квіток.

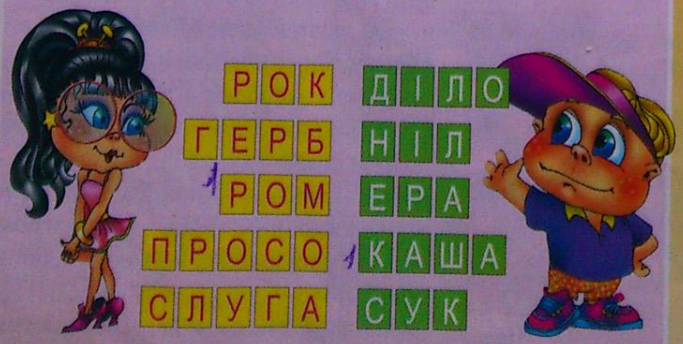

РОК	ДІЛО
ГЕРБ	НІЛ
РОМ	ЕРА
ПРОСО	КАША
СЛУГА	СУК

5 У рівняннях **Олександра Богми із Золотоноші Черкаської області** потрібно замінити малюнки на цифри так, щоб виконувалися обидві рівності.

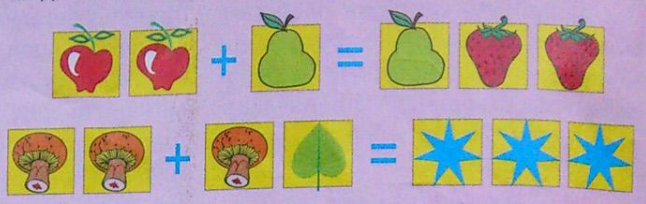

6 На ділянці **Богдана Мартинюка (смт. Голоба Волинської області)**, яка складається з 36 квадратиків, виросло 4 яблуні. Допоможи йому розділити цю ділянку на 4 однакові за розмірами і формою частинки так, щоб на кожній з них росло по 1 дереву.

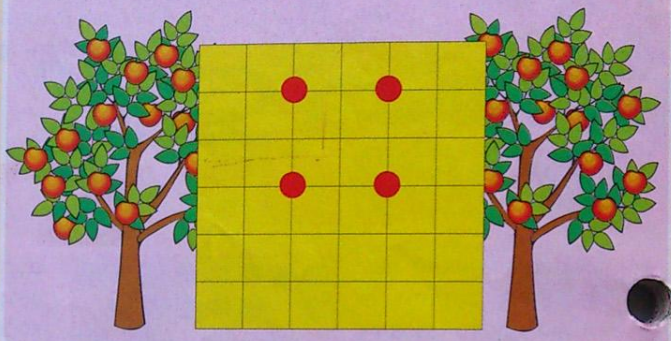

7 Розгадай невідомі слова, і, як запевняє **Андрій Харченко з смт. Степань Рівненської обл.**, ти довідаєшся назву столиці країни, де проходитиме наступний чемпіонат Європи з футболу.

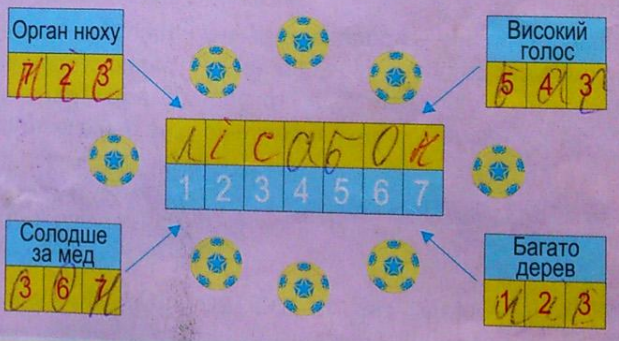

Знайди 10 розбіжностей

1 Додай до цих двох літер голосні букви так, щоб утворилися слова (загальні назви, іменники в називному відмінку однини). Число в дужках означає кількість слів. Наприклад, ПН (4), означає, що треба скласти 4 слова. Це можуть бути: поні, піна, пан, пеня. Приголосні букви можна міняти місцями, наприклад, як у слові НЕП, але інших приголосних додавати не слід.

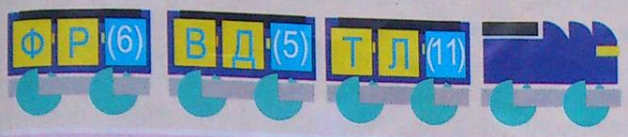

2 Розглянь назви країн. У кожній з них заховалися деякі слова-іменники в називному відмінку однини. Відшукай їх та підкресли. Наприклад, у слові ДАНІЯ міститься ДАН.

3 У прикладі, який виступає символом 2003 року, деякі цифри замінені зірочками. Віднови їх, використовуючи по одному разу кожну цифру від 1 до 9 так, щоб сума була максимальною. Написані числа стоять уже на своїх місцях.

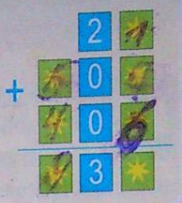

4 Знайди закономірність та відшукай зайві слова:

НЕПТУН МІСЯЦЬ ЗЕМЛЯ МАРС ВЕНЕРА
ДИВАН ЧОВЕН ЯБЛУКО ЛАМПА СОНЦЕ
КАВУН АПЕЛЬСИН ГЛОБУС КЛЮЧКА М'ЯЧ
ВІКНО ОКУЛЯРИ ЛАСТИ СКАФАНДР СКЛЯНКА

5 Киця по черзі малює на дошці квіточки п'яти різних кольорів. Пундик акуратно вимальовує під ними кольорові вазочки, витримані лише у трьох тонах. Якого кольору квіточка буде на 2003 місці? Якого кольору вазочка буде під нею?

6 В одному із зоопарків були верблюди і слони. Всі разом вони мали 11 пар очей. А горбів було у 8 разів більше, ніж хоботів. Скільки слонів і верблюдів було у звіринці?

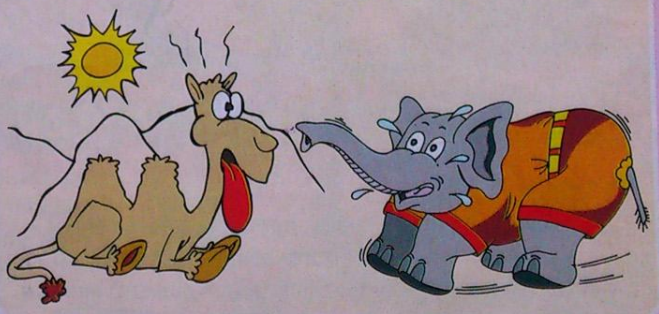

7 До кожної четвірки слів можна дібрати одне спільне, яке їх об'єднує або асоціюється з ними. Якщо правильно визначиш ці слова, то з перших букв слів зможеш скласти назву нестачі часу в шаховій партії.

Хто що взяв?

Цей не дуже складний фокус часом любить показати Колібрик. Він не потребує якихось складних приготувань, для його проведення тільки й треба, що запастися звичайною коробкою з сірниками та трьома невеличкими предметами (наприклад, монетою, обручкою та ключем), які можна випросити й у глядачів.

Отримавши у своє розпорядження весь необхідний реквізит, фокусник кладе три вищеназваних предмети на стіл і висипає купкою поруч з ними з коробки 24 сірники. Після чого звертається до глядачів з традиційним запитанням: «Ну, хто тут хоче взяти участь у фокусі?» За весь час існування цього трюку бажаючих долучитися до його виконання ніколи не бракувало.

Колібрик вибирає перших трьох, назвемо їх умовно Перший, Другий і Третій. Подякувавши їм за співпрацю, Колібрик висловлює сподівання, що вона виявиться плідною для обох сторін, і дає Першому один сірничок, Другому — два, а Третьому — три. Потім обертається до стола й асистентів спиною і просить кожного з них узяти собі по одному з трійки предметів (для зручності назвемо їх **A, B, C**).

Далі фокусник просить того, хто взяв предмет A, взяти зі стола рівно стільки сірників, скільки їх у нього в руці. Власник предмета B повинний узяти зі стола вдвоє більше сірників, ніж має зараз. І останній асистент, Третій, на прохання ілюзіоніста бере з купки сірників учетверо більше, ніж має в руці.

Після цього фокусник пропонує всім трьом асистентам заховати взяті предмети і сірники у кишеню.

Повернувшись до стола, виконавець кидає швидкий погляд на стіл і з ходу називає, хто з асистентів узяв зі стола той чи інший предмет, і просить підтвердити чи спростувати правильність його здогадів. Приголомшені помічники мовчки виймають із кишень предмети і показують їх фокуснику. Той дякує всім за участь і допомогу і, дочекавшись, поки вщухне буря оплесків, повертає позичені предмети власникам.

Секрет цього фокуса — в математичних закономірностях, які легше запам'ятати, аніж зрозуміти.

Якщо на столі залишиться один сірник, то Перший, Другий і Третій узяли предмети **A, B** та **C** відповідно.

Якщо сірників на столі два, порядок предметів такий: **C, A, B.**

Якщо три — то **A, C, B.**

Якщо ж на столі лишається чотири сірники, знай, що хтось із асистентів помилився або пожартував — щоб фокус не вийшов. Такий залишок просто неможливий, і чим швидше ти виведеш жартуна-веселуна на чисту воду, тим краще.

Якщо на столі лежатиме п'ять сірників, то порядок предметів буде такий: відповідно **B, C, A.**

Якщо шість — то **C, A, B.**

І якщо сім сірників — то матимемо послідовність **C, B, A.**

Зникаюча монета

«...а тим, хто любить гроші, краще покинути зал!» — проголосив Джексон, вийшовши на сцену після номера з дресированими бегемотами. І, вийнявши з кишені невеличку хустинку, накрив нею праву руку. Далі дістав з гаманця монету, показав глядачам і поклав на хустинку. Та щойно він устиг забрати руку, як монета — раз! — і зникла! Фокусник потріпав хустинкою (може, випаде), та де там!

«Хто хоче дати мені свою монету замість моєї і побачити, як вона зникне?» — звернувся Джексон до глядачів. У залі запала напружена тиша. Тоді він узяв хустинку за два кінчики, почарував над нею, і... Із дзенькотом на долівку впала та сама монетка. Де ж вона була? Може, в рукаві? Але ж як, коли він щойно тріпав хустинкою і руки його були опущені донизу.

А весь секрет — у гумовому колечку, діаметр якого лише трохи менший за діаметр монети. Зробити його можна, зв'язавши кінці тонкої гумки. Повідав нам цей секрет наш читач **Владислав Третяк із села Будище, що в Черкаській області.**

Перед виходом на сцену фокусник натягнув це кільце на три пальці правої руки (великий, вказівний і середній). Накривши його хустинкою, поклав зверху монетку. І все, що йому після того лишилося зробити, — так це просто різко скинути з пальців гумове кільце. Це ж воно стиснуло хустинку так сильно, що нею можна було тріпати — монета однаково не вилітала. А щоб її дістати, фокуснику треба було просто потягнути хустинку за два протилежні кутики. Тільки й усього, ніяких див. А ви що собі подумали?

Загадкові перетворення

Хочеш зажити слави Гаррі Поттера районного масштабу? Тоді тобі просто не обійтися без фокуса, секретом якого з нами поділилася **Ірина Дрозд із села Кузьмин Хмельницької області.**

Стиснувши ліву руку в кулак, ілюзіоніст у праву бере маленьку шовкову хустинку і прямує на сцену. Піднявши руку з хустинкою вгору, він робить кілька помахів і промовляє якусь магічну абракадабру. Скажімо, таку: «Ени-ки-беники, сир та вареники, фікуси, крокуси — дивимось фокуси!» Із цими словами він на очах у глядачів стискає ліву долоню у кулак і запихає в нього хустинку. Потім поволеньки, привертаючи максимум глядацької уваги, розтискає кулак. На долоні — тенісна кулька! Що за диво? Як це так хусточка перетворилася на кульку?

Хтось, може, й здогадається, що кульку фокусник виносить, затиснувши в кулаку лівої руки. Гаразд, а де ж тоді наша хустинка?

Пояснюю. Кулька, яку ти виносиш на сцену, не зовсім проста. У магазинах такі кульки не продаються, однак чарівного в ній теж нічого, якщо не вважати за чародійство дірочку діаметром 1,5 см. І коли фокусник запихає хустинку в кулак лівої руки, він ще й заштовхує її всередину кульки. Глядачі, звичайно, цього не бачать, і тому жодної підозри на те, що їх знову нагло дурять, у них просто не виникає.

Потім ілюзіоніст повертає кульку діркою до себе і сміливо розкриває кулак. Усі бачать звичайнісіньку тенісну кульку, а хусточка — тю-тю!

Склянка на карті

У перервах між загадуванням головоломок та складанням кросвордів ДуКлас полюбляє подивувати Класну компанію дотепними фокусами. І рідко кому в такі моменти спадає на думку не дивитись на хитромудрі ДуКласові маніпуляції, а банально рахувати гав за вікном. Бо коли за справу береться ДуКлас — це вже просто вищий пілотаж.

Якщо порівнювати майстерність Класного плеймена (так часом називає себе ДуКлас) із вищим пілотажем, то цей фокус сміливо можна назвати крутим піке. Ось як це виглядає. Узявши зі стола гральну карту, ДуКлас показав обох сторін глядачам. Мовляв, карта як карта, дивіться і потім не кажіть. Далі... ДуКлас не був би ДуКласом, якби просто взяв і поклав її на стіл. Замість цього він почав ставити карту вертикально на стіл. Спочатку карта, як і годиться, падала. ДуКлас не здавався і почав примовляти до неї якусь чергову магічну абракадабру. Вона все одно падала. Тоді він поклявся страшною ілюзіоністською клятвою, що таки приборкає цю бісову карту, нехай от тільки поп'є чар-коли, присланої йому з одної африканської країни... І справді, з цими словами він видобув звідкись пляшку з якоюсь помаранчевою субстанцією, наповнив нею невідь-звідки видобуту склянку і трохи відпив.

«Цю чар-колу потрібно настоювати на молодих пагонах баобаба сім днів і сім ночей, — пояснював він глядачам, і щось невловимо мефістофельське бриніло в його голосі, погляді, жестах. — Зараз я дмухну декілька разів на карту, і вона...» Із цими словами Дуклас узяв неслухняну карту, поставив її вертикально, дмухнув на неї, забрав руку, і... Карта не падала! ДуКласу видалось цього замало, і він поставив зверху на карту склянку з чар-колою. Склянка захиталася, але ДуКлас не припиняв своїх замовлянь, і вона встояла. І коли він зовсім забрав руку, карта зі склянкою стояла далі, ніби нічого й не сталось.

Охоплений жагою слави, ДуКлас нікому не збирався розповідати про лист, написаний **львів'янкою Мар'яною Наконечною,** який лежав у внутрішній нагрудній кишені. Ще б пак, адже в ньому був опис цього фокуса! Ніхто, крім ДуКласа, не знав, що до карти, на якій стояла склянка, була приклеєна ще одна карта — «секретна». Отримали «секретну» карту так: зігнули її по вертикалі навпіл і вирівняли, одну половину намазали клеєм і приліпили до задньої стінки першої карти. Тепер фокуснику після кількох «промахів» лишалося відігнути неприклеєну половинку «секретної» карти й отримати конструкцію, якій байдуже, чим наповнена склянка: чар-колою, водою чи кефіром. Вона все витримає!

кросворди від ДуКласа

Італійський кросворд

					Заплічний мішок (6)	Склад зброї (7)		Одиничний вектор (3)	Тріумфальна ... (4)	Річка в Африці(3) Сусідка Іраку (5)	Угорський автобус (6)	Футболіст ... Каладзе (4)		Максимальна кількість (5)	... і Єва (4)
			Старов. франц. монета (3)	Частина м'яча, колеса (6)	Японське авто (6)	Нота (4)	Вид сценічного мистецтва (5)	Штат у США (3)	Великі хвилі в океані (6)	Грецький острів (4)	Країна в Азії (4)	100 м (2)	Проводить кінозйомки (8)	Подарунок з квітів (5)	Танець ...-н-рол (3)
			Бог вітру й водяної стихії (7)	Горицвіт (6)	Співачка ... Лорак (6)	Письмовий, кухонний (4)	Напій богів (6)	Мішаний, хвойний, листяний (3)	Військове звання (5)	Письменник Шарль ... Костер (2)	Фруктовий ліс (3)	Столиця Куби (6)	Приємний запах (6)	Актор ... Робертс (4)	Частина закону (6)
	Вигук радості (3)	Відпустка у школярів (8)		У	Р	А		К	А	Н	І	К	У	Л	И
	Гори у Франції та Швейцарії (3)	Має два береги (4)	е		ю	ю			р	і	к	а		і	
	Випічка з ізюмом (4)	Штат у США (8)	к	е	к	с		о	к	л	а	х	о	м	а
	Смугастий кінь (5)	Австрійський футбол. клуб (5)	ю		з	е	б	р	а		р	а	п	і	д
Товстий шнур, линва (5)	1/100 донга (2)	Грецька буква (5)		к	а	н	а	т		с	у		е	т	а
	Азіатський вовк (5)	Австро-угорський цар (5)	ш	а	к	о	л		ц	е	с	а	р		ш
	Напівмавпа (5)	Невільник (3)		м		л	е	м	у	р		р	а	б	
Партія гри у тенісі (3)	Гра сестер Уїльямс (5)	Предок бика (3)	с	е	т		т	е	н	і	с		т	у	р
Металевий шнур (4)	Рід отруйних змій (3)	Орган зору (3)	т	р	о	с			а	я			о	к	о
	«... Мелроуз» (5)	X, ..., Z (5)	р	а	й	о	н		ш		і	г	р	а	к
	Біатлоніст ... Бйорндален (3)	Яйця риби (4)	и		о	л	е		і	к	р	а		т	
	Син мого діда (6)	Місто на Львівщині ...-Руська (4)	б	а	т	ь	к	о		р	а	в	а		с
	Хвалебна пісня (3)	Вежа при мечеті (3)	о	д	а		т		м	і	н	а	р	е	т
Японська настільна гра (2)	Овочева страва (5)	Житло лисиці (4)	г	о		с	а	л	а	т		н	о	р	а
	Сріблястий м'який метал (6)	З'їзд президентів (5)		н	а	т	р	і	й		с	а	м	і	т
Не максі (4)	Карбонат натрію (4)	Вчинок, дія (3)	м	і	н	і		с	о	д	а		а	к	т
	Хлорид натрію (4)	Земляне укріплення (5)	х	с	і	л	ь		р	е	д	у	т		д

Чотирибуквений кросворд

Дотепний вислів

Річка в Німеччині

Грецька буква

Місто ... – Авів

Ворог хвороби

Планета

Майданчик для боксу

Частина кола

Кольоровий метал

Миючий засіб

Нота

Поетеса ... Українка

Вид мистецтва

Напрям руху корабля

$\frac{1}{2}$, 0.7, $\frac{a}{b}$

Українська страва

Крісло монарха

Математичний знак

Вид ходьби коня

Грошова вартість товару

Актриса ... Лорен

H_2O

Річкова риба-хижак

Різдвяна страва

Жіночий одяг в Індії

Рука тварини

Космічна організація США

Заклад харчування

Верховний грецький бог

... – дівоча краса

«Око» автомобіля

Чорна дика кішка

Бог з двома обличчями

Береговий вітер

Термін трудової діяльності

Ящик для цінностей

Не плачі

Гіркий овоч

Забивають молотком

Порт у Франції

Стиль плавання

Грошова одиниця Куби

Сторона світу

Актор Роберт де ...

Легкоатлетичний снаряд

Точний календарний час

Пустеля в Китаї

Художник «Класу»

Частина доби

Держава Київська ...

Російська співачка

Іспанський футбольний клуб

Конструктор з Данії

Річка в Казахстані

«... був парубок моторний ...»

Спортивне взуття

Стародавня зброя

Український поет

Хімічний елемент, Cl

● Слова вписуються за годинниковою стрілкою

ЯПОНСЬКІ КРОСВОРДИ

У японських кросвордах зашифровані малюнки. Завдання — відтворити зображення за числами, які зазначені зліва від рядочків і над колонками. У кольорових кросвордах групи з різним забарвленням необов'язково розділені хоча б однією вільною клітинкою, вони можуть стояти поряд. У цьому номері використані кросворди

- **Кузьміної Таїсії** (с.Виноград, Черкаська обл.)
- **Тертишного Олексія** (смт.Солоне, Дніпропетровська обл.)
- **Пелюшенко Оксани і Славка** (с.Струсів, Тернопільська обл.)
- **Гураль Олени** (м.Львів)
- **Сітовської Тетяни** (с.Новопетрівка, Миколаївська обл.)
- **Чемеринського Святослава** (смт.Єзупіль, Івано-Франківська обл.)
- **Сітовської Тетяни** (с.Новопетрівка, Миколаївська обл.)
- **Опріщенко Наталі** (м.Золочів, Львівська обл.)

Надсилай і ти свої кросворди, але обов'язково перевір, чи вони розв'язуються!

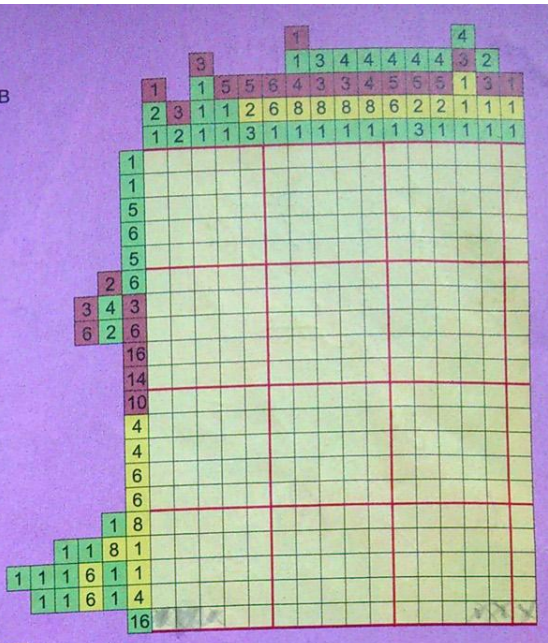

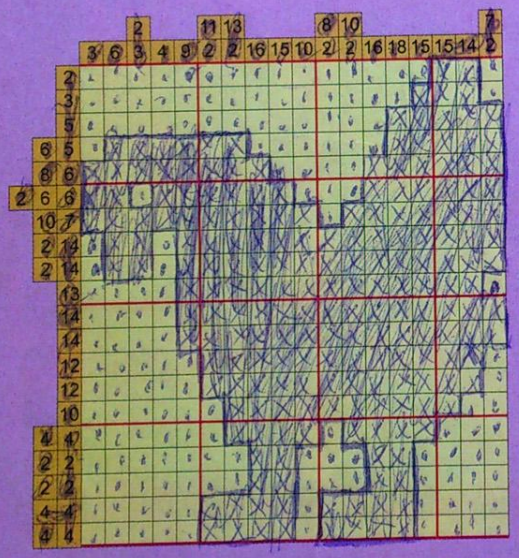

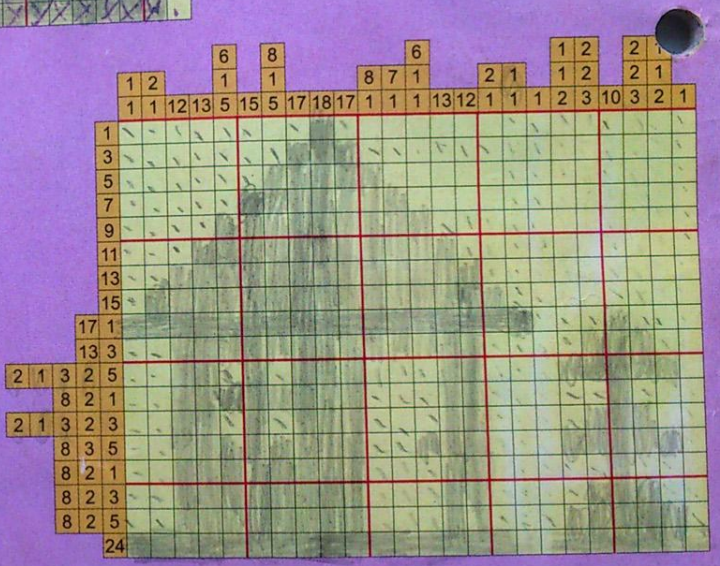

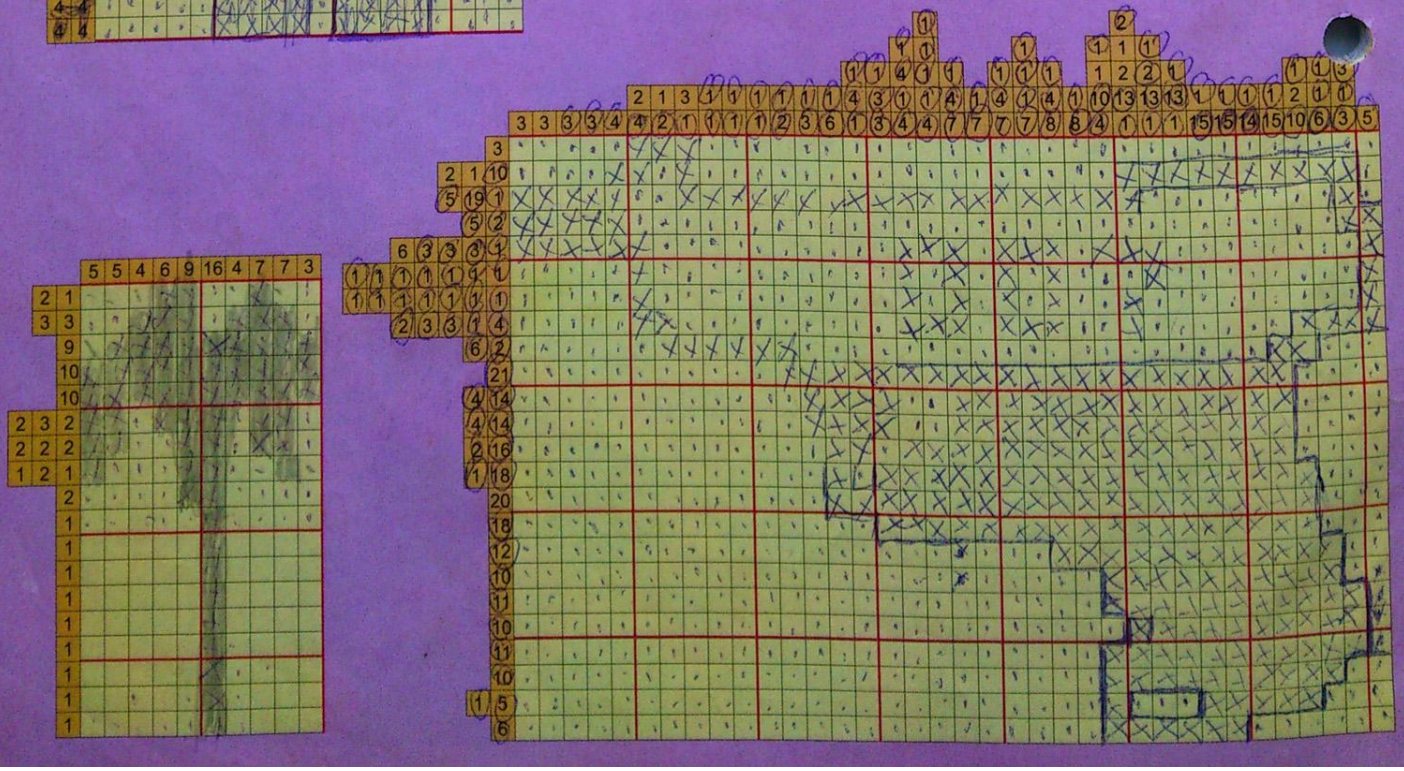

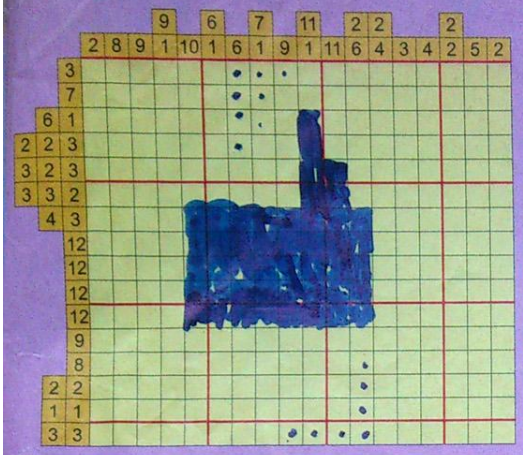

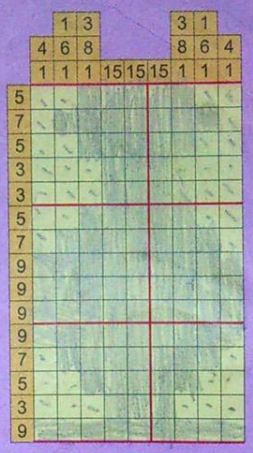

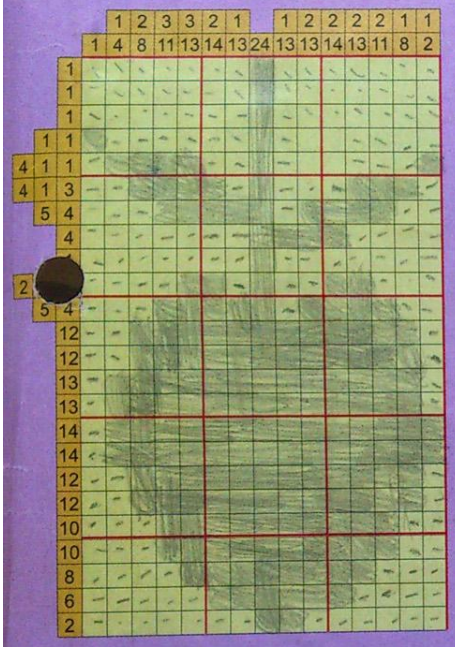

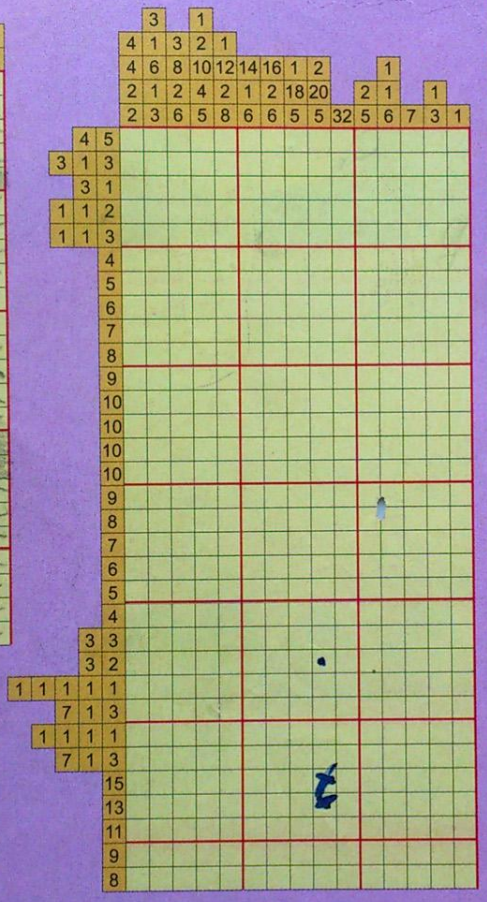

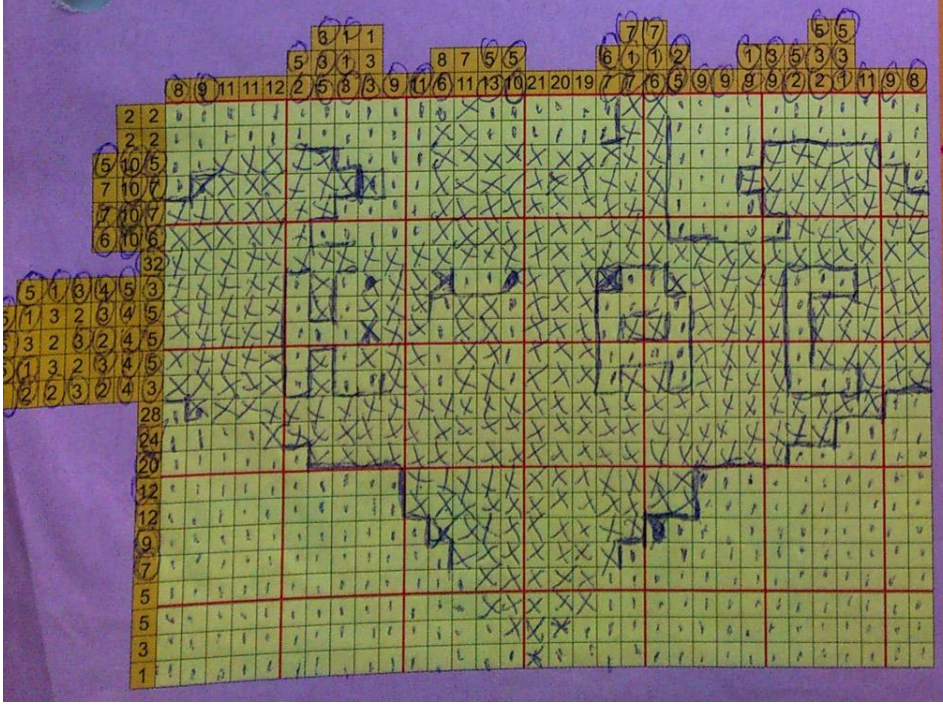

Читай у наступному «Класі»

ЗНАЙОМСЯ: ХАТНІЙ ПАЦЮЧОК

(або хвостатий гризун у ролі друга)

Живий куточок

ТАЄМНИЦЯ СВЯЩЕННОГО КОЛОДЯЗЯ

(любили інки загадки, і ось — одна із них)

Білі плями історії

Страшилки від Класного

ПРИЧИНА НЕВДАЧ — ХАТНІЙ СКРЕГІТ І ПЛАЧ

Та невже!

З ВОВКАМИ ЖИТИ — ВОВКОМ ВИТИ, або ЗВІДКИ В ЛІСІ ДІТИ?

Класна астрологія

ДОБРЕ СМІЄТЬСЯ ТОЙ, ХТО СМІЄТЬСЯ ЗА ГОРОСКОПОМ!

Лікбез для хлопців

«ЗАРОБИ СОБІ САМ!»

(як підзаробити грошей і не тільки)

Класний спорт

ФОРМУЛА УСПІХУ «ФОРМУЛИ-1»

(спорт на грані пілотажу)

ПОРИНЬ РАЗОМ З «КЛАСОМ» У СТЕРЕОСВІТ!

Ці стереокартинки слід розглядати через стереоокуляри, в яких червоне скло відповідає правому оку, а синє — лівому.

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ДИТЯЧИЙ ЖУРНАЛ

КЛАС®

К Л А С

передплатний індекс

40240